

**HRVATSKI OPERATOR PRIJENOSNOG SUSTAVA d.d.,
ZAGREB**

**Godišnji financijski izvještaji
na dan i za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine**

Sadržaj

	<i>Stranica</i>
Izvešće posloводства Društva	1-44
Izjava o odgovornosti Uprave	45
Izvešće neovisnog revizora vlasniku društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d.	46-50
Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti	51
Izveštaj o financijskom položaju	52
Izveštaj o promjenama u glavnici	53
Izveštaj o novčanom toku	54
Bilješke uz financijske izvještaje	55-123

RAZVOJ I ORGANIZACIJSKA STRUKTURA DRUŠTVA

Povijesni razvoj i upravljanje

U okviru restrukturiranja hrvatskog elektroenergetskog sektora osnovano je trgovačko društvo HEP-Operator prijenosnog sustava d.o.o., koje je započelo s radom 4. travnja 2005. na temelju Zakona o energiji, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energiji i Zakona o tržištu električne energije.

Na temelju rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu od 2. srpnja 2013., o upisu u sudski registar, povećanju temeljnog kapitala, promjeni tvrtke, predmeta poslovanja i odredbi Izjave o osnivanju HEP-Operatora prijenosnog sustava d.o.o., društvo posluje i sudjeluje u pravnom prometu pod novim imenom tvrtke koje glasi Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.

Na temelju rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu broj Tt-22/17075-2 od 11. travnja 2022., u sudski registar upisano je preoblikovanje društva Hrvatski operator prijenosnog sustava s ograničenom odgovornošću u dioničko društvo. Društvo posluje i sudjeluje u pravnom prometu pod tvrtkom/nazivom Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. (skraćeno: HOPS d.d.), na engleskom jeziku Croatian Transmission System Operator Plc. (dalje u tekstu: Društvo ili HOPS).

HOPS je jedini operator elektroenergetskog prijenosnog sustava u Republici Hrvatskoj i vlasnik cjelokupne hrvatske prijenosne mreže (naponskih razina 400 kV, 220 kV i 110 kV) te posjeduje dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti prijenosa električne energije kao regulirane javne usluge.

Kao neovisni operator u Republici Hrvatskoj organiziran je kao dioničko društvo sa sjedištem u Zagrebu, Kupska 4, upisan u sudskom registru Trgovačkog suda u Zagrebu pod matičnim brojem subjekta upisa (MBS) 080517105, OIB 13148821633 i temeljnim kapitalom u vrijednosti od 643.321.549 eura uplaćenim u cijelosti i podijeljenim na 49.486.273 redovne dionice, nominalne vrijednosti 13,00 eura svaka, koje obavlja reguliranu djelatnost prijenosa električne energije. Pred Državnim zavodom za statistiku Društvo je registrirano za obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije, pod matičnim brojem (MB) 1924427.

Zadaci, odgovornosti, dužnosti, ovlasti i način obavljanja djelatnosti Društva, propisani su Zakonom o tržištu električne energije (NN 111/21, 83/23; dalje u tekstu: ZoTEE), osobito odredbama članaka od 86. do 89.

Poslovi i zadaće regulirani odredbama ZoTEE-a, utvrđene odgovornosti predviđene odredbom članka 86. stavka 1. ZoTEE-a, te dužnosti predviđene odredbom članka 86. stavka 2. ZoTEE-a, obavljaju se integralno na razini Društva.

U pogledu neovisnosti i stručnosti radnika, članova Uprave i Nadzornog odbora, Društvo ostvaruje neovisnost kroz poštivanje zakonskih odredbi o neovisnosti članova Uprave i ograničenja za članove Nadzornog odbora, u skladu sa zakonskim propisima.

Neovisnost se dodatno jamči propisanim sustavom praćenja usklađenosti s odredbama ZoTEE-a, donesenim Programom usklađenosti i imenovanjem osobe za praćenje usklađenosti. Program usklađenosti pobliže utvrđuje mjere kojima se isključuje mogućnost pristranog ponašanja, način praćenja usklađenosti te utvrđuje posebne obveze radnika vezane za ispunjenje tih ciljeva. Na Program usklađenosti prethodnu suglasnost daje Hrvatska energetska regulatorna agencija (dalje u tekstu: HERA). Usklađenost s Programom usklađenosti prati Službenik za usklađenost kojeg je imenovao Nadzorni odbor Društva, uz prethodnu suglasnost HERA-e.

Izvešće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

Vlasnički udjeli HOPS-a u drugim društvima:

Hrvatska burza električne energije d.o.o. (CROPEX), 50,00%

HEP-Telekomunikacije d.o.o., 13,73%

TSCNET Services GmbH (TSCNET), 6,25%

Coordinated Auction Office in South East Europe d.o.o. (SEE CAO), 12,50%

Joint Allocation Office S.A. (JAO), 4,00%

Društvo kontinuirano sudjeluje u radu navedenih društava, nadzire i prati njihovo poslovanje.

O Društvu, njegovoj misiji i viziji

HOPS kao nacionalni operator prijenosnog sustava osigurava visoku sigurnost i pouzdanost rada elektroenergetskog sustava (dalje u tekstu: EES) te ravnopravan pristup prijenosnom sustavu svim sudionicima tržišta električne energije uz opravdane troškove i brigu o zaštiti okoliša. Društvo predstavlja temeljnu infrastrukturu za sigurnost opskrbe i tržišta električne energije u Republici Hrvatskoj i dugoročno jamstvo njegovog funkcioniranja u okviru jedinstvenog europskog tržišta električne energije.

Kao dio ključne elektroenergetske infrastrukture Republike Hrvatske države članice Europske unije (dalje u tekstu: EU), omogućuje sigurnu opskrbu kupaca električnom energijom, razvoj i izgradnju elektroenergetskih postrojenja, pouzdanost i kvalitetu usluga vodeći posebnu brigu o zaštiti prirode i okoliša.

Rad Društva, kao i svih njegovih radnika, na svim razinama odgovornosti temelji se na razvidnosti rada, integritetu, visokoj razini profesionalnosti, stručnosti te orijentiranosti prema korisnicima mreže i ostalim dionicima na nediskriminirajući način.

Glavni ciljevi Društva su:

- održavanje visokog stupnja pouzdanosti prijenosne mreže kao infrastrukture od najvećeg značaja za Republiku Hrvatsku i zadržavanje visoke razine sigurnosti opskrbe električnom energijom na razini hrvatskog prijenosnog sustava
- usklađivanje poslovanja Društva u odnosu na obveze iz nacionalnih i EU propisa uključujući i suradnju s drugim operatorima sustava u Europskoj mreži operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (engl. European Network of Transmission System Operators for Electricity, dalje u tekstu: ENTSO-E), pružanje potpore daljnjem razvoju tržišta i sl.
- optimizacija ljudskih potencijala
- unapređenje i optimizacija poslovnih procesa
- optimizacija troškova poslovanja i povećanje učinkovitosti
- jačanje financijske stabilnosti
- prepoznatljivost aktivnosti i rezultata HOPS-a u javnosti.

Organizacijska struktura

Djelatnost Društva uspješno je organizirana i obavlja se na teritoriju Republike Hrvatske u razdoblju duljem od 60 godina, kroz više organizacijskih oblika.

Društvo je organizirano funkcionalno po sektorima u sjedištu i područno po prijenosnim područjima, kako bi učinkovito obavljalo svoju djelatnost na području cijele Republike Hrvatske. Uz sektore i prijenosna područja tri samostalne organizacijske cjeline pri Upravi Društva obavljaju

Izvešće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

poslove potpore radu Uprave (Ured Uprave), interne revizije te poslove vezane uz projekte i programe EU.

Na dan 31. prosinca 2023. u Društvu je bilo zaposleno 1.168 radnika, što je povećanje za 3 radnika u odnosu na prethodnu godinu.

Pravovremenim i planiranim zapošljavanjem novih radnika Društvo nastoji osigurati potreban broj radnika za ispunjavanje poslovnih i zakonskih obveza Društva, kao i zamjenu radnicima koji su otišli ili odlaze iz Društva.

Organi Društva su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava Društva.

Skupština:

- (1) Frane Barbarić – predsjednik od 1. siječnja 2018. godine
- (2) Vice Oršulić – predsjednik od 9. prosinca 2023. godine.

Nadzorni odbor:

- (1) Kažimir Vrankić – predsjednik do 3. travnja 2024. godine
- (2) Marko Dvorski – zamjenik predsjednika do 15. siječnja 2024. godine
- (3) Joško Grašo* – član od 12. veljače 2024. godine
- (4) Krešimir Ugarković – član
- (5) Nikola Jaman – član
- (6) Dinko Andabaka – član
- (7) Srđana Delaš* – članica od 4. travnja 2024. godine

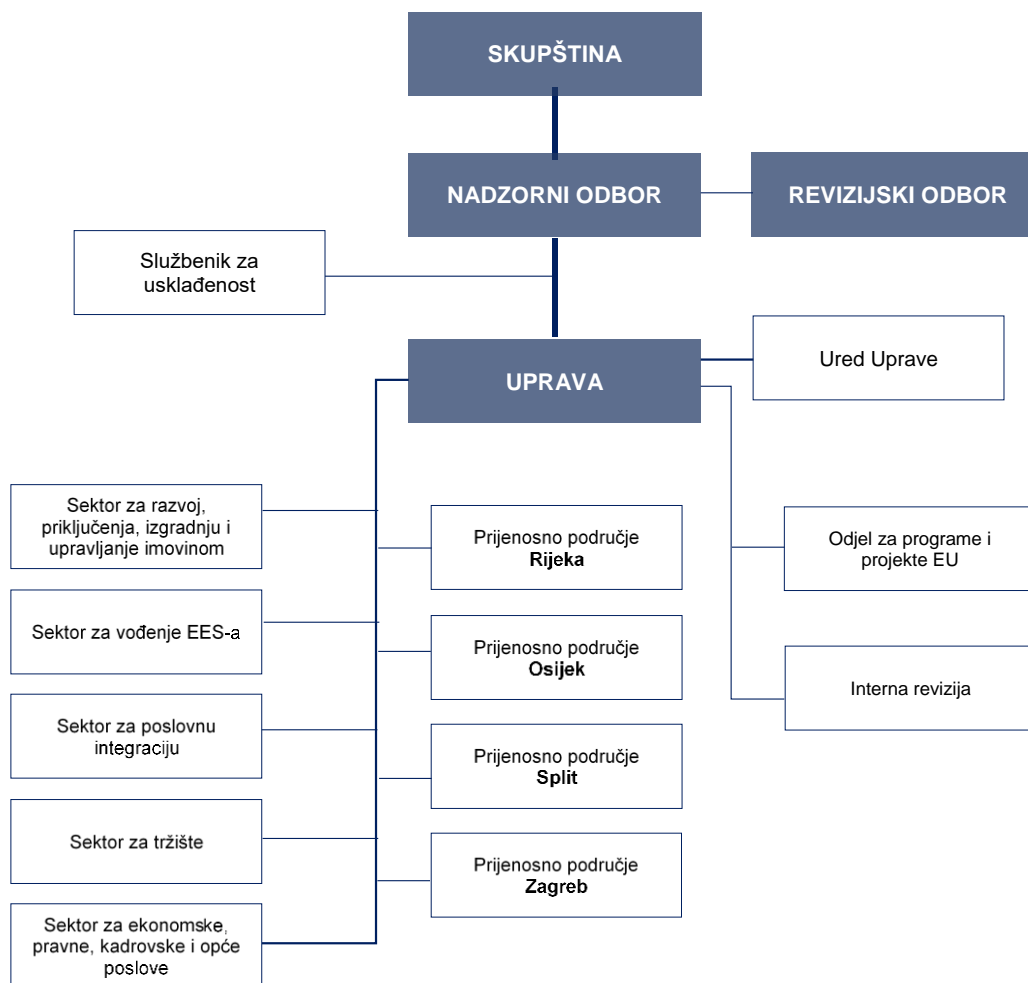
*Napomena: g. Joško Grašo je na sjednici Nadzornog odbora od 12. travnja 2024. godine imenovan predsjednikom Nadzornog odbora, a gđa. Srđana Delaš na istoj je sjednici imenovana zamjenicom predsjednika

Revizijski odbor od 14. siječnja 2019. godine:

- (1) prof. dr. Drago Jakovčević, predsjednik (neovisan, vanjski član)
- (2) doc. dr. Mihovil Anđelinović (neovisan, vanjski član)
- (3) Marko Dvorski dipl. oec., (član, Nadzorni odbor) do 15. siječnja 2024. godine
- (4) Joško Grašo dipl. ing. (član, Nadzorni odbor) od 12. veljače 2024. godine

Uprava Društva od 16. travnja 2022. godine:

- (1) Igor Ivanković – predsjednik Uprave
- (2) Dejan Liović – član Uprave
- (3) Darko Belić - član Uprave.

Slika 1. Organizacijska shema Društva (stanje na 31. prosinac 2023. godine)

Funkcije internog nadzora

Kako bi se osigurao sustavni pristup području upravljanja mogućim nepravilnostima u poslovanju, sukobu interesa i koruptivnim radnjama, HOPS je i u 2023. provodio redovite aktivnosti sustavnog nadzora internih kontrola u pojedinim poslovnim područjima, kroz redovne (po potrebi i izvanredne) angažmane koje provode radnici Interne revizije.

Tijekom 2023. Interna revizija je, u skladu s Pravilnikom o internoj reviziji i odobrenim Godišnjim planom Interne revizije, provodila planirane aktivnosti, što obuhvaća provođenje angažmana u poslovnim područjima u više organizacijskih jedinica HOPS-a. Nadležnosti Interne revizije obuhvaćaju planiranje, provođenje i izvještavanje o provedenim internim revizijama, praćenje provođenja danih preporuka u organizacijskim jedinicama Društva, zatim poslove provjere usklađenosti internih akata sa zakonima, odlukama regulatornih tijela i drugim propisima te druge poslove u skladu s internim aktima.

U svrhu jačanja funkcije Interne revizije te ispunjenja preporuka iz Izvešća o provedenoj reviziji usklađenosti HOPS-a od strane Državnog ureda za reviziju, Društvo je usvojilo Strateški plan Interne revizije za razdoblje 2023.-2027. godine.

Izmjenama *Zakona o fiskalnoj odgovornosti* (NN br. 111/18, 41/20, 83/23, dalje u tekstu: „ZFO“) koje su stupile na snagu dana 29.7.2023. g., HOPS d.d. je postao obveznik primjene tog zakona u skladu s odredbama u čl. 4. st. 5., a s obzirom na činjenicu da je matično društvo HEP d.d.

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

obveznik primjene ZFO-a. Tim će se izmjenama pojačati državni nadzor nad funkcijama internog nadzora u HOPS-u. U skladu s navedenim, Uprava HOPS-a, temeljem odredbi ZFO-a i podzakonskih akata, od iduće godine će imati obvezu sastavljanja *Izjave o fiskalnoj odgovornosti*, a Interna revizija će, u skladu sa zakonskim odredbama dostavljati *Mišljenje o sustavu unutarnjih kontrola*, za područja koja su bila revidirana u prethodnoj godini.

U HOPS-u je posebnim internim aktom implementirana obveza upotrebe namjenski razvijene informatičke aplikacije pomoću koje se vrši praćenje provođenja mjera i aktivnosti u vezi ispunjenja preporuka u provedenim internim revizijama.

Zakonodavni okvir poslovanja

Nastavno na obveze Republike Hrvatske kao države članice vezano za transponiranje EU propisa u nacionalno zakonodavstvo, tijekom 2023. nastavilo se sa izradom i donošenjem novih te izmjenama i dopunama dosadašnjih podzakonskih propisa na temelju novih energetske zakona (ZoTEE i Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji), koji su stupili na snagu krajem 2021. godine.

Novi podzakonski akti doneseni tijekom 2022. i 2023., kao što su Pravila o priključenju na prijenosnu mrežu, Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava, Pravila o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za prijenosni sustav, Metodologija za određivanje iznosa tarifnih stavki za prijenos električne energije, Metodologija za utvrđivanje naknade za priključenje na elektroenergetsku mrežu te Mrežna pravila prijenosnog sustava za koja je u 2023. ishoda suglasnost HERA-e, doveli su i dalje će dovoditi do promjena u načinima provođenja poslovnih aktivnosti Društva.

a) Pravila o priključenju na prijenosnu mrežu

Na temelju članka 13. ZoTEE-a, uz prethodno mišljenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja Republike Hrvatske (dalje u tekstu: MINGOR) od 11. srpnja 2023. i prethodnu suglasnost HERA-e od 14. srpnja 2023., Društvo je na 94. sjednici Uprave održanoj 14. srpnja 2023. donijelo Pravila o priključenju na prijenosnu mrežu koja su stupila na snagu 1. rujna 2023. godine.

b) Mrežna pravila prijenosnog sustava

Na temelju članka 93. stavaka 1. i 3. ZoTEE-a, Društvo je krajem listopada 2022. uputilo zahtjev za davanje prethodne suglasnosti HERA-i na prijedlog Mrežnih pravila prijenosnog sustava kojima se propisuju tehnički uvjeti priključenja, pogon i način vođenja prijenosne mreže, koju je HERA izdala 29. prosinca 2023. te su 9. siječnja 2024. donesena nova Mrežna pravila prijenosnog sustava (HOPS 1/2024).

c) Prijedlog jedinične cijene za stvaranje tehničkih uvjeta u mreži visokog i vrlo visokog napona kod priključenja na mrežu visokog, vrlo visokog i srednjeg napona

Budući da je HERA na temelju članka 112. stavka 1. podstavka 1. točke 1. ZoTEE-a, donijela Metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na elektroenergetsku mrežu (NN 84/2022; dalje u tekstu: Metodologija priključenja) kojom se utvrđuje naknada za priključenje na elektroenergetsku mrežu, odnosno propisuje način utvrđivanja naknade za priključenje na mrežu i naknade za povećanje priključne snage na postojećem priključku, HOPS je na temelju članka 4. stavka 3. Metodologije priključenja ovlašten dostaviti prijedlog jedinične cijene stvaranja tehničkih uvjeta u mreži visokog napona kod priključenja na mrežu srednjeg napona (CSNVN) i jedinične cijene stvaranja tehničkih uvjeta u mreži visokog napona (CVN) iz članka 4. stavka 1. Metodologije priključenja, najkasnije do 30. rujna tekuće kalendarske godine, odnosno u predmetnom slučaju na temelju članka 22. HOPS je ovlašten iznimno od naprijed navedenoga, za tekuću kalendarsku godinu (2022.) podnijeti HERA-i obrazložene prijedloge u roku od 30 dana

od stupanja na snagu Metodologije priključenja. Zbog navedenog, Društvo je u kolovozu 2022. HERA-i dostavilo prvi prijedlog jedinične cijene za stvaranje tehničkih uvjeta u mreži visokog i vrlo visokog napona kod priključenja na mrežu visokog, vrlo visokog i srednjeg napona, a u rujnu 2023. drugi prijedlog za iduću kalendarsku godinu. Također, Društvo je u 2023. uputilo HERA-i nekoliko požurnica za donošenje Odluke o iznosu jedinična naknada za priključenje na mrežu, ali do kraja 2023. navedena Odluka još nije donesena.

Uvažavajući cilj Metodologije priključenja temeljene na objektivnim, razvidnim i nepristranim načelima te načelu ekonomičnosti izvedbe priključka, gdje se naknada za priključenje sastoji od troška za stvaranje tehničkih uvjeta u mreži i troška izvedbe priključka na mrežu te predstavlja udio energetskog subjekta i krajnjeg kupca u financiranju izgradnje priključka i udio za stvaranje tehničkih uvjeta u mreži, uz obvezu HOPS-a usmjerenu ka namjenskom trošenju sredstava od prikupljenih naknada, HOPS će sredstva moći trošiti isključivo na izgradnju priključka, stvaranje tehničkih uvjeta u mreži i razvoj mreže.

d) Pravila o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za prijenosni sustav

Izrada Pravila o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za prijenosni sustav propisana je člankom 52. ZoTEE-a. Prema ZoTEE-u, Društvo je odgovorno za organiziranje tržišta nefrekvencijskih pomoćnih usluga za prijenosni sustav na cijelom području Republike Hrvatske. Pravilima se utvrđuju proizvodi i usluge, prekvalifikacijski postupak, ugovorni odnosi, nabava nefrekvencijskih pomoćnih usluga i način određivanja cijena. Društvo je krajem studenog 2022. provelo javno savjetovanje o prijedlogu Pravila o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za prijenosni sustav te ih je 31. prosinca 2022. dostavilo HERA-i na suglasnost. Nakon odobrenja HERA-e 7. prosinca 2023. Uprava HOPS-a je usvojila Pravila o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za prijenosni sustav te su stupila na snagu 1. siječnja 2024. godine.

g) Pravila o upravljanju zagušenjima u prijenosnom sustavu, uključujući spojne vodove

U skladu s člankom 52. stavcima 27. do 30. ZoTEE-a, a na temelju članka 13. Uredbe (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije (dalje u tekstu: Uredba 2019/943) Društvo je u obvezi donijeti Pravila o upravljanju zagušenjima u prijenosnom sustavu koja će zamijeniti trenutno važeća Pravila za upravljanje zagušenjima unutar hrvatskog elektroenergetskog sustava, uključujući spojne vodove (HOPS, 4/2021). Društvo je početkom 2022. pokrenulo izradu novih Pravila o upravljanju zagušenjima u prijenosnom sustavu, ali složenost problematike i odsutnost donošenja vezanih podzakonskih akata utjecali su na odgodu njihova donošenja u 2023. uz informiranje o problematici Hrvatske energetske regulatorne agencije.

e) Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava

Na temelju članka 52. stavka 9. ZoTEE-a, uz prethodno ishoduenu suglasnost HERA-e od 7. prosinca 2023., Uprava Društva je 14. prosinca 2023. donijela Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

f) Zahtjevi Uredbe 2019/943

Tijekom 2023. nastavljeno je provođenje akcijskog plana donesenog u skladu s člankom 15. Uredbe 2019/943. Dostavljanjem već dvaju godišnjih izvješća o provedbi Akcijskog plana donesenih u skladu s člankom 15. Uredbe 2019/943 HOPS je pokazao da zadovoljava linearnu putanju predviđenu Akcijskim planom u skoro svim tržišnim jedinicama.

g) Zahtjevi Uredbe Komisije (EU) 2017/2195 o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja

Članak 53. stavci 1. i 2. Uredbe Komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenog 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja (dalje u tekstu: Uredba EB GL), propisuju

Izvešće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

obaveznu primjenu 15 - minutnog razdoblja obračuna odstupanja svim operatorima prijenosnih sustava, u svim područjima planiranja razmjene i osiguravanje da se sve granice tržišnih vremenskih jedinica poklapaju s granicama razdoblja obračuna odstupanja, u roku od 3 godine nakon stupanja na snagu Uredbe EB GL. Na temelju članka 62. Uredbe EB GL, HERA je na 13. sjednici Upravnog vijeća održanoj 9. lipnja 2020. donijela Odluku o davanju odobrenja HOPS-u za odstupanje od obveza propisanih člankom 53. Uredbe EB GL na razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2022. godine. Dana 24. svibnja 2022. HOPS je dostavio HERA-i novi zahtjev s potrebnom dokumentacijom za odstupanje od obveza propisanih člankom 53. stavcima 1. i 2. Uredbe EB GL. HERA je 20. srpnja 2022. donijela Odluku o davanju odobrenja HOPS-u za odstupanje od obveza propisanih člankom 53. Uredbe EB GL na razdoblje od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2024., uz obavezu primjene 15 – min u najkraćem mogućem roku. Svi relevantni podzakonski akti i ugovori HOPS-a s drugim operatorima prijenosnih sustava prilagođeni su početku korištenja 15-min obračunskog perioda.

Agencija Europske unije za suradnju energetskih regulatora (engl. European Union Agency for the Cooperation of Energy Regulators, dalje u tekstu: ACER), 24. siječnja 2020. donijela je implementacijske pravne (provedbene) okvire (engl. Implementation frameworks) za zajedničke europske platforme za razmjenu energije uravnoteženja iz mFRR i aFRR rezerve snage (engl. mFRR Implementation Framework, mFRR IF i aFRR Implementation Framework, aFRR IF). Članak 20. stavak 6. i članak 21. stavak 6. Uredbe EB GL, propisuju da u roku od 30 mjeseci od odobrenja prijedloga provedbenog okvira za zajedničke europske platforme za razmjenu energije uravnoteženja iz mFRR i aFRR rezerve snage, svi operatori prijenosnih sustava moraju uvesti i pustiti u rad platforme za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom, odnosno automatskom aktivacijom te putem njih davati sve ponude energije uravnoteženja iz svih standardnih proizvoda za aFRR i mFRR rezerve. Na temelju članka 62. Uredbe EB GL, HERA je na 15. sjednici Upravnog vijeća održanoj 23. srpnja 2021. donijela Odluku o davanju odobrenja HOPS-u za odstupanje od obveza propisanih člancima 20. i 21. Uredbe EB GL na razdoblje od 24. srpnja 2022. do 24. srpnja 2024. godine.

Nefinancijsko izvješće

Društvo će Nefinancijsko izvješće za 2023. godinu (Izvešće o održivosti za 2023. godinu), u skladu sa Zakonom o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23) objaviti kao zasebno izvješće na mrežnoj stranici Društva najkasnije do 30. lipnja 2024. godine. U izradi izvješća koristit će se unaprijeđene smjernice Globalne inicijative za izvještavanje (Global Reporting Initiative -GRI standard) i indikatori u navedenom standardu.

Izvešće će se objaviti na sljedećoj poveznici: <https://www.hops.hr/godisnji-izvjestaji>.

Podaci o otkupu vlastitih dionica

Društvo nema vlastitih otkupljenih dionica.

Najvažnija obilježja poslovne godine

Stabilizacija cijena na tržištu električne energije

Za razliku od 2022., koju je obilježio izuzetno velik poremećaj na tržištima električne energije, 2023. je bila godina u kojoj su se cijene električne energije stabilizirale na nižim razinama, iako se u smislu njihovog kretanja nije dogodio inače uobičajeni trend pada cijena u proljetnom i/ili jesenskom razdoblju. Zahvaljujući značajnom porastu izvan-tarifnog dijela poslovnih prihoda i smanjenju poslovnih rashoda u odnosu na prethodno razdoblje, HOPS je u 2023. ostvario značajan pozitivan financijski rezultat, odnosno iskazana je značajna dobit iz poslovanja. HOPS

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

je tijekom godine raspolagao novcem dostatnim za podmirivanje svih ugovornih obveza prema dobavljačima u ugovorenim rokovima.

Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije (NN 107/2023), propisan je, između ostaloga, prag cijene do kojeg se HOPS-u nadoknađuje razlika između na tržištu ostvarene nabavne cijene i zajamčene cijene radne energije za pokrivanje gubitaka od 70,276 €/MWh, utvrđene člankom 3. stavkom 2. Uredbe. U razdoblju od 1. travnja 2023. do 30. rujna 2023. taj prag iznosio je 180 €/MWh, a od 1. listopada 2023. do 31. ožujka 2024. primjenjuje se prag od 150 €/MWh. Na temelju iste Uredbe, HOPS je Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja tijekom izvještajnog razdoblja dostavio četiri zahtjeva za naknadu razlike ugovorene i propisane cijene za razdoblje travanj – prosinac 2023. godine, u ukupnom iznosu od 11,89 milijuna eura.

U 2023. ostvareni su povećani prihodi od dodjele prekozonskih kapaciteta, kao i smanjeni troškovi vezani za dodjelu kapaciteta što je rezultiralo za 25,2 milijuna eura većom dobiti od prekozonskih kapaciteta u odnosu na 2022. godinu (saldo prihoda 2023. 44,9 milijuna eura, saldo prihoda 2022. 19,7 milijuna eura).

EURO – službena valuta

Društvo je u roku koji je određen Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj odnosno Uredbom Vijeća (EU) 2022/1207 od 12. srpnja 2022. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 974/98 u vezi s uvođenjem eura u Republiku Hrvatsku, uspješno završio s prilagodbom svojih poslovnih procesa i poslovnog sustava u postupku uvođenja eura kao službene valute u Republike Hrvatske od 1. siječnja 2023. kad je Republika Hrvatska postala dvadeseta država članica europodručja, a euro službena novčana jedinica i zakonsko sredstvo plaćanja.

Fond solidarnosti Europske unije (saniranje posljedica potresa iz ožujka te serije potresa iz prosinca 2020.)

Razorni potresi koji su pogodili šire područje Grada Zagreba u ožujku 2020. te područje Sisačko-moslavačke županije krajem prosinca iste godine, a intenzivno su se osjetili i na širem području središnje Hrvatske, imali su za posljedicu velike materijalne štete na elektroenergetskim objektima Društva. U trenucima potresa došlo je do ispada brojnih transformatorskih stanica i nestanka napona na prijenosnoj i distribucijskoj mreži, zbog čega je gotovo 150 tisuća kupaca ostalo bez električne energije. Radi uklanjanja posljedica potresa i uspostave nesmetane opskrbe električnom energijom, u 2023. Društvo je nastavilo intenzivno provoditi aktivnosti sanacije šteta na elektroenergetskim objektima.

U svrhu nadoknade financijskih sredstava potrebnih za uspostavu redovnog funkcioniranja energetske infrastrukture, energetske postrojenja, građevina i energetske sustava u cjelini te dovođenje istih na razinu prije potresa na tehnički prihvatljiv i gospodarski opravdan način, u ožujku 2023. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja raspisalo je poziv na dodjelu bespovratnih financijskih sredstava Fonda solidarnosti Europske unije (dalje u tekstu: FSEU) „Vraćanje u ispravno radno stanje infrastrukture i pogona u energetske sektoru“, za sanaciju šteta nastalih uslijed potresa od 22. ožujka 2020. na energetske infrastrukturi i energetske postrojenjima na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije i Zagrebačke županije (ref. br.: FSEU.2021.ENERGETIKA.MINGOR.ID.1). Kao jedini prihvatljivi prijavitelj, Društvo je postalo Korisnikom Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava u vrijednosti od 10,07 milijuna eura.

Predmetni Ugovor „Sanacija šteta nastalih potresom 22. ožujka 2020. na poslovno-pogonskim objektima HOPS-a, radi vraćanja u tehničko ispravno i funkcionalno stanje“ uključuje tri aktivnosti, prema lokacijama na kojima je došlo do nastanka štete te obuhvaća sanaciju oštećenja u TS Rakitje, sanaciju oštećenja energetske transformatora -T2 u TS Jarun, kao i aktivnosti sanacije oštećenja nastalih na zgradi u Kupskoj ulici u Zagrebu te na zgradi Mrežnog centra Zagreb u

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

Žerjavincu. Sukladno uvjetima poziva, provedba aktivnosti mogla je započeti 22. ožujka 2020. godine te su aktivnosti završene 30. lipnja 2023. te je Društvu odobreno 9,66 milijuna eura, odnosno 95,96% ugovorenih sredstava.

Također, u ožujku 2023. Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine raspisalo je poziv na dodjelu bespovratnih financijskih sredstava FSEU za troškove privremenog smještaja stanovništva pogođenog potresom (ref.br.: FSEU.JID.MPGI.PS.13) te je Društvu odobrena refundacija nastalih troškova s osnove otpisanih potraživanja naknade za korištenje prijenosne mreže od kupaca kategorije kućanstva priključenih na distribucijsku mrežu na potresom pogođenom području za razdoblje od siječnja 2021. do veljače 2023., u iznosu od 1,88 milijuna eura.

Nastavno na 12 Ugovora o dodjeli bespovratnih financijskih sredstava ukupne vrijednosti 28,25 milijuna eura, sklopljenih u 2022. godini temeljem poziva „Vraćanje u ispravno radno stanje infrastrukture i pogona u energetskom sektoru“ radi sanacije šteta nastalih serijom potresa počevši od 28. prosinca 2020. na energetskoj infrastrukturi i energetskim postrojenjima na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske, Zagrebačke, Sisačko-moslavačke, Karlovačke, Varaždinske, Međimurske, Brodsko-posavske, Koprivničko-križevačke i Bjelovarsko-bilogorske županije“, Društvo je u 2023. godini, zaključno s 30. lipnja, intenzivno provodilo aktivnosti sanacije i/ili zamjene energetske infrastrukture, energetskih postrojenja i energetskih sustava. Predmetnim ugovorima obuhvaćene su aktivnosti sanacije 110 kV postrojenja u TE Sisak (ugovoreno 1,04 milijuna eura te odobreno 0,96 milijuna eura prihvatljivih troškova), sanacija 110 kV postrojenja u TS 110/20 kV Glina (ugovoreno 0,94 milijuna eura te odobreno 0,55 milijuna eura prihvatljivih troškova), sanacija 110 kV postrojenja u TS 110/20 kV Petrinja (ugovoreno 2,33 milijuna eura te odobreno 2,31 milijuna eura prihvatljivih troškova), sanacija TS 400/110/30 kV Tumbri (ugovoreno 2,57 milijuna eura te odobreno 2,55 milijuna eura prihvatljivih troškova), sanacija voda DV 110 kV TE Sisak-Željezara (ugovoreno 0,12 milijuna eura te odobreno 0,09 milijuna eura prihvatljivih troškova), sanacija u TS 110/35 kV Pračno (ugovoreno 0,21 milijuna eura te odobreno 0,1 milijuna eura prihvatljivih troškova), sanacija u TS 110/30/20 kV Jarun (ugovoreno 0,68 milijuna eura te odobreno 0,61 milijuna eura prihvatljivih troškova), sanacija na energetskom transformatoru 150 MVA u TE Sisak (ugovoreno 1,72 milijuna eura te odobreno 1,67 milijuna eura prihvatljivih troškova), sanacija na energetskom transformatoru -T2, 300 MVA u TS 400/110/30 kV Tumbri (ugovoreno 4,84 milijuna eura te odobreno 4,36 milijuna eura prihvatljivih troškova), sanacija u TS Mraclin na energetskom transformatoru -T3, 150 MVA (ugovoreno 2,90 milijuna eura te odobreno 2,57 milijuna eura prihvatljivih troškova), sanacija u postrojenju 110 kV u TS 220/110/10 kV Mraclin (ugovoreno 1,99 milijuna eura te odobreno 1,76 milijuna eura prihvatljivih troškova) te sanacija u postrojenju 220 kV u TS 220/110/10 kV Mraclin (ugovoreno 8,92 milijuna eura te odobreno 6,42 milijuna eura prihvatljivih troškova). Sukladno uvjetima poziva, aktivnosti su završene s 30. lipnja 2023. te je Društvu ukupno odobreno 23,86 milijuna eura, odnosno 84,46% ugovorenih sredstava.

Ukupna vrijednost svih četrnaest ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava iz FSEU koje je Društvo sklopilo s tijelom odgovornim za provedbu financijskog doprinosa iz FSEU, Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja, iznosi 40,20 milijuna eura od čega je Društvu na ime prihvatljivih troškova odobreno 35,41 milijuna eura, odnosno 88,07% ukupno ugovorenih sredstava.

Financijski doprinos iz FSEU Društvu je dodijeljen temeljem Poziva za dodjelu bespovratnih financijskih sredstava i Jednostavne izravne dodjele dok Uredba Vijeća (EZ) br. 2012/2002 od 11. studenog 2002. o osnivanju FSEU u svojim odredbama navodi kako troškove koji premaše troškove koji su prihvatljivi prema uvjetima FSEU financira država korisnica iz vlastitih sredstava ili kada je moguće iz drugih fondova EU.

Budući je provedba aktivnosti koje su sufinancirane iz FSEU morala biti završena do 30. lipnja 2023., Odlukom Vlade Republike Hrvatske o nastavku financiranja projekata započelih iz FSEU

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

iz sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske, (KLASA: 022-03/23-04/271, URBROJ: 50301-05/27-23-2 od 28. lipnja 2023.), utvrđeno je da će se projekti započeti iz FSEU kod kojih je u tijeku provođenje ugovora o izvođenju radova, a koji se ne odnose na projekte cjelovite obnove zgrada, financirati iz sredstava državnog proračuna u onom dijelu koji je potreban za završetak projekata iznad iznosa osiguranog iz FSEU.

Nastavno na Odluku Vlade Republike Hrvatske, Društvo je tijekom 2023. kao Korisnik Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava iz FSEU, sklopilo 11 dodataka Ugovorima, za završetak projekata za koje je u tijeku provođenje ugovora o izvođenju radova, sukladno kojima će se provedba aktivnosti u razdoblju od 30. lipnja 2023. do 31. prosinca 2023., financirati sredstvima državnog proračuna Republike Hrvatske te se za isto razdoblje primjenjuje razdoblje prihvatljivosti troškova. Time je za nastavak financiranja projekata Društva započelih iz FSEU, koji uključuju provođenje ugovora o izvođenju radova, Društvo zatražilo naknadu troškova u iznosu od ukupno 2,6 milijuna eura te se provjera izdataka i odluka o odobrenju prihvatljivih troškova očekuje u prvoj polovici 2024.

Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.- 2026.

Društvo je s Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja kao tijela nadležnog za komponentu 1. Gospodarstvo i Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost kao provedbenim tijelom, dana 28. rujna 2022. potpisalo ugovor br. NPOO.C1.2.R1-I1.01.0001 „Revitalizacija, izgradnja, digitalizacija i modernizacija hrvatske prijenosne elektroenergetske mreže“ o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte revitalizacije, izgradnje, digitalizacije i modernizacije hrvatske prijenosne elektroenergetske mreže, koje financira EU iz instrumenta „EU sljedeće generacije“, za razdoblje provedbe projekata od 1. veljače 2020. do 30. lipnja 2026. godine u iznosu od 218,16 milijuna eura.

Kroz program Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.- 2026. (dalje u tekstu: NPOO) osigurana su bespovratna sredstva, odnosno prihvatljivi su izdaci ukupnog iznosa 218,16 milijuna eura za potrebe realizacije 11 projektnih aktivnosti HOPS-a kojima bi se uz ostalo revitalizirala i povećala prijenosna moć 550 km nadzemnih vodova, kako bi se omogućilo priključenje dodatnih 1.500 MW kapaciteta iz obnovljivih izvora energije (dalje u tekstu: OIE) u razdoblju do 2026. godine.

U okviru NPOO osigurana su sredstva i za realizaciju Projekta zamjene 110 kV podmorskih kabela, koji je ujedno i strateški projekt Vlade Republike Hrvatske. Projekt predviđa zamjenu 6 dionica 110 kV podmorskih kabela, uključujući i rekonstrukcije pripadnih kabelskih stanica, kabelskih dijelova i priobalnih zahvata u dvije faze. Tijekom 2022. završena je prva faza projektne aktivnosti u kojoj su uspješno zamijenjeni kabeli kopno-Brač i kopno-Krk. Drugom fazom projektne aktivnosti, čiji se završetak očekuje do kraja lipnja 2024. godine, zamijenit će se postojeći podmorski kabeli Brač-Hvar i Hvar-Korčula te Krk-Cres i Cres-Lošinj. U 2023. završena je proizvodnja preostala četiri kabela i provedena su tvornička ispitivanja (engl. Factory Acceptance Test).

Do sada je Društvu krajem 2022. isplaćen predujam u iznosu od 20% ugovora (43,63 milijuna eura), te je kroz tri zahtjeva za nadoknadu sredstava (ZNS-a) tijekom 2023. isplaćeno 22,2 milijuna eura. Realizacija teče uredno, uz velike izazove u poštivanju rokova i većim troškovima planiranih aktivnosti.

Povećanje materijalnih prava radnika

Zbog povećanja troškova života, rasta cijena i inflacije, Uprava Društva donijela je dana 28. ožujka 2023. Odluku o povećanju koeficijenata radnicima Društva zaposlenima na radnim mjestima s najnižim koeficijentima. Odluka se realizirala u drugoj polovici 2023. nakon stvaranja preduvjeta za provedbu izmjenama Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji Društva. Odlukom je

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

obuhvaćeno gotovo 30% radnika Društva, te je realizacija iste značajno opteretila plan bruto plaća za 2023. godinu.

Uz navedeno, zbog gore navedenih razloga, u lipnju 2023. s dva reprezentativna sindikata sklopljen je Sporazum o povećanju materijalnih prava kojim je dio materijalnih prava usklađen s neoporezivim iznosima propisanim Pravilnikom o porezu na dohodak.

Također, 31. prosinca 2023. je isticao Kolektivni ugovor za HOPS sklopljen u studenome 2019. između HOPS-a kao poslodavca i reprezentativnih sindikata zbog čega su prema odredbama Kolektivnog ugovora krajem rujna 2023. započeli pregovori o sklapanju novog Kolektivnog ugovora za HOPS. Za razdoblje od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2025., dana 22. studenoga 2023. sklopljen je Kolektivni ugovor s dva reprezentativna sindikata.

Usklađenje iznosa temeljnog kapitala Društva

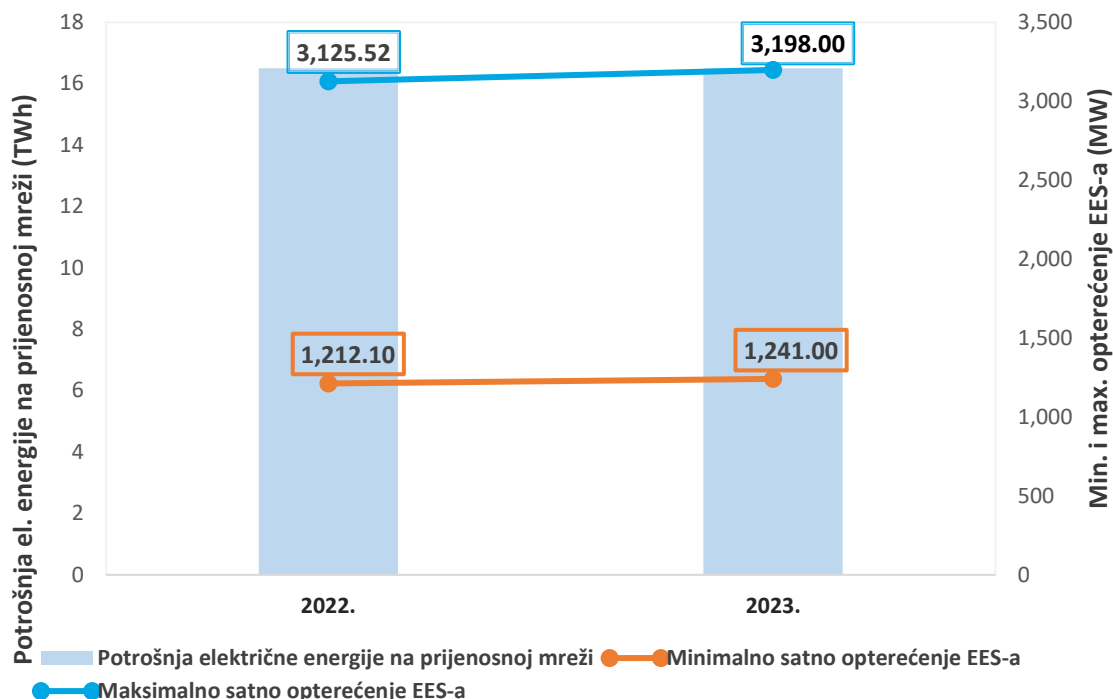
U skladu s obvezom propisanom Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj i Zakonom o trgovačkim društvima, Odlukom Glavne skupštine Društva od 29. studenog 2023. usklađen je temeljni kapital i nominalni iznos dionica Društva smanjenjem temeljnog kapitala. Temeljni kapital Društva sada iznosi 643.321.549,00 eura te je podijeljen na 49.486.273 redovne dionice, svaka nominalne vrijednosti 13,00 eura. Odlukom o izmjeni odredaba Statuta Društva od 29. studenog 2023. je navedena promjena unesena i u Statut Društva, a ista je i upisana u sudski registar i Središnje klirinško depozitarno društvo.

Elektroenergetski pokazatelji

U 2023. zabilježen je pad ukupne potrošnje električne energije na prijenosnoj mreži Republike Hrvatske. Potrošnja električne energije na prijenosnoj mreži s gubicima iznosila je 16,5 TWh, što je smanjenje od 1,30% u odnosu na 2022. godinu. Razlog manje potrošnje na mreži prijenosa ogleda se u sve većem broju proizvodnih kapaciteta uglavnom vjetro i sunčanih elektrana priključenih na srednji i niski napon odnosno na distribucijsku mrežu što za posljedice ima manju potrebu za preuzimanjem električne energije iz prijenosne mreže.

Maksimalno satno opterećenje hrvatskog EES-a u 2023., zabilježeno je 24. kolovoza u 21. satu, a iznosilo je 3.198 MW. Minimalno satno opterećenje hrvatskog EES-a u 2023., zabilježeno je 8. svibnja u 4. satu, a iznosilo je 1.241 MW.

U 2023. preneseno je ukupno 24,6 TWh električne energije što predstavlja povećanje za 4,2% u odnosu na 2022. Gubici u prijenosnoj mreži iznosili su 465 GWh, što je 0,37% više u odnosu na 2022., odnosno 1,89% od iznosa ukupno prenesene električne energije u 2023. godini.

Slika 2. Usporedba potrošnje na mreži prijenosa i maksimalnog i minimalnog opterećenja hrvatskog EES-a

Integracija obnovljivih izvora energije

Donošenjem novih Pravila o priključenju HOPS je zaprimio 83 nova zahtjeva za priključenje u 2023., ukupne priključne snage 6628 MW, uz postojećih 1604 MW projekata koji su s HOPS-om sklopili ugovor o priključenju.

Od navedenih 83 novih zahtjeva u 2023., ukupne priključne snage 6627 MW, podjela prema pojedinim tehnologijama je sljedeća:

- baterijski spremnik 80 MW,
- geotermalna elektrana 98 MW,
- hidroelektrane 508 MW,
- kogeneracija 103 MW,
- sunčane elektrane 3363 MW,
- vjetroelektrane 2475 MW.

Tijekom 2023. sklopljeno je šest ugovora o priključenju (69 MW vjetroelektrane, 130 MW sunčane elektrane, 88,5 MW potrošači) i jedan predugovor o priključenju (127,5 MW vjetroelektrana).

Tijekom 2023. su u pogon puštene tri vjetroelektrane, ukupne priključne snage 209 MW i jedna sunčana elektrana, priključne snage 12,4 MW.

Planovi razvoja

Postupak donošenja „Desetogodišnjeg plana razvoja hrvatske prijenosne mreže 2024.-2033. s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje“ započet krajem rujna 2023. godine, nije završen tijekom 2023. godine zbog visoke neizvjesnosti oko raspoloživih sredstava za investicije uzrokovanih prvenstveno visokim troškovima nabave energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnoj mreži. Isti je dovršen i dostavljen HERA-i u prvom kvartalu 2024. godine.

Izvešće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

Trenutno je važeći „Desetogodišnji plan razvoja hrvatske prijenosne mreže 2022.-2031. s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje“. Tijekom 2023. g. izrađen je i predan novi desetogodišnji plan 2023.-2032. g., za koji se nakon provedenog javnog savjetovanja HERA nije očitovala do dana izrade dokumenta.

Zbog učestalih promjena okolnosti oko pojedinih izvora financiranja plana investicija te činjenice da su postignute cijene u postupcima nabave značajno veće od procijenjene vrijednosti, Uprava HOPS-a je u ožujku 2024. pokrenula reviziju 10g 2024.-2033. čija se izrada očekuje u drugom kvartalu 2024. godine.

FINANCIJSKO STANJE I REZULTAT POSLOVANJA

U 2023. ostvarena je dobit iz poslovanja (EBIT) u iznosu od 59,24 milijuna eura što je povećanje od 56,91 milijuna eura u odnosu na 2022. prvenstveno zbog značajnog smanjenja varijabilnih troškova poslovanja.

Ostvaren je gubitak iz financijskih aktivnosti 2,0 milijuna eura što je za 1,53 milijun eura (43,7%) manje u odnosu na 2022. godinu.

Zbog značajnog povećanja dobiti iz poslovanja u 2023. ostvarena je dobit prije poreza u iznosu od 57,24 milijuna eura, odnosno dobit nakon poreza u iznosu od 47,05 milijuna eura.

U 2023. ukupno ostvareni poslovni prihodi iznose 366,80 milijuna eura, što je za 51,15 milijuna eura (12,24%) manje u odnosu na 2022. godinu.

U tablici 1. prikazan je Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (Račun dobiti i gubitka) s najvažnijim stavkama te usporedba s ostvarenjem u prethodnoj godini.

Tablica 1. Izvadak iz Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti (milijuni eura)

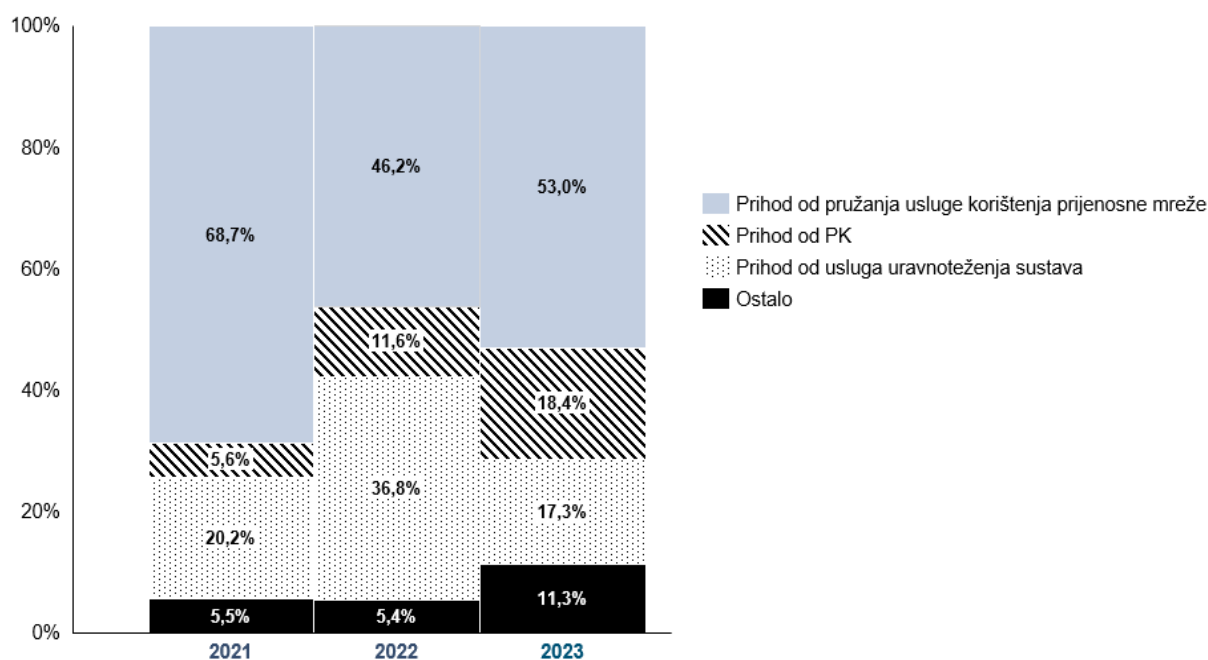
Opis	2023.	2022.	Δ 2023.-2022.
1	2	3	4 (2-3)
Prihodi od prodaje i ostali poslovni prihodi	366,80	417,94	(51,15)
Poslovni rashodi	307,56	415,62	(108,06)
DOBIT IZ POSLOVANJA	59,24	2,33	56,91
Financijski prihod	0,69	0,28	0,42
Financijski rashod	2,69	3,80	(1,11)
Neto financijski rashodi	(2,00)	(3,53)	1,53
UKUPNI PRIHODI	367,49	418,22	(50,73)
UKUPNI RASHODI	(310,25)	(419,42)	(109,17)
Dobit prije poreza	57,24	(1,20)	58,44
Porez na dobit	10,19	0,05	10,14
DOBIT RAZDOBLJA	47,05	(1,25)	48,30

Unatoč značajnom porastu prihoda od dodjele prekozonskih kapaciteta (dalje u tekstu PK) u 2023., najvećim dijelom uzrokovanih visokim prihodom od godišnjih dražbi prekozonskih kapaciteta koji su temeljeni na izuzetno visokim cijenama na tržištu električne energije iz 2022., ukupni su prihodi od tržišnih funkcija u 2023. manji od prihoda od pružanja usluge prijenosa električne energije u odnosu na 2022. kada su isti, zbog poremećaja na tržištu električne energije po prvi puta bili veći. Udio prihoda od pružanja usluge prijenosa električne energije u 2023. iznosi 53% što je 6,8 postotna poena više u odnosu na 2022. dok je u odnosu na 2021. manja za 15,7 postotna poena.

Strukturu ukupnih prihoda ostvarenih u 2023. (slika 3.) čine prihod od pružanja usluge prijenosa električne energije (53,0%), prihodi od obračuna električne energije uravnoteženja (10,4%), prihodi od prodaje električne energije uravnoteženja (6,9%), prihodi od dodjele PK (18,4%), te

Izvešće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

preostali poslovni prihodi (11,3%) koji se odnose na prihode ostvarene temeljem Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije (NN 107/23), prihode od ITC mehanizma (engl. Inter-TSO compensation mechanism), prihode od prodaje električne energije za pokriće gubitaka, prihodi od povrata nastalih troškova s osnove otpisanih potraživanja naknade za korištenje prijenosne mreže od kupaca kategorije kućanstva priključenih na distribucijsku mrežu na potresom pogođenom području za razdoblje od siječnja 2021. godine do veljače 2023., prihode od imovine primljene bez naknade, prihode od imovine priključaka (MSFI 15), prihode nastale na temelju upotrebe vlastitih proizvoda i usluga, naplaćena iskniženja potraživanja i prihode od nestandardnih usluga te ukidanja rezerviranja i druge poslovne i financijske prihode.

Slika 3. Struktura prihoda u razdoblju od 2021. do 2023. godine

Ukupni rashodi iznose 309,56 milijuna eura i manji su za 109,6 milijuna eura u odnosu na 2022. godinu.

Na smanjenje rashoda su najvećim dijelom utjecali značajno manji troškovi obračuna električne energije uravnoteženja (55,85 milijuna eura), troškovi nabave električne energije uravnoteženja (45,80 milijuna eura) i troškovi električne energije za pokriće gubitaka na mreži prijenosa (26,22 milijuna eura). Smirivanje stanja na veleprodajnim tržištima električne energije i stabiliziranja cijena na burzama električne energije rezultiralo je smanjenjem navedenih troškova u odnosu na 2022. u ukupnom iznosu 127,86 milijuna kuna, odnosno 54,3%. Troškovi od dodjele PK u 2023. u odnosu na 2022. manji su za 6,11 milijuna eura (- 21,3%).

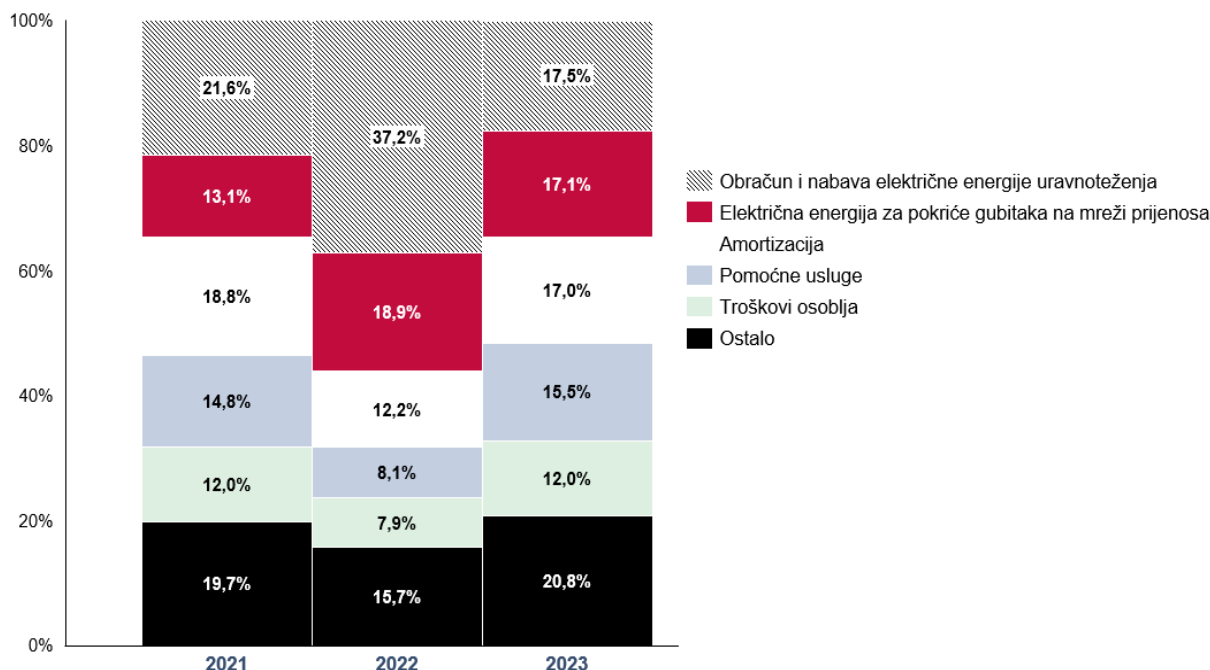
Troškovi plaća i ostalih primanja radnika iznose 37,32 milijuna eura i veći su za 4,22 milijuna eura (12%) najvećim dijelom zbog potpisanog Sporazuma o povećanju materijalnih prava radnika koji je donesen u lipnju 2023. te zbog povećanja vrijednosti boda za obračun plaća od 2,4 % od 1. siječnja 2023. godine.

Strukturu rashoda ostvarenih u 2023. (slika 4.) čine troškovi nabave električne energije uravnoteženja (13,3%), troškovi obračuna električne energije uravnoteženja (4,3%), troškovi nabave električne energije za pokriće gubitaka na mreži prijenosa (17,1%), trošak amortizacije

Izvešće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

(17,0%), troškovi nabave pomoćnih usluga (15,5%), troškovi osoblja (12,0%) te preostali poslovni rashodi (20,8%) koji se odnose na troškove PK i ITC mehanizma, troškovi telekomunikacijskih usluga, troškovi vrijednosnog usklađenja imovine i rezerviranja, općih troškovi poslovanja, troškovi naknada i koncesija, troškovi održavanja te ostali poslovni i financijski rashodi (troškovi kamata i tečajnih razlika).

Slika 4. Struktura rashoda u razdoblju od 2021. do 2023. godine

Porez na dobit za 2023. iznosi 10,2 milijuna eura i veći je u odnosu na prethodnu godinu za 10,1 milijuna eura.

Financijski položaj Društva prikazan je Izveštajem o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2023. godine. Skraćeni prikaz dan je u tablici 2.

Tablica 2. Izvadak iz Izveštaja o financijskom položaju Društva na dan (u milijunima eura)

Opis	31. prosinca 2023.	% udjel	31. prosinca 2022.	% udjel	2023./2022.
1	2	3	4	5	6 (2/4)
Dugotrajna imovina	980,0	84,1%	938,5	87,0%	4,4%
Kratkotrajna imovina	185,2	15,9%	140,0	13,0%	32,2%
Ukupna imovina	1.165,2	100,0%	1.078,5	100,0%	8,0%
Kapital i rezerve	735,9	63,2%	688,8	63,9%	6,8%
Dugoročne obveze	261,6	22,5%	202,5	18,8%	29,2%
Kratkoročne obveze	167,7	14,4%	187,1	17,4%	-10,4%
Ukupno obveze i kapital	1.165,2	100,0%	1.078,5	100,0%	8,0%

Vrijednost ukupne imovine na dan 31. prosinca 2023. iznosila je 1.165,2 milijuna eura i veća je za 86,7 milijuna eura u odnosu na vrijednosti imovine na dan 31. prosinca 2022. Dugotrajna imovina se, kao posljedica investicijskih ulaganja u 2023., povećala za 41,5 milijuna eura i sada iznosi 980,0 milijuna eura. Udjel dugotrajne imovine u ukupnoj imovini u odnosu na 2022. manji je za 2,9 postotna poena i iznosi 84,1%.

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

Kratkotrajna imovina iznosi 185,2 milijuna eura i veća je u odnosu na prethodnu godinu za 45,1 milijuna eura ili 32,2%, ponajprije zbog novca i novčanih ekvivalenata koji u odnosu na prethodnu godinu bilježe povećanje u iznosu od 55,0 milijuna eura, a nešto niže povećanje od 16,8 milijuna eura bilježi ostala kratkotrajna imovina. Potraživanja od kupaca i povezanih društava, u odnosu na prethodnu godinu, manja su za 26,7 milijuna eura. Udjel kratkotrajne imovine u ukupnoj imovini u odnosu na 2022. povećao se za 2,9 postotna poena i iznosi 15,9%.

Kapital i rezerve, koji pokrivaju 63,2% ukupne imovine Društva, u odnosu na 2022. veći su za 47,1 milijuna eura, dok je udjel istih u ukupnoj pasivi za 0,7 postotna poena manji nego u 2022. godini. Temeljni kapital Društva na dan 31. prosinca 2023. iznosi 643,3 milijuna eura.

Ukupne obveze iznose 429,3 milijuna eura i povećane su za 39,6 milijuna eura u odnosu na 2022., pri čemu je njihov udjel u pasivi 36,8%, što je za 0,7 postotna poena više u odnosu na 2022. Dugoročne obveze čine 60,9%, a kratkoročne 39,1% ukupnih obveza na dan 31. prosinca 2023. godine.

Značajni porast dugoročnih obveza u odnosu na prethodnu godinu prvenstveno je posljedica knjigovodstvene evidencije odgođenih prihoda na stavci ostale dugoročne obveze koje se odnose na prihod za novčana sredstva primljena od fondova EU.

Tijekom 2023. stabiliziralo se stanje s likvidnošću HOPS-a, između ostalog i zahvaljujući primljenim uplatama sredstava iz EU fondova na temelju odobrenih zahtjeva za nadoknadom financijskih sredstava koje je Društvo prethodno utrošilo za plaćanje obveza dobavljačima po predmetnim ugovorima. HOPS je raspolagao novcem dostatnim za podmirivanje svih ugovornih obveza prema dobavljačima u ugovorenim rokovima i nije imao potrebe za ugovaranjem, novih zajmova/kredita.

Prosječna ponderirana kamatna stopa na kredite iznosi 2,39% na godišnjoj razini (u 2022. iznosila je 3,36% na godišnjoj razini).

Odgođeni prihod za novčana sredstva primljena iz fondova EU odnosi se na novčana sredstva primljena za sudjelovanje Društva u projektu SINCRO.GRID u iznosu 10.993 tisuća eura, projektu FARCROSS u iznosu 32 tisuće eura, projektu EPASSIS u iznosu 54 tisuće eura, projektu E-CYBIS u iznosu 86 tisuća eura, projektu CYBERSEAS u iznosu 49 tisuća eura, projektu LIFE DANUBE FREE SKY u iznosu 22 tisuće eura i projekt GREENSWITCH u iznosu 2.851 tisuće eura.

Za sudjelovanje u projektu iz NPOO-a odgođeni prihod iznosi ukupno 76.900 tisuća eura od čega je kao kratkoročna obveza reklasificirano 21.677 tisuća eura. Troškovi koji su nastali provedbom ovog projekta do 31.12.2023. iznosili su 493 tisuće eura.

Za potrebu provedbe projekata prijavljenih na financiranje iz FSEU u sklopu obnove infrastrukture i opreme oštećenih potresom odgođeni prihod iznosi 36.656 tisuća eura dok su troškovi koji su nastali provedbom ovog projekta do 31. prosinca 2023. iznosili 442 tisuće eura. Primljena sredstva će se u budućim periodima priznavati u prihode u visini troškova nastalih provođenjem ovih projekata.

Positivan radni kapital rezultat je manjih kratkoročnih obveza u odnosu na kratkoročnu imovinu. Na dan 31. prosinca 2023. kratkoročne obveze iznose 167,7 milijuna eura, a kratkotrajna imovina iznosi 185,2 milijuna eura (na dan 31. prosinca 2022. kratkoročne obveze iznosile su 187,1 milijuna eura, a kratkotrajna imovina 140,0 milijuna eura). Najznačajniji iznos kratkoročnih obveza odnosi se na obveze prema dobavljačima u iznosu 62,7 milijuna eura te obveze prema povezanim društvima u iznosu 29,4 milijuna eura.

Na temelju pokazatelja izvedenih iz bilančnih pozicija vidljiva je relativno niska razina zaduženosti u skladu s djelatnosti koju Društvo obavlja. Društvo tekuće investicije financira prilagođavajući se

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

okolnostima koje vrijede na energetskom i financijskom tržištu, prvenstveno iz vlastitih sredstava, bespovratnim sredstvima iz EU fondova, pri čemu vodi računa da uredno otplaćuje dugoročne obveze te da uredno financira redovno poslovanje. Faktor zaduženosti (postojeće obveze/dobit nakon poreza i amortizacija) Društva za 2023. iznosi 3,28 godine i niži je u odnosu na 2022. za 1,47 godine.

EBITDA (EBIT bez utjecaja amortizacije), ostvarena je u visini 112,1 milijuna eura, što je u odnosu na 2022. veće za 58,8 milijuna eura ili 110,1%. EBIT marža veća je za 15,6 postotna poena, dok je EBITDA marža veća za 17,8 postotna poena u odnosu na prethodnu godinu. Za izračun povrata na kapital i imovinu korištena je neto dobit nakon oporezivanja. ROE se u odnosu na prethodnu godinu povećao za 6,6 postotna poena dok se ROA u odnosu na prethodnu godinu povećao za 4,2 postotna poena. Pregled izdvojenih pokazatelja poslovanja dan je u tablici 3.

Tablica 3. Poslovni pokazatelji

Pokazatelj	2020.	2021.	2022.	2023.
EBIT (milijun eura)	22,64	8,13	2,35	59,24
EBITDA (milijun eura)	70,89	57,93	53,35	112,12
EBIT marža	10,89%	3,02%	0,56%	16,15%
EBITDA marža	34,09%	21,52%	12,77%	30,57%
Rentabilnost vlastitog kapitala (ROE)	2,18%	0,53%	-0,18%	6,39%
Rentabilnost ukupne imovine - neto (ROA)	1,58%	0,37%	-0,12%	4,04%
Faktor zaduženosti (broj godina)	3,07	3,79	4,74	3,28
Koeficijent zaduženosti	0,27	0,31	0,36	0,37
Koeficijent vlastitog financiranja	0,73	0,69	0,64	0,63
Koeficijent tekuće likvidnosti	0,79	0,45	0,75	1,10

DJELATNOST DRUŠTVA U PODRUČJU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Razvojno inovativni projekti

Tijekom 2023. Društvo je sudjelovalo u provedbi više razvojno-inovativnih projekata sufinanciranih iz programa Obzor 2020 (engl. Horizon 2020), programa EU za istraživanje i inovacije za razdoblje od 2014. do 2020. godine, iz programa LIFE, financijskog instrumenta EU za područje zaštite okoliša i klime te iz Instrumenta za povezivanje Europe (engl. Connecting Europe Facility, CEF) za dodatna ulaganja u izgradnju nove te unaprjeđenje postojeće prometne, energetske i telekomunikacijske infrastrukture.

Nastavljena je provedba projekta CYBERSEAS (engl. Cyber Securing Energy Data Services), ukupne vrijednosti 8 milijuna eura, sufinanciranog iz programa Obzor 2020. Konzorcij projekta čini 26 partnera iz 10 zemalja, s ciljem postizanja više razine informacijske sigurnosti među dionicima, uključujući regulatore i zakonodavce.

U mjesecu kolovozu je završio projekt FARCROSS (engl. Facilitating Regional CROSS-border Electricity Transmission through Innovation) ukupne vrijednosti 13,6 milijuna eura, sufinanciran iz programa Obzor 2020. U konzorciju od 31 partnera iz 16 zemalja, iz Republike Hrvatske, uz Društvo, sudjelovali su Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu te Studio elektronike Rijeka. Cilj projekta bilo je istraživanje potencijala povećanja iznosa te bolje iskoristivosti prekograničnih kapaciteta u svrhu unaprjeđenja tržišta za unutardnevni i dan unaprijed vremenski okvir. Projektom su povezani glavni dionici lanca energetske vrijednosti te su demonstrirana integrirana hardverska i softverska rješenja za prekogranične tokove električne energije i regionalnu suradnju.

Izvešće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

U mjesecu kolovozu je završio i projekt ATTEST (engl. Advanced Tools Towards cost-efficient decarbonization of future reliable power SysTems) ukupne vrijednosti 4,0 milijuna eura, sufinanciran iz programa Obzor 2020. U konzorciju od 9 partnera iz 6 zemalja uz Društvo su sudjelovali i hrvatski partneri, HEP-ODS, KONČAR – inženjering za energetiku i transport te Inovacijski centar Nikola Tesla. Ostvaren je cilj projekta odnosno provedeno je istraživanje mogućnosti koordinacije prijenosnog i distribucijskog sustava u vidu zajedničkog planiranja i vođenja prijenosne i distribucijske mreže te iskorištenje potencijala korisnika mreže priključenih na distribucijsku mrežu za pružanje pomoćnih usluga operatoru prijenosnog sustava.

Projekt E-CYBIS, „Napredna platforma za analizu poslovnog sadržaja i datoteka u okviru Sigurnosno-operativnog centra HOPS-a“ (engl. Advanced platform for business content and file sharing analysis in HOPS Security Operational Center), ukupne vrijednosti 0,4 milijuna eura, sufinanciran iz Instrumenta za povezivanje Europe (engl. Connecting Europe Facility, CEF), završen je 31. prosinca 2023. godine. Cilj projekta bilo je jačanje kibernetičke sigurnosti Društva, a radi usklađenosti sa zahtjevima sigurnosti i izvješćivanja prema hrvatskom i zakonodavstvu EU-a (NIS Direktiva). U sklopu projekta definiran je okvir za učinkovito operativno upravljanje Sigurnosno-operativnim centrom, poboljšani su procesi upravljanja sigurnosnim incidentima, povećano je i standardizirano penetracijsko testiranje, sve kako bi se kontinuiranim praćenjem prevenirale kibernetičke prijetnje. Projektom je poboljšana i suradnja s relevantnim dionicima na nacionalnoj i europskoj razini što će pridonijeti povećanoj otpornosti informacijskog sustava Društva na kibernetičke incidente, a u široj perspektivi ograničiti ekonomsku i političku štetu od kibernetičkih incidenata i osigurati dostupnost usluga Društva.

Projekt LIFE Danube Free Sky, sufinanciran iz programa LIFE, Društvo provodi uz 15 partnera iz 7 zemalja, uključujući i JUPP Kopački rit i HEP-ODS. Ukupna vrijednost projekta je 6,6 milijuna eura. Cilj projekta je sprječavanje stradavanja ornitofaune od kolizije s visokonaponskim dalekovodima, elektrokucije na srednjenaponskim vodovima i transformatorskim stanicama, te unaprjeđenje statusa populacija prioritarnih vrsta u području ekološke mreže Natura 2000 – Podunavlje i donje Podravlje.

Na temelju dobrih prethodnih iskustava na projektu SINCRO.GRID, u ožujku 2021. KNG-Kärnten Netz, ELES, Elektro Celje, Elektro Gorenjska, Elektro Ljubljana, HOPS d.d. i HEP-ODS d.o.o. prijavili su novi projekt naprednih mreža GreenSwitch na 5. PCI listu Europske komisije. JRC (Joint Research Centre) je dao pozitivnu tehničku ocjenu projekta za uključivanje na PCI listu listu te je nakon potvrde Europskog parlamenta i Europskog vijeća, Europska komisija službeno potvrdila i objavila 5. PCI listu krajem travnja 2022. godine. Projektu su odobrena financijska sredstva iz Instrumenta za povezivanje Europe (engl. CEF, Connecting Europe Facility) u iznosu od 73,0 milijuna eura, dok je ukupna vrijednost projekta 146,2 milijuna eura. Projekt je započeo 1. ožujka 2023. te će ukupno trajati 70 mjeseci.

Osnovni cilj GreenSwitch projekta je optimizacija korištenja postojeće energetske infrastrukture te ugradnja nove tehnologije na učinkovit način, uz napredne funkcionalnosti koje omogućuju veći kapacitet skladištenja, učinkovitu integraciju novih korisnika sustava, optimizacija budućih ulaganja te poboljšanje sigurnosti i kvalitete pogona sustava. Osim ulaganja u primarnu infrastrukturu, za postizanje maksimalnog učinka predviđen je i paket alata za uvođenje i korištenje naprednih mreža različitih tehnologija, platformi i funkcionalnosti. Aktivnosti Društva u projektu obuhvaćaju zamjenu postojećih vodiča sa viokotemperaturnim niskoprovjesnim vodičima (engl. High Temperature Low Sag, HTLS) na DV 220 kV Senj-Brinje, ugradnju uređaja za kontrolu tokova (transformator sa zakretom kuta – engl. Phase Shift Transformer, PST) u TS 110/35 kV Gračac te nadogradnju postojeće ICT infrastrukture (sustavi WAMS, SCADA, EMS). Ukupna vrijednost investicija Društva procijenjena je na približno 11,5 milijuna eura, od čega sufinanciranje iz EU iznosi 5,7 milijuna eura.

Izvešće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

Investicije

U prosincu 2022. su Uprava i Nadzorni odbor Društva usvojili plan investicijskih ulaganja za 2023. u iznosu 121,5 milijuna eura. Kroz 2023. plan je, na temelju izrađenih procjena realizacije, rebalansom smanjen na iznos od 113,1 milijuna eura.

U 2023. Društvo je realiziralo 96,13 milijuna eura investicija odnosno 85,00% plana investicija. Kada se ostvarenom iznosu pridoda 0,29 milijuna eura investicija u vlastitoj režiji (kapitalizirani trošak rada) i 0,21 milijuna eura kapitalizacije kamata, ukupna investicijska ulaganja u 2023. iznose 96,63 milijuna eura, odnosno 85,45% plana. Najvećim dijelom u planu investicija zastupljene su investicije revitalizacije postojeće prijenosne infrastrukture, zamjene i rekonstrukcije, novi objekti, te elektroenergetski uvjeti priključenja.

Tablica 4. Investicijska ulaganja u 2023. u eurima

Vrsta investicije	31. prosina 2023.	% udjel	31. prosina 2022.	% udjel	2023. / 2022.
1	2	3	4	5	6 (2/4)
Priprema investicija	1.371.325	1,4%	1.765.654	2,3%	-22,3%
Zamjene i rekonstrukcije	32.305.800	33,4%	26.704.139	35,2%	21,0%
Revitalizacije	36.026.462	37,3%	26.099.262	34,4%	38,0%
Novi objekti	14.407.772	14,9%	19.537.269	25,7%	-26,3%
Ostale investicije	1.036.887	1,1%	1.393.752	1,8%	-25,6%
Elektroenergetski uvjeti priključenja	11.480.156	11,9%	426.320	0,6%	2592,9%
Ukupno	96.628.401	100,0%	75.926.396	100,0%	27,3%

Tijekom 2023. najznačajniji završeni objekti su:

- **TS 110/20 kV Sućidar** - transformatorska stanica Sućidar predstavlja zajednički susretni objekt s HEP ODS-om. Zbog dotrajalosti i zastarjelih tehničkih rješenja TS 110/35 kV Sućidar, izvela se rekonstrukcija s novim (GIS) zatvorenim postrojenjem 110/20(10) kV u zgradi koja se izgradila na dijelu prostora Prijenosnog područja Split, a nakon izgradnje novog postrojenja uklonilo se staro postrojenje 110/35 kV. Izgradnja TS 110/20(10) kV Sućidar je završena i dobivena je uporabna dozvola.

- **DV 110 kV Benkovac - Zadar - revitalizacija** - u sklopu izvođenja radova na revitalizaciji izvršena je zamjena vodiča presjeka 159/50 mm² s novim HTLS vodičem ACCC 192/28 Rovinj s pripadnom elektroopremom, izolacije, zaštitne užadi s OPGW i zavješena zaštitnih užadi, novi dio konstrukcije na nosnim stupovima, sanacija vrha jednog stupa, sanacija pojedinih glava temelja, popravak glave temelja na dva stupa, zamjena dijela korodiranih vijaka, zamjena dijela uzemljivača. Tijekom 2023. je izvršena provedba mjerenja i ispitivanja. Proizvođač energije iz VE Korlat u svrhu stvaranja tehničkih uvjeta u mreži sudjeluje s pokrivanjem dijelova troškova revitalizacije DV 110 kV Benkovac – Zadar.

- **TS 110/30/20 kV Jarun – sanacija transformatorske stanice** - u sklopu projekta sanacije transformatorske stanice izrađene su nove čelične konstrukcije i novi temelji na mjestima onih koji su oštećeni u potresu, uređen je plato postrojenja s prometnicama te poklopci kabel kanala. Zamijenjena je sva u potresu oštećena oprema: prekidači u spojnom polju, trafo polju -T3 i vodnom polju EL-TO Zagreb, strujni transformatori u spojnom polju i trafo polju -T1 i -T2, odvodnici prenapona u vodnom polju ET-TO Zagreb, a umjesto oštećenih strujnih i naponskih

transformatora ugrađeni su kombinirani transformatori u trafo polje - T3 i vodno polje EL-TO Zagreb.

- **TS 110/30/20 kV Jarun** – zamjena oštećenog transformatora -T2, 60 MVA - Stari, u potresu oštećeni transformator zamijenjen je drugim, ispravnim, koji je demontiran iz TS 110/30 kV TE-TO Zagreb.

- **TS 220/110/10 kV Mraclin** – zamjena oštećenog transformatora -T3, 150 MVA - Stari, oštećeni transformator je demontiran, a nabavljen je i ugrađen novi transformator.

- **TS 400/110/30 kV Tumbri** – zamjena oštećenog transformatora -T2, 300 MVA - Stari, oštećeni transformator je demontiran, a nabavljen je i ugrađen novi transformator.

- **TS 110/20 kV Rakitje** – revitalizacija postrojenja 110 kV - Završen je projekt revitalizacije kompletnog postrojenja 110 kV: zamijenjena je primarna i sekundarna oprema u 18 polja (zajedno s temeljima i čeličnim konstrukcijama), oprema pomoćnih napajanja, tehnička zaštita i vatrodojava. Uređena je pogonska zgrada (HOPS-ov dio), plato postrojenja s prometnicama i kabelski kanali. Uklonjena je stara zgrada tornja i zgrada telekomunikacija, izgrađene su 3 nove relejne kućice te pomoćna zgrada za potrebe specijalističkog osoblja PrP-a. Očekuje se tehnički pregled i ishodaenje uporabne dozvole u 2024. godini.

- **TS 110/30 kV Resnik** – revitalizacija sustava nadzora, upravljanja i zaštite - U sklopu projekta revitalizacije sustava nadzora, upravljanja i zaštite ugrađen je novi SCADA sustav te su zamijenjene sve jedinice polja i zaštita u poljima.

- **Nadogradnja SCADA/AGC/EMS/OTS sustava** – u 2023. obavljani su radovi konfiguriranja novih funkcija raspoloživih u SCADA/AGC/EMS/OTS sustava u okviru druge faze projekta „Revitalizacija centralnih sustava vođenja EES-a na novu verziju“. Sustav je uspješno prošao probni rad i trajno je pušten u pogon u siječnju 2023. te ušao u jamstveni period u trajanju od 3 godine.

- **TS 110/35 kV Ston – rekonstrukcija postrojenja 110 kV** - dovršetak kompletne rekonstrukcije Završena je kompletna rekonstrukcija postrojenja 110 kV, uključujući izgradnju nove pogonske zgrade (rekonstrukcija započela u travnju 2021.). Tijekom 2023. dovršeni su svi predviđeni radovi s provedbom pokusnog rada i tehničkog pregleda građevine.

- **TS 400/220/110/10 kV Konjsko – rekonstrukcija 10 kV postrojenja** - predmetnim projektom obuhvaćena je rekonstrukcija dijela 10 kV postrojenja u TS Konjsko, što je uključivalo zamjenu postojećih 10 kV prekidača, mjernih transformatora i uređaja zaštite, uključujući građevinsko uređenje prostorije 10 kV postrojenja. Aktivnosti su započele tijekom 2021.g. nakon potpisa ugovora o izvođenju radova (kolovoz 2021.). Tijekom 2023.g. dovršeni su kompletni radovi s puštanjem rekonstruiranog dijela postrojenja u pogon.

- **Zamjena sustava pomoćnih napajanja** – Ugrađeni su novi sustavi pomoćnog napajanja: 220 DC ugrađen u TS 110/20/10 kV Nin i 48 DC u TS 400/220/10 kV Konjsko.

Najznačajniji objekti u 2023. (izvršenje u tijeku):

- **DV 2x110 kV Bilice-Trogir** - tijekom 2023. odvijali su se već ranije ugovoreni i započeti građevinski radovi na izgradnji DV 2x110 kV Bilice – Boraja i DV 2x110 kV Boraja – Trogir, koji su završeni; ali aneksom ugovora isti je produžen zbog izrade okončane situacije i primopredaje prije tehničkog pregleda građevine. Također 2023. ugovoreni su i elektromontažni radovi, koji se odvijaju u skladu s planiranom dinamikom, i očekuje se završetak istih do 15. kolovoza 2024. godine.

- **DV 220 kV Senj-Melina - revitalizacija i povećanje prijenosne moći** – Dovořeni su svi radovi na revitalizaciji DV 220 kV Senj-Melina, osim antikoroziivnih zaštitnih (AKZ) radova. Postojeći vodič je zamijenjen visokotemperaturnim niskoprovjesnim vodičem HTLS, te je dalekovod pušten pod napon. Tijekom 2024. se oćekuje završetak AKZ radova.

- **Zamjena 110 kV kabela - južna petlja, dionica Hvar - Brać (4,5 km) s rekonstrukcijom pripadnih KS** - tijekom 2023. izrađen je izvedbeni projekt i ugovoreni su prateći radovi na polaganju podmorskih kabela, koji su velikom većinom izvedeni tijekom 2023. godine. Ugovoreni su radovi na uklanjanju postojećih uljnih 110 kV kabela koji će se izvesti u Q1/2024. godine. U 2024. oćekuje se završetak radova na zamjeni 110 kV kabela, primopredaja i okonćani obraćun.

- **DV KB 110 kV Krk - Lošinj (7,6 km) Zamjena kabela dio Krk (Mali Bok) - Cres (Merag)** Krajem 2023. proveden je FAT za podmorske kabele. Priprema kopnenih lokacija i polaganje se oćekuje u Q1/2024. Tijekom 2023. ugovoreni su radovi na uklanjanju postojećih uljnih 110 kV kabela koji će se izvesti u Q2/2024. godine. U 2024. oćekuje se završetak radova na zamjeni 110 kV kabela, primopredaja i okonćani obraćun.

- **Zamjena 110 kV kabela - južna petlja, dionica Hvar-Korćula (17,5 km) s rekonstrukcijom pripadajućih KS** - tijekom 2023. je izrađen izvedbeni projekt i ugovoreni su prateći radovi na polaganju podmorskih kabela, koji su velikom većinom izvedeni tijekom 2023. godine. Ugovoreni su radovi na uklanjanju postojećih uljnih 110 kV kabela koji će se izvesti u Q2/2024. godine. U 2024. oćekuje se završetak radova na zamjeni 110 kV kabela, primopredaja i okonćani obraćun.

- **DV KB 110 kV Krk - Lošinj (1 km) Zamjena kabela dio Cres (Osor 1) - Lošinj (Osor2)** - Krajem 2023. proveden je FAT za podmorske kabele. Priprema kopnenih lokacija i polaganje se oćekuje u Q1/2024. Tijekom 2023. ugovoreni su radovi na uklanjanju postojećih 110 kV kabela koji će se izvesti u Q2/2024. godine. U 2024. oćekuje se završetak radova na zamjeni 110 kV kabela, primopredaja i okonćani obraćun.

- **TS 220/110/10 kV Mraćlin** - revitalizacija postrojenja 220 kV – FSEU projekt - projekt obuhvaća izradu glavnog i izvedbenog projekta te ishodaenje građevinske dozvole, nabavu primarne i sekundarne opreme potrebne za rekonstrukciju, uspostavu privremenog napajanja 220 kV za vrijeme izvođenja radova u postrojenju, zamjenu sabirnićkog sustava 220 kV, uređenje kabelskih kanala, izgradnju relejnih kućica, zamjenu primarne opreme i sekundarne opreme te pomoćnih napajanja, izgradnju spojnog polja (razdvajanje spojnog polja GS1-GS2 i GS-PS) te prikljućak postojećeg polja kompenzacijske prigušnice na nove sabirnice 220 kV. Prema planu realizacije u Q1 2025., nakon isteka pokusnog rada, predviđena je provedba tehnićkog pregleda i izdavanje uporabne dozvole. Dio investicije je u 2022. i će u 2023. biti sufinanciran iz FSEU.

- **TS 110/20 kV Stenjevec (GIS)** - tijekom 2023. izgrađena je nova zgrada u koju je smješteno 110 kV GIS postrojenje i kabelski prikljućak na DV polje Rakitje 2. U tijeku je postupno uklanjanje vanjskog 110 kV rasklopnog postrojenja te izvedba kabelskih prikljućaka GIS postrojenja na DV polje Rakitje 1 te transformatorska polja TR 1, TR 2 i TR 3. Završetak svih aktivnosti oćekuje se u prvoj polovici 2024. godine.

- **HOPS DATA HUB** – Uspostava HOPS DATA HUB obuhvaća izgradnju podatkovnog centra na izdvojenoj lokaciji te njegovu potpunu integraciju u procesne i poslovne sustave HOPS-a te integraciju s trećim stranama, što prvenstveno podrazumijeva kompletnu rekonstrukciju i modernizaciju postojećeg objekta u TS 400/110/30 kV (CDU) Tumbri.

- **TS 110/35 kV Āakovec - proširenje i revitalizacija postrojenja 110 kV + provizorij** - tijekom 2023. završeno je polaganje signalnih kabela te aktivnosti na hidrantskoj mreži i rekonstrukciji TS. Oćekuje se održavanje tehnićkog pregleda u Q1/2024. godine. Krajem 2023. u prazni hod je pušten i DV 110 kV Āakovec – Lenti.

- **TS 110/35kV Meterize - revitalizacija** – Revitalizacija se odvijala u okviru dviju građevinskih dozvola, jedna za rekonstrukciju 110 kV postrojenja, a druga za rekonstrukciju poslovnih objekata. Završetak revitalizacije odrađen je krajem 2023. godine. Puštena je u pogon zadnja trećina sabirničkog sustava s pripadajućim poljima, završena nova uljna jama te kanalizacijska, oborinska i hidrantska mreža. Također u 2023. je kompletno završena sanacija pogonske zgrade, završeni su platoi, prometnice i nadstrešnice. Odrađena je sanacija poslovnih objekata u krugu transformatorske stanice. Tehnički pregled za rekonstrukciju 110 kV postrojenja planira se obaviti do kraja ožujka 2024., dok se za rekonstrukciju poslovnih objekata tehnički pregled planira obaviti do kraja svibnja 2024. godine.
- **TS 110/35 kV Nrežišće - Zamjena sustava pomoćnih napajanja** – Isporučena oprema za 220 DC, ugradnja se očekuje u prvoj polovici 2024. godine.
- **Uređenje obračunskog mjernog mjesta vlastite potrošnje** – sukladno načelima razgraničenja HEP-HOPS realizirani su podrazvodi u TS 110/20 kV Novalja, TS 110/20/10 kV Pag, TS 110/20/10 kV Benkovac i TS 110/20/10 kV Ploče.
- **Priključak ELTO Zagreb - STUM-KB 110 kV - trošak HOPS-a + trošak HEP-a - KB 2x110 kV EL-TO** – Stenjevec položen je na svim dionicama. Potrebno je još ugraditi 110 kV spojnice u spojnoj jami S5, te 110 kV kabelske završetke na obje strane kabelskih vodova. Završetak svih aktivnosti očekuje se u prvoj polovici 2024. godine.
- **TS 110/30/20/10 kV Kapela** – predstavlja zajednički objekt s HEP ODS-om. TS 110/30/10(20) kV Kapela planirana je s postrojenjem 110 kV AIS izvedbe. Tijekom 2023. su nastavljeni građevinski radovi i obavljali su se elektromontažni radovi. Produljen je rok izgradnje do kraja ožujka 2024., te se tijekom 2024. očekuje obavljanje tehničkog pregleda, primopredaja i okončani obračun.
- **Priključak TS 110/10(20) kV Kapela** - u svrhu rješenja opskrbe električnom energijom zapadnog dijela šireg šibenskog područja (Vodice, Tisno, Murter) planirana je izgradnja nove transformatorske stanice 110/30/10(20) kV Kapela. U TS 110/30/10(20) kV Kapela predviđeno je uvođenje dalekovoda DV 110 kV Bilice – Biograd u TS 110/30/10(20) kV Kapela duljine: 7,9 km i vodiča 240/40 mm² Al/Č. Tijekom 2023. završeni su građevinski radovi, a ugovoreni i započeti elektromontažni radovi. Do kraja 2024. planira se završetak izgradnje, primopredaja, okončani obračun i Uporabna dozvola. Dinamički plan izgradnje priključka prati dinamiku izgradnje TS Kapela.
- **Priključak TS 110/20 kV Mazin** – tijekom 2023. godine završena je izgradnja TS 110/20 kV Mazin u sklopu izgradnje priključka vjetroelektrane Bravno. Nova TS 110/20 kV je priključena na prekogranični dalekovod Gračac-K.Vakuf te je od 01. srpnja prekogranični DV 110 kV Mazin – K. Vakuf umjesto DV 110 kV Gračac – K. Vakuf.
- **TS Našice - revitalizacija** - u tijeku su radovi na revitalizaciji TS Našice s rokom dovršetka unutar četiri godine od potpisivanja ugovora. Aktivnosti vezane uz revitalizaciju transformatorske stanice započeti su 2019. kada je nabavljena većina sekundarne i primarne opreme. Krajem 2023. u pogon su puštena sva 110 kV polja – sveukupno 7 VP 110 kV , 2 TP 110 kV i SP 110 kV, ugrađena je nova primarna oprema te novi sekundarni sustav. Do dovršetka ugovora treba izvesti dio građevinskih radova izvan 110 kV postrojenja i unutar pogonske zgrade. Planirani završetak svih radova na revitalizaciji TS Našice je predvidivo do srpnja 2024. godine.
- **Sanacija oštećenih DV 400 kV, 220 kV i 110 kV uslijed olujnog nevremena na području Prijenosnog područja Osijek** – olujno nevrijeme u srpnju 2023. izazvalo je štetu na nadzemnim vodovima DV 400 kV Ernestinovo – S. Mitrovica 2, DV 220 kV Đakovo – Tuzla 1, DV 220 kV Đakovo – Gradačac, DV 110 kV Požega – Nova Gradiška, DV 110 kV Vukovar – Nijemci i DV 110 kV Nijemci – Šid u ukupnoj vrijednosti od 4,66 milijuna eura. U cijelosti je

završena sanacija DV 110 kV Požega – Nova Gradiška, napravljene su privremene sanacije 400 kV i 110 kV dalekovoda i vodovi su pušteni u privremeni pogon, a konačne sanacije svih preostalih oštećenih dalekovoda bit će u cijelosti završene tijekom Q1/2024.godine.

- **Proširenje sustava vođenja EES-a** – izrada studija podešenja SCD funkcije, podloge za proračun hibridne estimacije stanja 400 kV i 220 kV prijenosne mreže HOPS-a podržane sinkrofazorskim mjerenjima, isporuka opreme za potrebe dogradnje postojećih sustava, monitoring inercijskog odziva, konfiguracija SCD funkcije, idejno rješenje za GreenSwitch, idejni projekt za videozid, podrška za izradu dinamičkog modela EES-a. Izvršena je dogradnja modula za izračune, dogradnja sustava „Planiranje radova prema zahtjevima korisnika“, unaprjeđenje analize sigurnosti i estimacije stanja, dorade CGMES izvoza za ENTSO-E program i dorade potrebne za implementaciju OPC procesa. Izvršena je dogradnja postojećeg izvještajnog sustava za prikupljanje vremenskih serija podataka na novu verziju te su implementirane procedure i ispitivanja procedura za restauraciju iz backup sustava.

- **Priključak TS 110/10(20) kV terminal TTTS** - planirana TS 110/20(10) kV Terminal nalazi se u neposrednoj blizini postojećeg DV 110 kV Zakučac – Meterize III. Priključak TS 110/20(10) kV Terminal u izgradnji na prijenosnu mrežu izvodi se direktnim 110 kV kabelskim vezama na postojeći dalekovod. Priključni KB 110 kV je presjeka 1.600/95 mm². Tijekom 2023. su nastavljeni građevinski i elektromontažni radovi na polaganju KB 110 kV, a u međuvremenu pokrenuti će se postupak dodatka ugovora radi produljenja roka izgradnje do kraja srpnja 2024. godine. U 2024. očekuje se obavljanje tehničkog pregleda, primopredaja i okončani obračun.

- **RP HE Dubrovnik** - postojeće rasklopno postrojenje locirano je na vanjskom prostoru, dislocirano od HE Dubrovnik na odvojenoj čestici i unutar vlastite vanjske ograde. Sastoji se od dva polja 220 kV i jednog 110 kV polja. Veze prema blok transformatorima izvedene su 220 i 110 kV kabelima smještenim u kabelskom tunelu. Teren je izrazito strm i pristup VN aparatima je otežan i gotovo je onemogućeno održavanje opreme u skladu s Pravilima o održavanju postrojenja i opreme elektroenergetskih građevina prijenosne mreže. Nadalje, spojni vodovi između aparata su izvedeni cijevnim vodičima te je za njihovo skidanje potrebno korištenje dizalice, a pristup dizalice aparatima uglavnom nije moguć. U postrojenju su se događali učestali kvarovi i havarije. Planirano je uklanjanje većine postojeće primarne opreme i konstruktivnih elemenata, ugradnja novih GIS postrojenja 220 i 110 kV na donjem platou, iskop novih kabelskih rovova i polaganje novih VN kabela, ugradnja nove sekundarne opreme. Tijekom 2023. definirana su i naručena GIS postrojenja nazivnog napona 220 kV i 110 kV. Isporuka postrojenja na skladište HOPS-a očekuje se do kraja ožujka 2024. godine.

- **TS 220/110 kV Sisak – sanacija postrojenja 110 kV** - u sklopu projekta sanacije postrojenja 110 kV nakon potresa dovršena je nabava primarne opreme (prekidači, rastavljači, odvodnici prenapona, mjerni transformatori). Glavni projekt je dovršen, a u tijeku je priprema za izradu izvedbenog projekta.

- **TS 220/110/10 kV Mraclin – sanacija postrojenja 110 kV** - u sklopu projekta sanacije postrojenja 110 kV nakon potresa dovršena je nabava primarne opreme (prekidači, rastavljači, odvodnici prenapona, mjerni transformatori). Glavni projekt je dovršen, a izrada izvedbenog projekta je u tijeku.

- **TS 110/20 kV Petrinja – izgradnja transformatorske stanice – vraćanje u prvobitno stanje** - u sklopu projekta vraćanja transformatorske stanice u prvobitno stanje nakon potresa napravljeno je privremeno postrojenje sekundarne opreme i pomoćnih napajanja smješteno u kontejnere, stara pogonska zgrada je srušena te je napravljena nova u koju je smješteno novo postrojenje sekundarne opreme i pomoćnih napajanja. Veći dio primarne opreme za izradu novog postrojenja 110 kV (prekidači, rastavljači, odvodnici prenapona, mjerni transformatori) je nabavljen. Ugovor za početak njezine ugradnje sklopit će se u 2024. godini.

- **TS 110/20 kV Glina – sanacija postrojenja 110 kV** - u sklopu projekta sanacije postrojenja 110 kV nakon potresa dovršena je nabava primarne opreme (prekidači, rastavljači, mjerni transformatori). Dvršeni su glavni i izvedbeni projekt, a uskoro kreće zadnja faza projekta – radovi.
- **TS 400/110/30 kV Tumbri – sanacija postrojenja 400 kV** - u sklopu projekta sanacije postrojenja 400 kV nakon potresa dovršena je nabava primarne opreme (prekidači, rastavljači, odvodnici prenapona, mjerni transformatori). Dvršeni su glavni i izvedbeni projekti te je pribavljena građevinska dozvola. Radovi trebaju početi u 2024., a trajat će 3 godine.
- **TS 220/110/10 kV Mraclin – revitalizacija postrojenja 220 kV** - radovi na izvođenju projekta revitalizacije sustava 220 kV su u tijeku. Do sada je napravljeno i stavljeno u pogon provizorno postrojenje 220 kV, a radovi na novom postrojenju 220 kV transformatorske stanice su u tijeku. Staro postrojenje u potpunosti je demontirano, a građevinski dio je srušen te su izgrađene 3 nove relejne kućice, temelji i čelične konstrukcije za primarnu opremu i portale te kabela kanalizacija. Sabirnice su rekonstruirane, primarna oprema je ugrađena i sada se radi na njezinom spajanju. Sekundarna oprema i pomoćna napajanja su u fazi ugradnje.
- **TS 110/35 kV KTE Jertovec – revitalizacija postrojenja 110 kV** - u sklopu projekta revitalizacije postrojenja 110 kV obavlja se zamjena dijela primarne opreme, cjelovita zamjena sekundarne opreme te dogradnja pogonske zgrade. Zbog pouzdanosti pogona, radovi se odvijaju po principu polje po polje, a u 2023. obavljena je kompletna rekonstrukcija na 8 od 10 aktivnih polja. Završetak projekta očekuje se u 2024. godini.
- **TS 110/35 kV Dunat – zamjena sekundarne opreme 110 kV postrojenja** – u sklopu projekta zamjene sekundarne opreme u TS Dunat je ugovorena nabava opreme i radova na revitalizaciji sekundarne opreme. Tijekom 2023. izrađena kompletna projektna dokumentacija, nabavljen je i ugrađen preostali dio opreme, obzirom da je dio nabavljen 2022. godine te su djelomično izvršene usluge parametiranja i ispitivanja. Završetak projekta očekuje se u 2024. godini.
- **DV 110 kV Krk – Lošinj – revitalizacija** – u sklopu projekta ugovorena je izrada projektne dokumentacije za izvedbu kompletne revitalizacije preostalih dionica voda, što je tijekom 2023. godine kompletno izvršeno. Točnije, izvršen je terenski očevid kompletne trase dalekovoda, izrada izvedbenog projekta zamjene spojne i ovjesne opreme, izrada elaborata pristupnih puteva te izrada troškovnika za nabavu opreme i izvođenje radova revitalizacije. Početak radova revitalizacije planiran je u 2025. godini.

ELEKTROENERGETSKI SUSTAV I TRŽIŠTE ELEKTRIČNE ENERGIJE U EUROPSKOM OKRUŽENJU

Sigurnost opskrbe

Društvo, kroz mehanizme ENTSO-E-a, sudjeluje u analizama vezanim za dostatnost na kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom planu. Planovi razvoja kontinuirano se prilagođavaju s ciljem osiguravanja sigurnosti opskrbe. U hrvatskom EES-u, električna energija osigurava se proizvodnim kapacitetima, kao i uvozom električne energije iz susjednih zemalja.

Sagledavajući dostatnost isključivo proizvodnih kapaciteta, uz sagledavanje stohastičke prirode proizvodnje električne energije u vjetroelektranama i ostalim OIE, dio električne energije potrebne za opskrbu potrošača namirivalo se uvozom električne energije. Pri tom treba uzeti u obzir i činjenicu da iznosi uvoza nisu vezani samo za raspoloživost proizvodnih jedinica u Republici Hrvatskoj nego i za cijene električne energije na hrvatskom i okolnim tržištima električne energije.

Za 2023., uspoređujući raspoložive prijenosne kapacitete i raspoložive proizvodne kapacitete sa srednjim satnim opterećenjima prijenosnog sustava, vidljiva je dostatnost proizvodnih i uvoznih

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

kapaciteta za osiguravanje potrebnih količina električne energije krajnjim kupcima. Iako su razmjerno povoljne hidrološke prilike i sve značajnija integracija sunčanih elektrana u kućanstvima značajno umanjile potrebe za uvozom tijekom 2023., još uvijek se ne može govoriti o samodostatnosti hrvatskog EES-a na dulja vremenska razdoblja.

I u 2023. blaga zima i velike vrućine tijekom srpnja i kolovoza glavni su razlog da je maksimalno ljetno vršno opterećenje premašilo zimsko. Dana 24. kolovoza 2023. u 21. satu ostvareno je povijesno najveće opterećenje hrvatskog EES-a u iznosu od 3198 MW, za 2 % više u odnosu na 2022. (3126 MW) i 4 % više u odnosu na 2021. godinu (3072 MW). Zimsko je vršno opterećenje 2023. iznosilo 2990 MW, 3 % više u odnosu na 2022. (2916 MW) i 3% više u odnosu na 2021. godinu (2893 MW). Ukupna godišnja potrošnja (17.839.391 MWh) smanjila se u odnosu na 2022. (18.092.516 MWh), a i potrebe za uvozom električne energije bile su manje. Izvoz je 2023. premašio uvoz tijekom 2467 sati, od čega u prvoj polovici godine tijekom 1644 sati. Dostatnost sustava nije bila ugrožena. Provodile su se aktivnosti redovitih razmjena informacija s europskim tijelima o načinu održavanja poslovanja prijenosnih mreža s namjerom očuvanja sigurne opskrbe.

ENTSO-E je 16. studenog 2023. objavio dokument „ENTSO-E Winter Outlook 2023-2024, Summer Review 2023”. U predviđanjima za zimu 2023./2024. („Winter Outlook 2023-2024”) ne očekuje se povećanje rizika u odnosu na zimu 2022./2023. no naglašava se obveza operatora prijenosnih sustava da prate stanje dostatnosti tijekom cijelog razdoblja. Posebno je istaknut rizik u opskrbi otočnih područja: Irske zbog zastarjelih proizvodnih jedinica koje koriste plin te ovisnosti o vremenskim prilikama u slučaju vjetroelektrana, Malte zbog ograničene mogućnosti uvoza te Cipra zbog nepostojećih prekograničnih elektroenergetskih veza.

Plinska skladišta su zadovoljavajuće popunjena u svim članicama EU.

U osvrtu na ljeto 2023. („Summer Review 2023”) ENTSO-E izvješćava da nisu zabilježeni veći problemi u dostatnosti opskrbe. Pojedina područja bila su izložena iznimno visokim temperaturama te porastu potrošnje, no spomenute su i značajne isporuke iz obnovljivih izvora: primjerice u Austriji je ostvarena rekordna proizvodnja u hidroelektranama, a Finska je osigurala dostatnost zahvaljujući povećanoj proizvodnji vjetroelektrana. Smanjena isporuka plina iz Rusije nije imala utjecaja na proizvodnju električne energije. Dugoročna razina sigurnosti opskrbe povezana je s dostatnošću EES-a u tipičnom razdoblju planiranja rada EES-a do deset godina unaprijed. Dostatnost EES-a odnosi se na stacionarno stanje i podrazumijeva njegovu dovoljnu izgrađenost da, u okvirima nazivnih vrijednosti opterećenja elemenata sustava i naponskih ograničenja, zadovolji potrošnju električne energije uzimajući u obzir planirana održavanja i neplanirane ispade, a promatra se posebno kroz dostatnost proizvodnje i dostatnost prijenosne mreže. Dostatnost proizvodnje električne energije promatra se kao sposobnost zadovoljavanja potrebe potrošnje u EES-u. Dostatnost prijenosne mreže promatra se kao sposobnost prijenosa tokova snaga kroz prijenosnu mrežu. Indikatori srednjoročne razine sigurnosti opskrbe obrađeni su u dokumentu ENTSO-E-a „European Resource Adequacy Assessment“ koji od 2021. zamjenjuje dokument „Mid-term Adequacy Forecast“. „European Resource Adequacy Assessment (ERAA)“ donosi i metodologiju po kojoj se razmatra dostatnost EES-a. Dokument iz 2023. nastoji dati smjernice u procesu investiranja za 2025., 2028., 2030. i 2033. godinu. Poseban je naglasak stavljen na planirane dekomisije izvora koji koriste fosilna goriva te naglo povećanje instalirane snage OIE. Uviđajući da takav razvoj donosi rizik u opskrbi električnom energijom, ukazuje se na nužnu suradnju uključenih strana u traženju rješenja.

Na temelju Uredbe (EU) 2019/941 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o pripravnosti na rizike u sektoru električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ, nadležno tijelo svake države članice utvrđuje plan pripravnosti na rizike. Planovi pripravnosti na rizike sastoje se od nacionalnih, regionalnih i bilateralnih mjera, koje se planiraju ili poduzimaju radi sprečavanja elektroenergetskih kriza, pripremanja za njih ili njihova ublažavanja. Vlada Republike Hrvatske je donošenjem Odluke o određivanju nadležnog tijela za sigurnost opskrbe električnom

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

energijom, imenovala ministarstvo nadležno za energetiku nadležnim tijelom za sigurnost opskrbe električnom energijom, dok su na Društvo, HEP ODS i Hrvatski operator tržišta energije d.o.o. delegirane pojedine zadaće propisane istom uredbom, među njima i izrada hrvatskog plana pripravnosti na rizike Nacrt dokumenta je krajem 2021. poslan na mišljenje Europskoj komisiji te je, uz savjetovanje sa ostalim zainteresiranim dionicima, u tijeku uvažavanje primjedbi pristiglih iz Europske komisije 7. prosinca 2022. godine. Usvajanje nacrt dokumenta se očekuje u prvoj polovici 2024. godine.

Može se zaključiti da je sigurnost opskrbe na zadovoljavajućoj razini, ali da je prisutno nezadovoljenje kriterija (n-1) kroz cijelu godinu ta da je u usporedbi s podacima iz 2022. na godišnjoj razini trajanje nezadovoljenja kriterija (n-1) poraslo za elemente svih naponskih razina. Najveći broj sati javio se u siječnju i prosincu kad problem predstavljaju istovremena visoka proizvodnja hidroelektrana i vjetroelektrana te visoki tranziti iz smjera istoka prema zapadu. Za sada se takve ugroze uspješno rješavaju dostupnim preventivnim i kurativnim mjerama, ali zbog daljnje integracije OIE na uskom geografskom području prijenosna mreža će se morati daljnje razvijati da bi lokalna sigurnost opskrbe bila održana uz istovremeni prihvat sve raspoložive proizvodnje iz volatilnih OIE. Zaključno se može reći da električne energije uglavnom ima dovoljno na tržištu, ali njezina nabava može biti neizvjesna s obzirom na situaciji u Europi prvenstveno uzimajući u obzir oružani sukob u Ukrajini. Unatoč izloženosti navedenom riziku, sigurnost opskrbe nije bila narušena.

Prekozonski kapaciteti

Hrvatsko organizirano dan unaprijed tržište električne energije tijekom 2023. nastavilo je uredno funkcioniranje kao dio jedinstvenog povezanog tržišta električne energije za dan unaprijed (engl. Single Day Ahead Coupling - SDAC) koje obuhvaća tržišta koja predstavljaju 95% europske potrošnje električne energije.

Nakon što je Društvo u 2022. aktivno sudjelovalo u implementaciji projekta razvoja metode proračuna prekozonskih kapaciteta korištenjem tokova snaga (engl. Flow based capacity calculation) te u projektu povezivanja dan unaprijed tržišta temeljeno na proračunima tokova snaga u Core regiji za proračun kapaciteta (engl. Core Flow Based market coupling), tijekom 2023. je operativno provodila navedene procese. Tijekom 2023. su prvi put sve dugoročne dodjele prekozonskih kapaciteta na hrvatsko-mađarskoj granici organizirane kao dodjele za financijska prava korištenja (FTR opcije), tako da je fizička kupoprodaja električne energije provedena isključivo na dan-unaprijed i unutardnevnom tržištu.

Hrvatsko organizirano unutardnevno tržište operativno je povezano na jedinstveno tržište unutar dana u sklopu projekta SIDC (engl. Single Intraday Coupling) preko hrvatsko-slovenske i hrvatsko-mađarske granice, ranije poznatog kao XBID (engl. Cross-Border Intraday). Društvo je aktivno i na tom tržištu za potrebe kupoprodaje električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnoj mreži.

Vezano za nadzor i upravljanje, povezani su upravljački odbori SDAC i SIDC projekta u jedinstveni MC SC (engl. Market Coupling Steering Committee) te su ažurirane relevantne radne grupe i timovi.

Nabava električne energije za pokriće gubitaka

S ciljem minimiziranja ukupnog troška, HOPS nabavlja električnu energiju za pokrivanje gubitaka na transparentnim, nepristranim i tržišnim načelima. Za nabavu električne energije za pokrivanje gubitaka u 2023. HOPS je proveo više javnih nadmetanja te na transparentan i nepristran način proveo proces nabave i upravljanja portfeljem električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnoj mreži. Nabava u 2023. temeljila se na tri mehanizma, dugoročnom i kratkoročnom na

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

tržištu za dan unaprijed, unutardnevnom tržištu Hrvatske burze električne energije (CROPEX-u) te na temelju mehanizma odstupanja.

HOPS je za 2023. osigurao 139,46 GWh električne energije po jediničnoj težinskoj cijeni od 103,75 €/MWh na temelju dugoročnih (godišnjih) ugovora, što čini 28% planiranih količina.

Kratkoročna nabava podrazumijeva kupoprodaju električne energije za pokrivanje gubitaka na tržištu dan unaprijed i unutardnevnom tržištu CROPEX-a. Količina električne energije koja se svakodnevno kupovala/prodavala na CROPEX-u temelji se na razlici dnevne prognoze potrebnih količina električne energije za pokrivanje gubitaka i dugoročno nabavljene energije. Odstupanje nabave električne energije potrebne za pokrivanje gubitaka u prijenosnoj mreži u odnosu na ostvarenje pokriva se kroz mehanizme uravnoteženja.

Uvažavajući gore navedeno, za 2023. provedena su tri (3) javna nadmetanja za isporuku električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnoj mreži, nakon kojih je sklopljeno ukupno sedam (7) ugovora od čega jedan (1) za isporuku električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnoj mreži s razdobljem za cijelu godinu, dva (2) za isporuku električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnoj mreži s razdobljem za treći kvartal i dva (2) s razdobljem za četvrti kvartal 2023. godine te dva (2) ugovora za isporuku električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnoj mreži s razdobljem za mjesec studeni i prosinac 2023. godine.

Ukupni trošak povezan s kupovinom električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnoj mreži iznosi 53,06 milijuna eura za ukupno 494,06 GWh električne energije. Navedeni trošak sastoji se od troška dugoročne i kratkoročne kupovine. Trošak dugoročnih ugovora iznosi 14,47 milijun eura za ukupno nabavljenih 139,46 GWh, a trošak kratkoročne nabave s uključenim troškovima naknade za trgovanje i kliring na CROPEX-u iznosi 38,59 milijuna eura za nabavljenih 354,60 GWh kroz trgovanje na dan unaprijed i unutardnevnom tržištu.

HOPS je tijekom 2023. ostvario i prihod od kratkoročne prodaje električne energije u iznosu od 3,33 milijuna eura zbog ostvarene negativne cijene za kupnju na dan unaprijed tržištu te prodaje 30,14 GWh na unutardnevnom tržištu.

Prosječna cijena ukupne tržišne nabave električne energije za pokrivanje gubitaka iznosi 107,23 €/MWh. Navedena cijena viša je od prosječnih tržišnih cijena dugoročne nabave i cijene odstupanja te niža od prosječnih cijena kratkoročne nabave.

Temeljem Uredbi o izmjenama i dopunama Uredbe o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije (NN 122/2023 i 107/2023,) donesenih od strane Vlade Republike Hrvatske kojima se HOPS-u priznaje razlika cijena nabave električne energije za pokrivanje gubitaka ostvarenih dugoročnim ugovorima i trgovanjem na burzi od 70 EUR/MWh do 180 EUR/MWh za Q2 i Q3 2023. te 150 EUR/MWh za Q4 2023. godine. HOPS je temeljem gore navedenih Uredbi ostvario prihod u ukupnom iznosu od 11,89 milijuna eura, od čega je u 2023. isplaćeno 10,00 milijuna eura, a preostalih 1,89 milijun eura (iznos za prosinac 2023.) je isplaćeno u 2024. godini.

Tržište uravnoteženja

U skladu sa ZoTEE-om, HOPS kao operator prijenosnog sustava je odgovoran je za osiguravanje sigurnog, pouzdanog i učinkovitog pogona EES-a. U tom kontekstu, odgovornost HOPS-a je osiguravanje dostupnosti svih usluga uravnoteženja te organiziranje tržišta uravnoteženja na cijelom području Republike Hrvatske u skladu s pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

Tijekom 2023. primjenjivala su se Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava (HOPS 11/2019, dalje u tekstu: POUEES) kojima se osigurava provedba članka 18. Uredbe EB GL, budući da isti propisuje uvjete i odredbe za pružatelje usluge uravnoteženja, subjekte odgovorne za odstupanje kao i pravila obračuna u slučaju obustave i ponovnog pokretanja tržišnih aktivnosti.

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

U skladu s odredbama POUYES-a, tijekom 2023. primjenjuju se pravila za obračun odstupanja bilančnih grupa s jedinstvenom cijenom odstupanja za sve bilančne grupe koja reflektira trošak energije uravnoteženja u obračunskom razdoblju. HOPS je na dan 31. prosinca 2023. imao sklopljen Ugovor o odgovornosti za odstupanje s ukupno 37 voditelja bilančnih grupa (dalje u tekstu: VBG). Od toga su 29 VBG-a trgovci, 5 VBG-a opskrbljivači te 3 VBG-a s posebnim dozvolama: HROTE, HEP ODS i CROPEX kao nominirani operator tržište električne energije (NEMO).

U skladu s člankom 4. POUYES-a definirane su usluge uravnoteženja kao:

- osiguravanje rezerve snage za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom (dalje u tekstu: aFRR rezerva snage) i energije uravnoteženja ili energije uravnoteženja
- osiguravanje rezerve snage za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom (dalje: mFRR rezerva snage) i energije uravnoteženja ili energije uravnoteženja.

Usluge uravnoteženja nabavljaju se na transparentan i nediskriminirajući način provođenjem postupka nabave putem javnog nadmetanja koje se provodi na periodičkoj razini. Pravila nadmetanja objavljuju se na internetskoj stranici HOPS-a.

U slučaju dominantnog pružatelja usluge uravnoteženja za pojedinu uslugu uravnoteženja ili ostale pomoćne usluge, nabava se provodi direktnim ugovaranjem usluge uravnoteženja /pomoćne usluge s dominantnim pružateljem u skladu s:

- Metodologijom za određivanje cijena za pružanje pomoćnih usluga (HOPS 9/2020, dalje u tekstu: Metodologija PU)
- Pravilima za određivanje graničnih cijena energije uravnoteženja (Prilog 1. POUYES-a).

U skladu s člankom 52. ZoTEE-a i odlukom Uprave društva br. 32.9.22 od 28. rujna 2022., uvažavajući djelomičan ili potpun izostanak drugih pretkvalificiranih pružatelja pojedinih usluga uravnoteženja izuzev HEP-Proizvodnje d.o.o., HOPS je po prvi puta dostavio na suglasnost HERA-i obrazloženi Zahtjev za nabavu proizvoda i usluga koje se ne mogu nabaviti na tržištu s procjenom mogućnosti nabave svakog pojedinačnog proizvoda i usluge.

HERA je donijela Odluku o davanju suglasnosti za nabavu proizvoda i usluga koje se ne mogu nabaviti na tržištu po gore navedenom zahtjevu HOPS-a.

U skladu s člankom 100. stavkom 7. ZoTEE-a i člankom 17. Metodologije PU, nužno je ishoditi suglasnost HERA-e za potpisivanje ugovora o pružanju pomoćnih usluga s HEP-Proizvodnjom d.o.o.

Vlada Republike Hrvatske je Uredbom o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije od 9. rujna 2022. (NN 104/2022) i 17. ožujka 2023. (NN 31/2023) zbog poremećaja na domaćem tržištu električne energije, posebnim mjerama uredila pitanja vezana uz trgovinu električnom energijom, način i uvjete formiranja cijene za određene kategorije kupaca električne energije. Navedeno je izravno povezano s opcijom za djelomičnu suspenziju Metodologije PU iz razloga što se rast troškova pomoćnih usluga ne može kompenzirati zahtjevom HOPS-a za povećanjem tarifnih stavki kao što je predviđeno Metodologijom za određivanje iznosa tarifnih stavki za prijenos električne energije (NN 84/2022).

HOPS je poduzeo dodatne korake i na temelju odluke Uprave Društva br. 42.2.22 od 4. studenog 2022. zatražio suglasnost Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja za djelomičnu obustavu primjene Metodologije PU. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja nije odgovorilo na prethodno opisani zahtjev za suglasnost za djelomičnu obustavu primjene Metodologije PU. 29. studenog 2022. HOPS je inicijalno dostavio na suglasnost HERA-i ugovore o pružanju pomoćnih usluga za cijelu 2023. s cijenama pomoćnih usluga fiksiranim na iznose iz 2022. računajući na provedbu privremene djelomične obustave Metodologije PU.

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

S obzirom na izostanak odgovora na aktivnosti vezane uz privremenu djelomičnu obustavu primjene Metodologije PU, HOPS je, s ciljem osiguravanja sigurnog pogona EES-a, 22. prosinca 2022. dostavio HERA-i na suglasnost ugovore o pružanju pomoćnih usluga za cijelu 2023. uz napomenu da uvažavajući postojeće iznose tarifnih stavki nema dovoljno sredstava za izvršavanje obveza koje bi nastale sklapanjem navedenih ugovora.

S obzirom na gore navedene okolnosti, po suglasnosti HERA-e i Nadzornog odbora društva HOPS je sklopio 6 (šest) ugovora o pružanju pomoćnih usluga s HEP-Proizvodnjom d.o.o. za razdoblje siječanj-ožujak 2023:

- Ugovor o pružanju usluge kompenzacijskog rada za potrebe regulacije napona i jalove snage,
- Ugovor o pružanju usluge otočnog pogona,
- Ugovor o pružanju usluge crnog starta,
- Ugovor o osiguravanju rezerve snage za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom za sigurnost sustava,
- Ugovor o osiguravanju rezerve snage za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom za uravnoteženje,
- Ugovor o osiguravanju rezerve snage za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom i energije uravnoteženja.

Po odluci Uprave Društva od 23. veljače 2023. HOPS je dostavio HERA-i zahtjev za prethodnu suglasnost na ugovore o pružanju pomoćnih usluga za razdoblje travanj-prosinac 2023. godine. 10. ožujka 2023. donesena je odluka Nadzornog odbora HOPS-a kojom se Upravi HOPS-a daje suglasnost na sklapanje Ugovora o pružanju pomoćnih usluga s HEP-Proizvodnjom d.o.o. za razdoblje travanj – prosinac 2023. godine.

Nastavno na koordinaciju s HERA-om te neizvjesnost oko mogućnosti realizacije ugovora uvažavajući postojeće iznose tarifnih stavki, 30. ožujka 2023. HOPS je uputio HERA-i na suglasnost nove prijedloge ugovora o pružanju pomoćnih usluga za razdoblje travanj - lipanj 2023. godine na isti način kao i za prethodno kvartalno razdoblje 2023. godine. Po suglasnosti HERA-e od 4. travnja 2023. i dostave informacije Nadzornom odboru društva o statusu ugovaranja pomoćnih usluga HOPS je sklopio 6 (šest) ugovora o pružanju pomoćnih usluga s HEP-Proizvodnjom d.o.o. za razdoblje travanj - lipanj 2023. godine, pod istim uvjetima kao i za prethodno kvartalno razdoblje 2023. godine.

Obzirom na kontinuiranu neizvjesnost oko mogućnosti realizacije ugovora o pružanju pomoćnih usluga za cijelu 2023., uvažavajući postojeće iznose tarifnih stavki, 1. lipnja 2023. HOPS je uputio HERA-i na suglasnost prijedloge ugovora o pružanju pomoćnih usluga za razdoblje srpanj - rujna 2023. godine. Po suglasnosti HERA-e od 20. lipnja 2023. i dostave informacije Nadzornom odboru Društva o statusu ugovaranja pomoćnih usluga HOPS je sklopio ugovore o pružanju pomoćnih usluga s HEP-Proizvodnjom d.o.o. za razdoblje srpanj - rujna 2023. pod istim uvjetima kao i za prethodna kvartalna razdoblja 2023. godine.

Iz istog razloga i na isti način kao i za prethodna kvartalna razdoblja 2023., uz prethodnu suglasnost HERA-e od 22. rujna 2023., HOPS je ugovore o pružanju pomoćnih usluga s HEP-Proizvodnjom d.o.o. za razdoblje listopad-prosinac 2023. godine. U hrvatskom EES-u mFRR rezerva snage tijekom 2023. godine, osiguravana je u najvećem dijelu od strane pružatelja usluge uravnoteženja HEP-Proizvodnja d.o.o., te nekoliko manjih pružatelja usluge uravnoteženja upravljivom potrošnjom te dva neovisna agregatora koji su sudjelovali u postupku nabave mFRR rezerve snage i/ili energije uravnoteženja za sigurnost sustava javnim nadmetanjima.

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

Osiguravanje mFRR rezerve snage otvoreno je za sve korisnike prijenosne i distribucijske mreže i grupe korisnika mreže (agregatore i nezavisne agregatore).

Kratka kronologija aktivnosti dana je u nastavku:

- od prosinca 2020., provodi se postupak nabave usluge uravnoteženja mFRR rezerve snage u pozitivnom smjeru (dizanje proizvodnje, spuštanje potrošnje) javnim nadmetanjima,
- u siječnju 2022. pretkvalificiran je prvi pružatelj usluge uravnoteženja u ulozi neovisnog agregatora društvo KOER d.o.o., s prvotnim pretkvalificiranim iznosom od 9 MW mFRR rezerve snage u pozitivnom smjeru, u prosincu 2023. njegov pretkvalificirani iznos raste na 31,3 MW,
- u listopadu 2022. društvo HEP-Proizvodnja d.o.o., uz prethodno odobrenje HERA-e iz kolovoza 2022., prvi puta sklapa s HOPS-om tržišni ugovor o pružanju usluga uravnoteženja – mFRR. Sklapanjem tržišnog ugovora HEP-Proizvodnja d.o.o. ostvaruje pravo sudjelovanja na javnim nadmetanjima za osiguravanje mFRR rezerve snage i/ili energije uravnoteženja u skladu s Pravilima nadmetanja za osiguravanje mFRR rezerve snage i/ili energije uravnoteženja (HOPS 11/2020). Rezerva snage ugovorena dugoročno s dominantnim pružateljem umanjena je za tržišno osigurani iznos,
- krajem 2022., nastavno na zaprimljena pisma namjere nekoliko potencijalnih pružatelja usluge uravnoteženja za pružanje mFRR rezerve snage u negativnom smjeru (spuštanje proizvodnje, dizanje potrošnje), HOPS izrađuje novi prijedlog Pravila nadmetanja za osiguravanje mFRR rezerve snage i/ili energije uravnoteženja, u pozitivnom i negativnom smjeru HOPS 2/2023 (dalje u tekstu: Pravila nadmetanja). Pravilima nadmetanja utvrđuju se ključne karakteristike proizvoda za uravnoteženje, a to su između ostalih: razdoblje nabave (npr. 8 sati, 12 sati, dnevno, mjesečno), maksimalno vrijeme trajanja aktivacije te vrijeme između dvije aktivacije,
- krajem prosinca 2022. HOPS je proveo javno savjetovanje pod nazivom „Pravila nadmetanja za osiguranje mFRR rezerve snage – poziv zainteresiranim pružateljima“, u trajanju od 30 dana (od 20. prosinca 2022. do 20. siječnja 2023). U sklopu javnog savjetovanja, HOPS je zaprimio jedan pisani prijedlog/komentar na prijedlog Pravila nadmetanja od strane zainteresiranog pružatelja. Rezultati javnog savjetovanja odnosno primjedbe i/ili prijedlozi sudionika s obrazloženjima HOPS-a objavljeni su na internetskoj stranici HOPS-a,
- od veljače 2023. HOPS provodi postupak nabave mFRR rezerve snage i/ili energije uravnoteženja za proizvode u pozitivnom (dizanje proizvodnje/spuštanje potrošnje, proizvod P1-mFRR+) i negativnom smjeru (dizanje potrošnje i spuštanje proizvodnje, proizvod P2-mFRR-) javnim nadmetanjem.

Na kraju 2020., proizvod P1 – mFRR+ osiguravalo je šest pružatelja usluge uravnoteženja upravljivom potrošnjom, u ukupnom pretkvalificiranom iznosu od 49 MW.

U prosincu 2023. za pružanje usluge uravnoteženja mFRR rezerve snage i/ili energije uravnoteženja pretkvalificirano je 10 pružatelja usluge uravnoteženja i to na sljedeći način:

- za proizvod P1 – mFRR+: 6 manjih pružatelja upravljivom potrošnjom i 1 pružatelj u ulozi neovisnog agregatora u ukupnom iznosu od 85,3 MW i dominantni pružatelj usluga uravnoteženja
- za proizvod P2 - mFRR-: 2 pružatelja u ulozi neovisnog agregatora u ukupnom iznosu od 55 MW i dominantni pružatelj usluga uravnoteženja.

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

Od 2019. do 2023., udio mFRR rezerve snage osigurane javnim nadmetanjima od strane pružatelja usluga uravnoteženja upravljivom potrošnjom i neovisnog agregatora (proizvod P1 - mFRR+), narastao je s 19% na kraju 2019. na 34% u prosincu 2023. godine. Dominantni pružatelj usluge uravnoteženja (društvo HEP-Proizvodnja d.o.o) u 2023. osigurao je 66% udjela u ukupnom opsegu rezerve snage proizvoda P1 - mFRR+.

Pravilima nadmetanja za proizvod P2 - mFRR trenutno je propisana nabava 40 MW/h rezerve snage, dok se preostala potrebna mFRR rezerva snage za uravnoteženje sustava (-80/+100 MW/h) nabavlja od dominantnog pružatelja na temelju dugoročnih (kvartalnih) ugovora, uz prethodnu suglasnost HERA-e.

U razdoblju od veljače do kolovoza 2023. godine, proizvod P2 - mFRR- uz dominantnog pružatelja usluge (društvo HEP-Proizvodnja d.o.o.) osiguravala su još dva pružatelja usluge uravnoteženja u ulozi neovisnih agregatora, u ukupnom pretkvalificiranom iznosu od 55 MW. Kroz postupak javnih nadmetanja 54% zahtijevanog opsega proizvoda P2 - mFRR- osiguravao je dominantni pružatelj (društvo HEP-Proizvodnja d.o.o.), dok preostalih 46 % osiguravali su ostali pružatelji usluga uravnoteženja.

FSKAR proces

Na temelju Uredbe EB GL i Okvirnog sporazuma o sinkronom području (engl. Synchronous Area Framework Agreement - SAFA), svi uključeni operatori prijenosnih sustava izradili su „Zajednička pravila obračuna primjenjivih na sve planirane razmjene energije iz procesa održavanja frekvencije i iz razdoblja promjene snage u skladu s člankom 50. stavkom 3. Uredbe komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja“ i „Zajednička pravila obračuna primjenjivih na sve neplanirane razmjene energije u skladu s člankom 51. stavkom 1. iste uredbe o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja“ (engl. Financial Settlement of KΔf, ACE and ramping period - sve zajedno: FSKAR proces), koja se primjenjuju od 1. lipnja 2021. godine.

Od početka primjene FSKAR procesa nije zabilježena značajnija promjena u količinama energije odstupanja EES-a jer ista ovisi o meteorološkim i socioekonomskim prilikama u društvu. S druge strane, ostvareni prihod/trošak od FSKAR procesa unutra cijelog ENTSO-E RGCE područja je pravedniji jer se kao cijena odstupanja koristi težinska cijena električne energije ostvarene na tržištima za dan unaprijed predmetnih burzi električne energije.

Uspostava zajedničkih europskih platformi za razmjenu električne energije uravnoteženja (IGCC, PICASSO, MARI)

U skladu s odredbama članaka 20., 21. i 22. Uredbe EB GL, Društvo aktivno sudjeluje kao punopravni član projekata za uspostavu zajedničkih europskih platformi za razmjenu energije uravnoteženja:

- razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom – MARI projekt,
- razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom – PICASSO projekt,
- proces razmjene odstupanja – IGCC projekt.

Na temelju članka 62. Uredbe EB GL, HERA je na 15. sjednici Upravnog vijeća održanoj 23. srpnja 2021. donijela Odluku o davanju odobrenja Društvu za odstupanje od obveza propisanih člancima 20. i 21. Uredbe EB GL na razdoblje od 24. srpnja 2022. do 24. srpnja 2024. godine.

Transparentnost podataka

Za hrvatsko regulacijsko područje, Društvo objavljuje podatke o uravnoteženju elektroenergetskog sustava na Središnjoj informacijskoj platformi za transparentnu objavu

temeljnih energetske i tržišnih podataka (engl. ENTSO-E Transparency Platform, dalje u tekstu: ENTSO-E TP). U skladu s HOPS-ovom najavom HERA-i od 1.6.2023. o uvođenju 15-minutnog obračunskog intervala (ISP) u procesu obračuna odstupanja, HOPS je prilagodio proces slanja svih podataka na ENTSO-E TP u skladu s predmetnom najavom. Napravljena je nadogradnja HOPS-ovih izvorišnih i TP sustava za pripremu i dostavu podataka u 15-minutnoj rezoluciji. Također, izmijenjene su konfiguracije za dostavu, obradu i objavu podataka na TP platformi u suradnji s ENTSO-E i susjednim operatorima prijenosnih sustava. Nadalje, djelomično su ažurirani i povijesni podaci u 15-minutnoj rezoluciji radi pripreme tržišnih sudionika za prelazak na 15-min ISP.

Unaprijeđeni su mehanizmi dostave i provjere točnosti podataka čime smo popravili kvalitetu javno objavljenih podataka u danu/tjednu provedbe. Opseg objavljenih podataka se kontinuirano povećava jer se na ENTSO-E TP uključuju novi tipovi podataka koji proizlaze iz Uredbe Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima (dalje u tekstu: Uredba CACM, engl. Capacity Allocation and Congestion Management Guideline), Uredbe Komisije (EU) 2017/1485 od 2. kolovoza 2017. o uspostavljanju smjernica za pogon elektroenergetskog prijenosnog sustava (dalje u tekstu: Uredba SO GL, engl. System Operation Guideline) i Uredbe EB GL.

ENTSO-E TP predstavlja jedinstveni izvor informacija koji različiti korisnici mogu preuzimati na jednostavan način, što su sudionici hrvatskog tržišta prepoznali i pozitivno ocijenili.

Hrvatski ured za izdavanje EIC oznaka

ENTSO-E održava definirani jedinstveni sustav EIC (engl. Energy Identification Codes) označavanja, koji se provodi putem centralnog ureda pri ENTSO-E-u (engl. Central Issuing Office - CIO) i Ureda za dodjelu i administraciju oznaka po pojedinim europskim zemljama („lokalni uredi“).

Hrvatski ured za izdavanje EIC oznaka (dalje u tekstu: CLIO) organiziran je u operatoru prijenosnog sustava te provodi sve aktivnosti vezane za izdavanje i ažuriranje jedinstvenih energetske oznaka koje hrvatski energetske subjekti (trgovci, opskrbljivači, proizvođači, pružatelji usluga uravnoteženja, agregatori i dr.) trebaju za ostvarivanje prava sudjelovanja u tržišnim procesima na lokalnom i zajedničkim tržištima električnom energijom i plinom.

CLIO dodjeljuje dvije vrste oznaka, međunarodne koje su javno objavljene na stranicama CIO-a i CLIO-a te lokalne koje se objavljuju isključivo na stranici CLIO-a.

Tijekom 2023. izdano je 171 oznaka (29X, 68W i 74 Z oznaka), što je za 79 manje nego prethodne godine. Primijećen je daljnji trend povećanja broja registracija novih proizvođača i OIE postrojenja koji se kroz pripadnost u različitim bilančnim grupama pridružuju tržištu kao novi sudionici.

Ostale aktivnosti u europskom okruženju

Društvo, u skladu sa svojim zakonskim obvezama na europskoj i regionalnim razinama, surađuje s operatorima sustava i tržišnim sudionicima izvan Hrvatske te s nizom europskih institucija čije se nadležnosti tiču i prijenosa električne energije (Europska komisija - dalje u tekstu: EK, Tajništvo Energetske zajednice, ACER i drugi) kao i udrugama kojima je član (ENTSO-E, Inicijative za obnovljive izvore energije; engl. Renewables Grid Initiative – RGI/, Udruženja mediteranskih operatora prijenosnog sustava /engl. Mediterranean Transmission System Operators - dalje u tekstu: Med-TSO/ i drugi) te sudjeluje u više projekata koji imaju za cilj pripremu provedbe obveza iz novih EU propisa ili realizaciju investicija u infrastrukturu. Pri tome, u pitanjima i temama od zajedničkog interesa HOPS koordinira svoje aktivnosti s MINGOR-om te HERA-om.

Paneuropska razina

Sudjelovanjem u aktivnostima ENTSO-E-a na europskoj razini, u radu Skupštine i svih odbora (engl. Committees), HOPS je uključen u sve aktualne procese koje zajednički pripremaju i provode ENTSO-E i operatori prijenosnih sustava na paneuropskoj razini.

Kontinentalna Europa

Dio aktivnosti u ENTSO-E-u organiziran je u skladu s pripadnosti pojedinim sinkronim područjima od kojih je sinkrono područje kontinentalne Europe najveće HOPS u skladu s raspoloživim ljudskim resursima sudjeluje u radu svih najvažnijih radnih grupa i na ovoj razini.

Regija pogona sustava Central SOR

Uredbom 2019/943 određeno je da, na prijedlog ENTSO-E-a, ACER određuje koji su operatori prijenosnih sustava obuhvaćeni svakom od regija pogona sustava. Tako je HOPS odlukom ACER-a svrstan u Centralnu regiju pogona sustava (engl. Central SOR). OPS-ovi iz Central SOR-a podnijeli su nadležnim regulatornim tijelima prijedlog za osnivanje regionalnih koordinacijskih centara (dalje u tekstu: RKC) te je prijedlog kojim se predviđa da RKC-ovi za Central SOR budu TSCNET i Coreso usvojen početkom 2021. godine. Oba RKC-a provela su potrebne pripreme te je do zadanog roka 1. srpnja 2022. uspješno provedena transformacija iz regionalnih koordinatora sigurnosti u RKC-ove. Kao jedan od suvlasnika, HOPS je aktivno sudjelovao u procesu transformacije TSCNET-a, a aktivan je sudionik i u upravljačkim i radnim tijelima u okviru Central SOR. S obzirom na odluku ACER-a da svaka regija pogona sustava koja graniči s OPS-ovima trećih zemalja mora sklopiti sporazum o suradnji u vezi sa sigurnim radom sustava i utvrđivanjem aranžmana za usklađenost OPS-ova trećih zemalja s obvezama utvrđenim Uredbom 2019/943, HOPS je bio posebno aktivan u pripremi sporazuma Central SOR-a sa EMS-om (Srbija) i NOSBiH-om (BiH). Međutim, do potpisivanja navedenog sporazuma tijekom 2023. nije došlo jer se kao preduvjet očekuje implementacija regije pogona sustava koja bi uključivala OPS-ove država zapadnog Balkana, te odluka o konfiguracijama i načinima suradnje između regija pogona sustava.

HOPS je tijekom 2023. nastavio koristiti usluge TSCNET-a, a u 2023. ponovno je potpisnik MRA ugovora (engl. Multilateral Remedial Action) – koordiniranog multilateralnog otklanjanja zagušenja između 3 ili više operatora unutar TSC inicijative. Ovim ugovorom dana je mogućnost operatorima prijenosnih sustava da zajednički rade na otklanjanju zagušenja uz izvjesne povoljne utjecaje na sigurnost opskrbe u svakom od pojedinih operatora prijenosnog sustava.

Regija za proračun kapaciteta Core CCR

Društvo aktivno sudjeluje u radnim tijelima na razini središnje regije za proračun (prijenosnih) kapaciteta (engl. Core CCR) koja je uspostavljena spajanjem CEE (*Central Eastern Europe*) i CWE regije (*Central Western Europe*) u jedinstvenu regiju na temelju Odluke ACER-a 06/2016. od 17. studenog 2016. o određivanju regija za proračun prijenosnih kapaciteta.

Tijekom 2023. nastavljene su intenzivne aktivnosti unutar radnih tijela Core CCR u procesima donošenja metodologija te razvoja i implementacije poslovnih procesa koji proizlaze iz važeće europske regulative.

Core CCR proizvodi proračune prijenosnih kapaciteta za razdoblje tržišta dan unaprijed flow-based metodom (FB DA CC), a rezultati su svakodnevno dostupni na web stranici JAO-a.

Core CCR je 4.12.2023. započeo fazu vanjskih izračuna prijenosnih kapaciteta za unutardnevno razdoblje tržišta FB ID CC(a) proračunatih u D-1 u 15:00 sati iz preostalih prekozonskih prijenosnih kapaciteta za razdoblje tržišta dan unaprijed (engl. Day Ahead leftovers) Flow-based metodom. Izračun FB ID CCa) prekozonskih prijenosnih kapaciteta u D-1 u 15h u skladu je s člankom 4(2)(a) i 26(3)(b) usvojene metodologije FB ID CC uz odobrenje HERA-e, a prema odluci

Izvešće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

ACER-a od 21.2.2019. (engl. Intraday capacity calculation methodology of the Core capacity calculation region in accordance with Article 20ff. of the Commission Regulation (EU) 2015/1222 of 24 July 2015 establishing a guideline on capacity allocation and congestion management).

Sve relevantne informacije objavljenih rezultata FB ID CCa) i FB ID CCb) mogu se pronaći na Core IDCC dijelu web stranice JAO.

Projekt izračuna unutardnevnog kapaciteta (Core Intraday Capacity Calculation - Core IDCC) dio je procesa integracije tržišta (Core Market Integration). Cilj je razvijanje i implementiranje metodologije za određivanje unutardnevnih kapaciteta za unutardnevne dražbe i unutardnevno kontinuirano trgovanje u cijeloj Core CCR u okviru jedinstvenog unutardnevnog povezivanja tržišta (Single Intraday Coupling - SIDC).

U prethodnoj godini, pripremljene su i dane nadležnim regulatornim tijelima na odobrenje Metodologije BTCCM - Metodologija za proračun prekozonskog kapaciteta unutar vremenskog okvira za uravnoteženje za razmjenu energije uravnoteženja ili za provođenje procesa razmjene odstupanja, zatim 1. prijedlog izmjene i dopune LTSR Metodologije (1st amendment proposal of the long-term splitting rules methodology te 2. prijedlog izmjene i dopune Metodologije za izračun unutardnevnih PK (2rd amendment of the ID CCM).

HOPS aktivno sudjeluje u i svim drugim povezanim projektima radnih tijela Core CCR (LTCC-Long Term capacity calculation; ROSC&CS i sl.) kroz procese donošenja metodologija te razvoja i implementacije poslovnih procesa, kao i u samom postupku izvođenja procesa.

Core CCR je 20.11.2023. započeo fazu unutarnjih proračuna dugoročnih prekozonskih kapaciteta temeljenog na tokovima snagama (eng. Flow-based) metodom (FB LT CC). Proračun prekozonskih kapaciteta u skladu je s usvojenom metodologijom LT CC prema odluci ACER-a od 18.1.2023. (eng. Long-term capacity calculation methodology of the Core capacity calculation region in accordance with Article 10 of Commission Regulation (EU) 2016/1719 of 26 September 2016 establishing a guideline on forward capacity allocation).

Regija koordinacije isključenja

HOPS je dio regije koordinacije isključenja, koja teritorijalno odgovara regiji za proračun kapaciteta Core CCR, a s obzirom na koordinaciju između različitih regija koordinacije isključenja sudjeluje i u dostavi podataka za regiju koordinacije isključenja jugoistočne Europe. Kroz proces koordinacije se usuglašavaju planovi isključenja i raspoloživosti relevantnih elemenata mreže i relevantnih proizvodnih modula u skladu s glavom Koordinacija isključenja Uredbe 2017/1485, što čini osnovu za izradu zajedničkih modela mreže i svih procesa koje te modele koriste.

Rad u LFC bloku SHB

Regionalna suradnja HOPS-a nastavljena je i u upravljačko-regulacijskom LFC bloku Slovenija-Hrvatska-BiH (dalje u tekstu: LFC blok SHB) gdje je u skladu s Uredbom SO GL pripremljen Sporazum o radu LFC bloka SHB (engl. Operational Agreement of LFC Block SHB). Tijekom 2023. HOPS je aktivno radio na noveliranju Sporazuma o radu LFC bloka SHB potrebnom zbog usklađivanja s očekivanim pristupanjem europskim platformama za uravnoteženje, a čije se potpisivanje očekuje tijekom 2024. godine.

U svibnju 2023. uvedena je razmjena energije uravnoteženja unutar LFC bloka SHB preko virtualnih dalekovoda te je uspješno implementiran novi način usuglašavanja prekogranične razmjene energije uravnoteženja iz mFRR rezerva snage, zajednički dimenzionirane unutar LFC bloka SHB blok u skladu s Sporazumom o radu za LFC blok SHB (engl. Operational Agreement of LFC Block SHB).

Iz gore navedenog razloga kao i zbog ažuriranja svojstava prekograničnih dalekovoda na granicama, novelirani su sporazumi sa slovenskim operatorom prijenosnog sustava (ELES,

d.o.o.) i operatorom prijenosnog sustava BiH (Nezavisni operator sistema u BiH, NOSBiH) po pitanju razmjene podataka u procesu usuglašavanja ostvarenja prekogranične razmjene i obračuna nenamjernih odstupanja (engl. Agreement on Data Exchange Process for Accounting of Unintentional Deviation). Sporazumi između uključenih strana stupili su na snagu danom njihovog potpisa, a primjenjuju se od 1. svibnja 2023. godine.

Bilateralna suradnja sa susjednim operatorima prijenosnih sustava

Tijekom 2023. nastavljena je suradnja sa susjednim operatorima sustava putem tematskih sastanaka na raznim razinama, sa slovenskim ELES-om, mađarskim MAVIR-om, srpskim EMS-om i bosansko hercegovačkim NOS BiH-om, na kojima je razmatran niz tema od zajedničkog interesa.

U prosincu 2023. ACER je odlukom 18/23 odobrio prijedlog operatora prijenosnih sustava za izmjenu Harmoniziranih pravila dodjele za dugoročna prava prijenosa električne energije (engl. Harmonised allocation rules for longterm transmission rights in accordance with Article 51 of Commission Regulation (EU) 2019/1719 of 26 September 2016 establishing a Guideline on Forward Capacity Allocation dalje u tekstu: HAR). Glavni razlog izmjene je uvođenje dugoročnih prava prijenosa na temelju tokova snaga i omogućavanja prekozonske koordinacije kako će dugoročno tržište energije biti učinkovitije i usklađenije s dan unaprijed tržištem. Dodatno su uvedene obveze tržišnih sudionika s ciljem sprječavanja korištenja financijskog sustava EU u svrhu pranja novca i financiranja terorizma. Navedene promjene su također razlog novih Pravila za eksplicitnu dnevnu dodjelu kapaciteta za granicu zona trgovanja Hrvatska – Srbija, kao i Pravila za dodjelu unutardnevnog kapaciteta za granicu između zona trgovanja Hrvatskog operatora prijenosnog sustava d.d. i Elektromreže Srbije d.d. Beograd, koje je HOPS u suradnji s EMS-om izradio u 2023. godini. Zbog novih pravila također je sklopljen je i Amandman 1 postojećeg Sporazuma o upravljanju zagušenjima između granica zona trgovanja Srbije – Hrvatske između Elektromreže Srbije d.d. Beograd i Hrvatskog operatora prijenosnog sustava d.d. iz 2021. godine.

U 2023. je sklopljen i Sporazum o upravljanju zagušenjima na hrvatsko-bosanskohercegovačkoj granici između HOPS-a i Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini (NOSBiH) za 2024. godinu. Navedeni Sporazum potpisuje se na godišnjoj razini.

Projekti suradnje operatora prijenosnog sustava mediteranske regije

U 2023. HOPS je aktivno sudjelovao u radu Udruženja mediteranskih operatora prijenosnih sustava (eng. Mediterranean Transmission System Operators, Med-TSO), koje promiče suradnju među zemljama mediteranskog područja s ciljem razvoja mediteranskog elektroenergetskog sustava, kao susjedske partnerstva koje će omogućiti Europi da završi svoju energetske tranziciju do 2050. godine. Time Društvo podržava razvoj integriranog, sigurnog i održivog mediteranskog sustava električne energije, olakšavajući korištenje zajedničkih kriterija i usklađenih, transparentnih i nediskriminirajućih tehničkih pravila za jamstvo interoperabilnosti međusobno povezanih elektroenergetskih sustava.

ODRŽIVI RAZVOJ

Zahvaljujući aktivnom sudjelovanju svih organizacijskih jedinica HOPS-a, u potpunosti su realizirane obveze vezane za Registar onečišćavanja okoliša koji se vodi pri MINGOR-u. Registar onečišćavanja okoliša je skup podataka o izvorima, vrsti, količini, načinu i mjestu ispuštanja, prijenosa i odlaganja onečišćujućih tvari i otpada u okoliš te je od iznimne važnosti da svaka tvrtka koja se odgovorno odnosi prema zaštiti okoliša i prirode ispuni sve obveze.

Budući da je HOPS upisan u „Registar pravnih i fizičkih osoba-obrtnika koji se bave djelatnošću uvoza/izvoza i stavljanja na tržište kontroliranih tvari i/ili fluoriranih stakleničkih plinova,

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

servisiranja, obnavljanja i uporabe tih tvari“, nastavljeno je uspješno servisiranje i održavanje opreme koja sadrži staklenički plin sumporov heksafluorid SF₆. Detaljno izvješće o emisijama plina SF₆ iz postrojenja HOPS-a dostavljeno je Hrvatskoj agenciji za okoliš i prirodu na obrascu KT 1 - Očevidnik o uporabljenim količinama kontroliranih tvari i fluoriranih stakleničkih plinova. Također, MINGOR-u su dostavljeni podaci o ukupnim količinama plina SF₆ koje se koriste u rasklopnim postrojenjima.

Tijekom 2023., jedinice lokalne samouprave (županije i općine) izrađivale su brojne razvojne strategije i programe te prostorne planove i izmjene i dopune istih. Provodili su se postupci strateške procjene utjecaja na okoliš, odnosno postupci ocjene o potrebi strateške procjene te revizije strateških studija o utjecaju na okoliš. Upiti iz jedinica lokalne samouprave koji dolaze na HOPS mogu se klasificirati na sljedeći način:

- upiti nadležnim tijelima (HOPS) za dostavu podataka za izradu strategija i programa razvoja, prostornih planova te izmjena i dopuna prostornih planova,
- ocjene o potrebi strateške procjene – iznošenje mišljenja o potrebi strateške procjene vezano za izrađene strateške dokumente,
- upiti za davanje mišljenja o sadržaju strateške studije o utjecaju na okoliš strategija i programa razvoja jedinica lokalne samouprave te obzirom na prostorne planove, kad se ustanovi da je nužna provedba strateške procjene utjecaja zahvata na okoliš,
- revizija gotovih strategija i programa razvoja, prostornih planova te strateških studija o utjecaju na okoliš provedenih obzirom na navedene dokumente, tijekom provođenja postupka javne rasprave.

HOPS je pravodobno odgovarao na sve dostavljene upite te je na taj način maksimalno doprinijeto očuvanju zaštite okoliša i prirode uz omogućavanje istovremenog razvoja i izgradnje prijenosne mreže u smislu osiguranja sigurnosti opskrbe kupaca.

Tijekom 2023. provedene su intenzivne aktivnosti na realizaciji ciljeva i unaprjeđenju sustava upravljanja zaštitom okoliša što je rezultiralo uspješno provedenim nadzornim auditom sustava prema normi ISO 14001:2015. Na taj način HOPS je nedvojbeno potvrdio svoju opredijeljenost ka sustavnoj brizi o zaštiti okoliša i prirode.

Također, HOPS je prepoznao energetske učinkovitost kao jedan od najdjelotvornijih načina postizanja ciljeva održivog razvoja s obzirom na to da doprinosi smanjenju emisija stakleničkih plinova u okoliš i time pozitivno utječe na klimatske promjene. Primjena mjera energetske učinkovitosti važna je pri povećanju sigurnosti opskrbe energijom i okosnica je jedinstvene energetske politike EU. Tijekom 2023. provedene su intenzivne aktivnosti na realizaciji ciljeva i unaprjeđenju sustava upravljanja energijom što je rezultiralo uspješno provedenim recertifikacijskim auditom sustava prema normi ISO 50001:2018. Na taj način HOPS je nedvojbeno potvrdio svoju opredijeljenost ka sustavnoj brizi o energetske učinkovitosti.

Uz nadzorne audite provedena je i interna edukacija vezano za sustave upravljanja prema ISO normama 14001:2015 i 50001:2018. Edukacija je provedena tijekom održavanja internih audita na razini cijelog HOPS-a, čime je još jednom potvrđen doprinos HOPS-a za zaštitu okoliša i povećanje energetske učinkovitosti.

Također, HOPS je dužan mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti ostvarene u prijenosu električne energije unositi u Sustav za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (SMIV) te je izrađeno pet elaborata u kojima su izračunate uštede vezano za projekte koji su realizirani tijekom 2023. godine:

- Elaborat o uštedama energije ostvarenima zamjenom vodiča na DV 110 kV Lovran-Plomin,
- Elaborat o uštedama energije ostvarenima zamjenom vodiča na DV 110 kV Matulji-Lovran,

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

- Elaborat o uštedama energije ostvarenima zamjenom podmorskog kabela 110 kV Dugi Rat - Postira (otok Brač),
- Elaborat o uštedama energije ostvarenima zamjenom energetskog transformatora -T2 u TS 400/110/30 kV Tumbri,
- Elaborat o uštedama energije ostvarenima zamjenom vodiča na DV 110 kV Benkovac – Korlat - Zadar istok – Zadar.

S udrugom BIOM uspješno su nastavljene aktivnosti u okviru Sporazuma o suradnji na zaštiti ptica od stradavanja i ozljeđivanja na elementima hrvatske elektroenergetske prijenosne mreže, imajući u vidu da je taj segment ključan za učinkovitu zaštitu prirode. Ciljevi Sporazuma su doprinijeti smanjenju rizika stradavanja ptica od kolizije s elementima prijenosne mreže, smanjenje troškova održavanja i šteta koje nastaju kao posljedica aktivnosti ptica na elementima prijenosne mreže. Također, Sporazum unaprijeđuje provođenje obveza HOPS-a koje proizlaze iz Zakona o zaštiti prirode te Pravilnika o ciljevima očuvanja i osnovnim mjerama za očuvanje ptica u području ekološke mreže. To uključuje zaštitu zaštićenih i ugroženih vrsta ptica, a posebno se odnosi na vrste unutar područja ekološke mreže Natura 2000.

U srpnju 2023. udruga BIOM dostavila je HOPS-u „Smjernice za održavanje visokonaponskih dalekovoda“ na području Hrvatske gdje obitavaju i gnijezde se sljedeće vrste ptica:

- Gavran (*Corvus corax*),
- Siva vrana (*Corvus cornix*),
- Vjetruša (*Falco tinnunculus*),
- Lastavičar (*Falco subbuteo*),
- Stepski sokol (*Falco cherrug*).

Navedeni dokument koristit će se u HOPS-u pri provedbi radova redovnog i interventnog održavanja kako bi se maksimalno zaštitile spomenute vrste ptica.

ZAŠTITA ZDRAVLJA I SIGURNOST NA RADU

Tijekom 2023. iz područja zaštite na radu obavljena su osposobljavanja novozaposlenih radnika i radnika premještenih na drugo mjesto za rad na siguran način, osposobljavanja radnika za pružanje prve pomoći, kao i studenata za obavljanje redovne stručne prakse.

Organizirano je i cijepljenje radnika protiv sezonske gripe i uboda krpelja te je provedeno redovno ispitivanje radnog okoliša po objektima, redovita ispitivanja niskonaponskih električnih instalacija po objektima, redovni pregledi i ispitivanja radne opreme, nabava i podjela osobne zaštitne opreme radnicima, organizacija i provedba zdravstvenih pregleda radnika na poslovima s posebnim uvjetima rada i pri radu s računalom, provjera alkoholiziranosti radnika, nadzorni obilasci transformatorskih stanica. Jednako tako, odrađeno je i ažuriranje Procjene rizika te su i odrađeni sastanci Odbora zaštite na radu.

Tijekom 2023. iz područja zaštite od požara obavljeno je sljedeće: pregledi i funkcionalna ispitivanja stabilnih sustava za dojavu i gašenje požara, periodični pregledi te kontrolna ispitivanja vatrogasnih aparata u svim objektima Društva, nabava novih te rashod starih vatrogasnih aparata, redovno godišnje ispitivanje i servis sustava za rano otkrivanje i dojavu požara kao i redovno ispitivanje hidrantske instalacije te sustava za zaštitu građevina od munje. Obavljeno je i osposobljavanja novih radnika za početno gašenje požara, provođenje vježbi evakuacije i spašavanja po objektima te izvršavanje obveza prema Programu aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2023. godini.

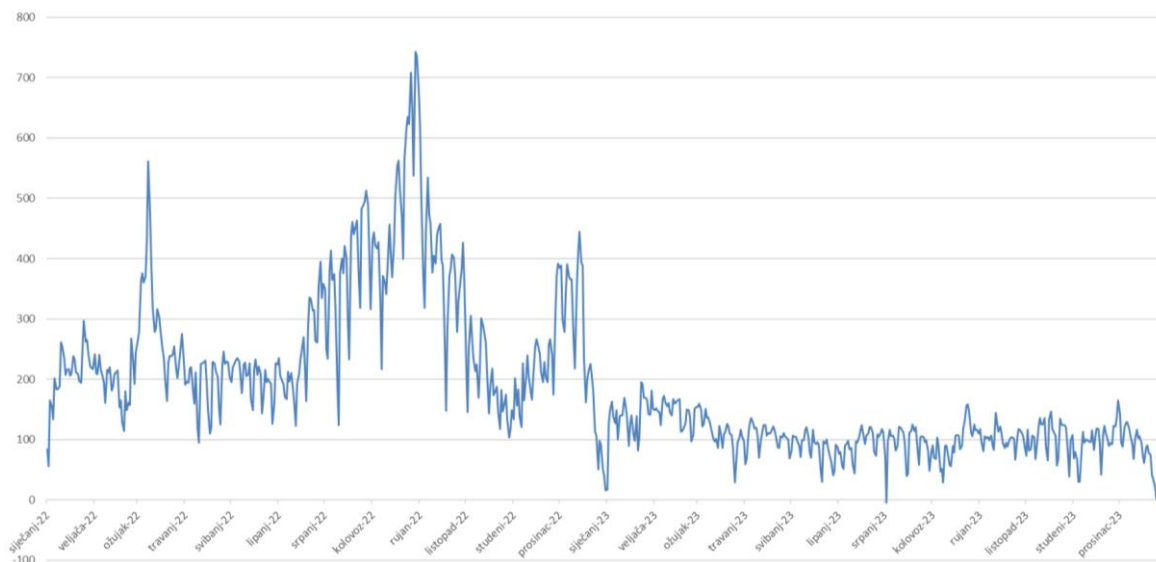
NEPREDVIDIVI DOGAĐAJI I PREUZETE OBVEZE

Stabilizacija cijena električne energije u 2023. godini

Nakon ekstremnih cijena u 2022. godini, 2023. godina ipak bilježi smanjenje cijena električne energije na kratkoročnom, dan unaprijed tržištu električne energije. Zbog toplijeg prvog perioda

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

godine te posljedično manje potrošnje električne energije uz zadovoljavajuću proizvodnju iz OIE, cijene u 2023. su se smanjile i stabilizirale. Na slici 5 prikazana je prosječna cijena električne energije na CROPEX dan unaprijed tržištu od 1. siječnja 2022. do 31. prosinca 2023. godine. Prosječna jedinična cijena električne energije na CROPEX dan unaprijed tržištu u 2023. iznosi 103,77 €/MWh, što je za 62% manje od prosječne jedinične cijene u 2022., koja iznosi 272,42 €/MWh te 10% manje od prosječne cijene u 2021., koja iznosi 114,70 €/MWh. U 2024. se i dalje očekuje smanjenje i stabilizacija cijena električne energije na tržištu.

Slika 5. Prosječne dnevne jedinične cijene električne energije na CROPEX dan unaprijed tržištu u razdoblju od 1.1.2022. do 31.12.2023. godine

Otpis potraživanja za naknadu za korištenje prijenosne mreže prema HEP ODS-u za područja pogođena potresom

Na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske o proglašenju katastrofe na području pogođenom potresom, Vlada je u siječnju 2021. donijela zaključke kojima se zadužuje HEP d.d. da u svrhu sanacije štete na potresom pogođenim područjima u Sisačko-moslavačkoj županiji i Zagrebačkoj županiji doprinese na način da se krajnjim kupcima iz kategorije kućanstvo, stradalim u potresu čiji su objekti pretrpjeli štete i/ili onima za koje je osiguran privremeni zamjenski smještaj na potresom pogođenim područjima, u skladu s popisom jedinica lokalne samouprave Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske, kroz svoja povezana društva, otpiše potraživanja nastala priključenjem zamjenskog objekta na elektroenergetsku mrežu te druga potraživanja u visini jedinstvenog računa za isporučenu energiju s pripadajućim naknadama.

Na temelju naprijed navedene Odluke te zaključaka Vlade koji su uslijedili, HOPS je s HEP ODS-om 15. ožujka 2021. potpisao Dodatak 1. Ugovoru o međusobnim odnosima vezano za obračun i naplatu naknade za korištenje prijenosne mreže kojim je definirano kako će se za dio naknade za korištenje prijenosne mreže koju HOPS zaračunava HEP ODS-u, a koju HEP ODS nije naplatio u skladu sa zaključcima Vlade Republike Hrvatske umanjiti obveza plaćanja, a sve u skladu s člankom 71. Pravilnika o dopunama pravilnika o provedbi općeg poreznog zakona. Predmetni otpis potraživanja evidentirao se u 2023. u ukupnom iznosu od 0,75 milijuna eura (slijedom prakse 2021. i 2022.) u poslovnim knjigama HOPS-a na teret rashoda poslovanja kao porezno priznati rashod s naslova poreza na dobit.

Pogonski događaji

Tijekom godine nisu zabilježeni značajniji pogonski događaji koji bi za posljedicu imali duži prekid isporuke znatnih količina električne energije, ali je važno spomenuti dva važna pogonska

dogadaja koji su za posljedicu imali značajniju štetu na prijenosnoj mreži. Snažno nevrijeme praćeno orkanskim vjetrovima i grmljavinom zahvatilo je 19. srpnja 2023. područje sjeverozapadne i istočne Hrvatske, zbog čega je zabilježen veliki broj ispada dalekovoda te ustanovljena velika materijalna šteta na stupovima i vodićima. Jako nevrijeme 21. srpnja 2023. dogodilo se na širem području Zagreba i Kutine, također s povećom materijalnom štetom na prijenosnoj mreži. Detaljnim pregledima je ustanovljeno 50-tak oštećenih i srušenih stupnih mjesta na 400 kV, 220 kV i 110 kV naponskoj razini čija sanacija je još uvijek u tijeku.

UPRAVLJANJE I IZLOŽENOST RIZICIMA

Poslovne aktivnosti Društva izložene su raznim vrstama strateških, financijskih i operativnih rizika koji mogu utjecati na usvojene ciljeve, stoga Društvo prati rizike i poduzima potrebne aktivnosti u okviru danih mogućnosti s ciljem učinkovitog upravljanja rizicima, odnosno svođenjem istih na najmanju moguću mjeru.

Rizik regulacije i poslovnog okruženja

Rizik poslovnog okruženja određen je političkim, gospodarskim i socijalnim uvjetima u Hrvatskoj i okruženju (kako regionalnom tako i čitave EU), koji imaju utjecaja na poslovanje i uspješnost poslovanja poslovnih subjekata.

Energetski je sektor, a posebno regulirane djelatnosti među kojima je i prijenos električne energije, podložan posebnoj regulaciji kojom se uređuju način i uvjeti obavljanja djelatnosti te koja u tom pogledu predstavlja regulatorni rizik.

HOPS je, kao društvo čija je djelatnost uređena brojnim zakonskim i podzakonskim propisima, stalno izložen rizicima regulatorne usklađenosti poslovanja, koji mogu utjecati ili utjeću na cjelovitost, kvalitetu i pravovremenost izvršavanja zakonom propisanih obveza. To se posebno odnosi na rad u skladu s pravilima o funkcionalnoj neovisnosti i ne diskriminatornom ponašanju HOPS-a kao neovisnog operatora prijenosa te izloženost unutarnjim slabostima i vanjskim prijetnjama za kontinuitet izvršavanja tih obveza. Pritom regulatorni rizici ne mogu biti promatrani odvojeno od konteksta drugih pravnih i poslovnih rizika, s obzirom da je stabilnost i uspješnost poslovanja u izravnoj vezi s dugoročnom sposobnošću ostvarivanja zakonom utvrđenih obveza Društva.

Nabava pomoćnih usluga predstavlja područje značajnog regulatornog rizika za Društvo, unatoč činjenici da su već tijekom godine i ranije načinjeni značajni koraci k otvaranju tržišta pomoćnih usluga. Ovdje se ne radi samo o ispunjavanju obveza zadanih hrvatskim i europskim regulatornim okvirom za električnu energiju, već i o usklađenosti s općim pravom tržišnog natjecanja, što je potrebno promatrati i izvan konteksta utvrđenog zakonom i drugim propisima iz područja tržišta električne energije.

Rizici primjene i provedbe zakonskih i podzakonskih akata

Novi ZoTEE koji je stupio na snagu u zadnjem tromjesečju 2021., no sve njegove odredbe još uvijek nisu povedene, jer do trenutka izrade ovog izvješća nisu usvojeni svi podzakonski akti čija je izrada propisana novim ZoTEE.

Dio predmetnih akata u nadležnosti Društva, Pravila o priključenju na prijenosnu mrežu, Pravila o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za prijenosni sustav i Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava, Društvo je donijelo u 2023., dok je za Mrežna pravila prijenosnog sustava Društvo zatražilo i ishodilo suglasnost HERA-e. Pravila nestandardnih usluga operatora prijenosnog sustava te Cjenik nestandardnih usluga Društvo je u 2023. uputilo u proceduru odobravanja u HERA-u. Donošenje Pravila o upravljanju zagušenjima u prijenosnom sustavu je u 2023. odgođeno zbog složenosti problematike i odsutnosti donošenja vezanih podzakonskih akata, no ista su u pripremi.

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

Vlada Republike Hrvatske je u 2023. donijela Uredbu o kriterijima za provođenje javnog natječaja za izdavanje energetskeg odobrenja i uvjetima izdavanja energetskeg odobrenja.

Očekuje se donošenje Odluke o iznosu jedinične naknade za priključenje na mrežu od strane HERA-e.

Rizik pribavljanja i zadržavanja radnika deficitarnih zanimanja

Postupci zapošljavanja i premještaja radnika Društva regulirani su i provode se u skladu s važećom uputom Društva. Pravovremeno i učinkovito pribavljanje radnika iznimno je važno osobito kada je razlog zapošljavanja zamjena radnika koji odlazi, kako iz razloga pravovremenog prijenosa znanja tako i radi brže integracije radnika u poslovne procese i radno okruženje. Promijenjene okolnosti na tržištu rada, u smislu povećane konkurencije poslova na strani poslodavaca i manjka stručnih radnika na strani kandidata koji aktivno traže novi posao, rezultirale su češćim i lakšim odlukama radnika o promjeni posla. Navedeni trendovi prisutni su i u Društvu obzirom da zapošljavamo veliki broj radnika deficitarnih zanimanja tehničke struke svih razina stručne sprema te se u odnosu na ranija razdoblja primjećuje povećan broj odlazaka radnika uvjetovan neodgovarajućom dinamikom napredovanja, odnosno pronalaskom bolje plaćenog posla. U kontekstu pribavljanja kandidata, u proteklom razdoblju primijećen je povećan broj ponavljanja oglasnih postupaka zbog nemogućnosti pronalaska odgovarajućeg kandidata, odnosno izuzetno malog broja kandidata koji se prijavljuju na oglase, a osobito za radna mjesta tehničke struke s mjestom rada u Zagrebu gdje je ponuda poslova izrazito izražena. Iako je fluktuacija radnika prirodna te u nekim slučajevima može imati i pozitivne efekte, ona predstavlja osobit rizik ako se radnika ne zamijeni pravovremeno i kvalitetnim kandidatom. Slijedom navedenog, Društvo poduzima aktivnosti koje će HOPS učiniti vidljivijim i konkurentnim na tržištu rada te na zadržavanje postojećih ključnih kadrova. Uz navedeno, redovito stipendiranje studenata tehničke struke, osobito područja elektrotehnike (energetike) i informacijsko komunikacijske tehnologije, omogućuje kontinuirani priljev kvalitetnih kadrova koji tek ulaze na tržište rada i osigurava njihov ostanak na radu obzirom na ugovorne obveze.

Rizici povezani s nabavnim poslovanjem

Pravovremeno donošenje planova redovnog poslovanja i investicija te praćenje i usklađivanje njihove realizacije predstavljaju temelj učinkovitog razvoja i održavanja elektroenergetskog sustava. Za učinkovito ostvarenje svih planova poslovanja i razvoja, ključnu ulogu ima adekvatna koordinacija i učinkovita suradnja unutar interne okoline kod provedbe postupaka nabave kojima treba posvetiti dovoljno vremena, prikupljanje što više informacija i podataka kako internih tako i iz okruženja, s ciljem da planovi budu što egzaktniji i da budu kvalitetan alat u ostvarivanju zadanih ciljeva Društva. Nabava kao strateška funkcija nastoji osigurati ekonomične i učinkovite postupke te racionalno trošenje financijskih sredstava, odnosno osigurati provedbu vrlo važnog načela, a to je dobivanje „najbolje vrijednosti za uloženi novac“.

Cilj nabave je dati doprinos u uspješnosti Društva, a taj cilj se može postići uz ekonomiju količina, izbor pravih dobavljača, normizaciju predmeta i količina.

Prilikom planiranja nabave Društvo unaprijed razmišlja o potencijalnim događajima koji mogu nastati, učincima i posljedicama s kojima se Društvo može suočiti te razmotriti moguće mjere kako bi se rizici minimalizirali. Značajni rizik kao mogućnost koja nastaje prilikom ostvarenja ciljeva Društva da se ti isti ciljevi u potpunosti ne ostvare svakako predstavljaju žalbeni postupci koje Društvo kontinuiranom edukacijom radnika nastoji svesti na najmanju moguću mjeru

Društvo će u godinama koje slijede nastaviti s razvojem i unapređenjem poslovnih procesa nabave te usavršavanjem radnika u svrhu ekonomične, učinkovite i djelotvorne provedbe postupaka javne nabave na svim razinama.

Rizik neraspoloživosti informacijskog sustava i ugroze sigurnosti podataka

Veliki rizik u tehnološkom i poslovnom funkcioniranju Društva predstavlja obrana sigurnosti informacijskog sustava, odnosno zaštita od kibernetičkih napada trećih strana, a koji bi za posljedicu mogli imati onemogućavanje raspoloživosti i ugrozu integriteta IT sustava Društva te se stoga tom pitanju posvećuje sve značajnija pozornost.

Rizik neriješenih imovinskopravnih odnosa

Zbog brojnih razloga (u prvom redu zbog neuređenog zemljišnoknjižnog stanja) postupci rješavanja imovinskopravnih odnosa vrlo su složeni i dugotrajni. Budući da imaju znatan utjecaj na realizaciju plana investicija, njihovom rješavanju Društvo posvećuje posebnu pozornost te nastoji sustavno pristupiti ovoj problematici. Neriješeni imovinskopravni odnosi negativno se odražavaju na trajanje i tijek projekata, u smislu nemogućnosti ishođenja građevinske dozvole, kašnjenja sa započinjanjem radova, održavanjem objekata, slobodnim raspolaganjem imovinom i slično.

Financijski rizici

Uprava Društva prati i upravlja financijskim rizicima koji se odnose na poslovanje Društva. Stanje na financijskim tržištima globalno i u Republici Hrvatskoj može biti ograničavajući čimbenik za refinanciranje postojećih i osiguranje novih kreditnih aranžmana.

Obzirom da je od 1. siječnja 2023. euro službena valuta u Republici Hrvatskoj dio cjenovnog rizika koji se odnosi na utjecaj tečajnih razlika sveden je na minimum dok se Društvo od promjene kamatnih stopa brani ugovaranjem kredita s fiksnim kamatnim stopama.

Zbog prodaje usluga s odgodom plaćanja, Društvo je izloženo i riziku nenaplativosti potraživanja, odnosno kreditnom rizikom kojim nastoji upravljati zahtijevanjem instrumenta osiguranja plaćanja.

U slučaju nepovoljnih trendova na troškovnoj strani te nemogućnosti korekcije prihodovne strane za iznos rasta egzogeno određenih nekontrolabilnih troškova, Društvo može doći u situaciju narušene likvidnosti, odnosno, u krajnjem slučaju, narušene sposobnosti izvršavanja svojih zakonom utvrđenih dužnosti.

Rizikom likvidnosti Društvo upravlja stalnim projekcijama novčanog toka na mjesečnoj i godišnjoj razini. Eventualne buduće potrebe za kratkoročnim zaduživanjem u svrhu postizanja dovoljne razine likvidnosti bit će izazov ne samo zbog trenutne razine i budućih projekcija kamatnih stopa, već i zbog stanja s ograničenjima u likvidnosti HEP Grupe.

Rizici na temelju sudjelovanja u projektima koji se sufinanciraju iz programa Europske unije

Najveći rizici odnose se na provedbu postupaka javne nabave, provedbu ugovornih obveza kao i povezane probleme s novčanim tokom, odnosno rizik pronalaska financijskih sredstava za sufinanciranje projektnih aktivnosti.

Najsloženiji dio provedbe projekta je provedba postupka javne nabave te financijsko praćenje projekta, dok su osiguranje promidžbe i vidljivosti najjednostavniji dijelovi u procesu provedbe projekta.

Rizici žalbenih postupaka u provođenju postupaka javne nabave mogu uzrokovati znatno produljenje roka provedbe od inicijalno predviđenog roka (žalbe na dokumentaciju, žalbe na odluku o odabiru, rješenja DKOM-a i sl.).

S obzirom da je u 2023. u tijeku bila provedba ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava iz FSEU, kao i provedba razvojno-inovativnih projekata u kojima Društvo sudjeluje kao Partner te brojnih projektnih aktivnosti financiranih sredstvima iz NPOO-a, značajan rizik predstavljalo je neispunjavanje zadanih ciljeva, odnosno neizvršenje obveza preuzetih ugovorima.

Izvešće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

Predmetni projekti predstavljaju značajan angažman kapaciteta Društva stoga se uz navedene, kao značajni rizici ističu rizici razdoblja prihvatljivosti izdataka te razdoblja provedbe projekata. Naime, projekte je nužno provesti u ugovorenom roku te realizirati troškove unutar razdoblja prihvatljivosti jer u suprotnom isti troškovi neće biti prihvaćeni za financiranje iz EU izvora te će teretiti Društvo.

U vezi navedenih rizika, postojanje istih može iz više razloga dovesti do raskida ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava što može imati negativne financijske posljedice na Društvo.

Potpisivanjem ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte koji se financiraju iz mehanizma za oporavak i otpornost (NPOO), definirani su ključni događaji u realizaciji projekta kako slijedi:

- ishodeno 11 građevinskih dozvola za modernizaciju visokonaponske mreže, do 30. lipnja 2023. godine,
- nadograđeni podmorski kabeli kojima se šest otoka povezuje s kopnenom mrežom (Krk, Cres, Lošinj, Brač, Hvar i Korčula), do 30. lipnja 2024. godine,
- dovršena nadogradnja 300 km ili više visokonaponske mreže (220/110 kV), do 30. rujna 2024. godine,
- omogućiti priključenje dodatnih 1.500 MW kapaciteta OIE na EES, do 31. prosinca 2024. godine,
- dovršena nadogradnja 550 km visokonaponske mreže (220/110 kV), do 30. lipnja 2026. godine.

Neispunjavanje bilo kojeg od navedenih ključnih događaja rezultiralo bi značajnim negativnim financijskim posljedicama i obustavom daljnjeg financiranja iz fonda.

Rizik velikog broja priključenja koji ne prati dostatan razvoj mreže

Rizici vezani za najavljena priključenja proizvodnih objekata po svom intenzitetu nastavljaju biti dominantni, odnosno znatno veći od bilo koje druge vrste rizika kojima je poduzeće bilo izloženo ranije. Samo u 2023. godini HOPS je izdao preliminarna mišljenja za mogućnost priključenja više od 5600 MW (iz OIE) na prijenosnu mrežu. Iznimno veliki interes za priključenjem na mrežu (prvenstveno OIE) kojeg ne prati adekvatna izgradnja elektroenergetske mreže te ne donošenje odluke o iznosu jedinične cijene za naknadu za priključenje može predstavljati najvažniju potencijalnu ugrozu za dugoročnu održivost poslovanja HOPS-a u sljedećem srednjoročnom, a vjerojatno i dugoročnom razdoblju.

U slučaju da se realizira značajan broj priključenja bez odgovarajućeg razvoja mreže, postoji rizik većih troškova za potrebe operativnih ograničenja priključenih OIE.

Rizik na temelju podnesenih prigovora na postupanje Društva u postupcima priključenja

U slučaju da HERA usvoji prigovore podnositelja na postupanje Društva u odnosu na Elaborate optimalnog tehničkog rješenja priključenja postrojenja korisnika na prijenosnu mrežu u postupcima priključenja, postoji rizik od zahtjeva za naknadom štete što može prouzročiti troškove za Društvo.

ZNAČAJNIJI POSLOVNI DOGAĐAJI NAKON PROTEKA POSLOVNE GODINE

Smirivanje stanja na tržištu električne energije

U prvom kvartalu 2024. nastavilo se smanjenje i stabilizacija cijena električne energije na tržištu pa je Društvo pokrenulo reviziju usvojenog Plana poslovanja 2024. čiji prihodi i troškovi su se temeljili na značajno višim tržišnim cijenama te se očekuje usvajanje Izmjena i dopuna Plana poslovanja za 2024. na organima Društva u drugom kvartalu 2024. godine. Također, Društvo je, zbog učestalosti značajno većih postignutih cijena u postupcima nabave od procijenjenih vrijednosti te neizvjesnosti oko osiguravanja izvora financiranja pojedinih projekata, pokrenulo reviziju Plana investicija za trogodišnje razdoblje.

Uredbe Vlade Republike Hrvatske

Dana 14. ožujka 2024. Vlada Republike Hrvatske donosi Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije (NN 32/24), kojom je za dodatnih 6 mjeseci produljen rok u kojem će se Društvu nadoknađivati razlika između na tržištu ostvarene nabavne cijene i zajamčene cijene radne energije za pokrivanje gubitaka od 70,276 €/MWh, utvrđene člankom 3. stavkom 2. Uredbe. U razdoblju od 1. travnja 2024. do 30. rujna 2024. taj prag iznositi će 150 €/MWh.

Nadzorni odbor

Glavna skupština Društva je na sjednici od 12. veljače 2024. godine imenovala novog člana Nadzornog odbora g. Joška Grašu obzirom kako je g. Marku Dvorskom na vlastiti zahtjev prestalo članstvo u Nadzornom odboru s 15. siječnja 2024. godine.

Glavna skupština Društva je na sjednici od 27. ožujka 2024. godine donijela odluku kojom g. Kažimiru Vrankiću radi isteka mandata prestaje članstvo u Nadzornom odboru Društva s danom 3. travnja 2024. godine, te je novim članom Nadzornog odbora Društva imenovala gđu. Srđanu Delaš, čiji mandat započinje 4. travnja 2024. godine.

Informacijska sigurnost

EU je 14. prosinca 2022. donijela Direktivu (EU) 2022/2555 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o mjerama za visoku zajedničku razinu kibernetičke sigurnosti širom Unije (dalje u tekstu: Direktiva NIS2) koja je stupila na snagu 16. siječnja 2023. Direktiva NIS2 zahtjeva usklađivanje svih država članica i primijenjena je u nacionalnom zakonodavstvu kroz novi Zakon o kibernetičkoj sigurnosti operatora ključnih usluga i davatelja digitalnih usluga koji je stupio na snagu 15. veljače 2024. te sa sobom donosi opsežniji skup zahtjeva i odgovornosti za operatore ključnih usluga, gdje je HOPS prepoznat kao operator ključne usluge prijenosa električne energije u Republici Hrvatskoj s identificiranim kritičnim IT sustavima.

RAZVOJ POSLOVANJA U BUDUĆEM RAZDOBLJU

Poslovanje i razvoj Društva kontinuirano se prilagođavaju postavljenim ciljevima i zadaćama koji su uvjetovani zahtjevima korisnika mreže, zakonodavnim i regulatornim okvirima te regionalnim i europskim okruženjem.

Posebna pažnja usmjerava se na održavanje visokog stupnja pouzdanosti prijenosne mreže kao infrastrukture od najvećeg značaja za Republike Hrvatske i zadržavanje visoke razine sigurnosti opskrbe električnom energijom na razini hrvatskog prijenosnog sustava, usklađivanje poslovanja Društva u odnosu na obveze iz nacionalnih i EU propisa, pružanje potpore daljnjem razvoju jedinstvenog povezanog EU tržišta električne energije, optimiranje kadrova, unapređenje i optimizacija poslovnih procesa, optimizacija troškova poslovanja i povećanje učinkovitosti, jačanje financijske stabilnosti te omogućavanje prepoznatljivosti aktivnosti i rezultata HOPS-a u javnosti.

Aktivnosti Društva u narednom razdoblju bit će usmjerene ka realizaciji ciljeva zelene tranzicije EU i s njima usklađenih ciljeva Strategije energetskeg razvoja Republike Hrvatske te Integriranog nacionalnog energetskeg klimatskeg plana.

Iznimno veliki interes investitora za priključivanje proizvodnih objekata iz OIE, kao i promjena relevantnog zakonodavnog okvira, pred Društvo stavlja velike izazove u dijelu planiranja i razvoja prijenosne mreže te financiranja stvaranja tehničkih uvjeta u mreži. Nastavno na navedeno očekuje se da će Društvo u predstojećem razdoblju biti suočeno sa značajnim izazovima vezanim uz ulaganja u revitalizaciju postojećih postrojenja i dalekovoda te nove infrastrukturne investicije

Izješće posloводства Društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. u 2023. godini

---

nužne za sigurni prijenos električne energije i daljnji razvoj prijenosne mreže u skladu s gospodarskim razvojem Republike Hrvatske.

S obzirom na svoj položaj operatora kritične infrastrukture u državi te na raspolaganje povjerljivim, komercijalno osjetljivim podacima svih korisnika mreže, HOPS će nastaviti obraćati osobitu pozornost brzom i znatnom jačanju informacijske sigurnosti svojeg poslovnog i procesnog informacijskog sustava.

Društvo će nastaviti kontinuirano jačati sve interne kompetencije, naročito u područjima uspostavljanja i razvoja upravljačkih funkcija poslovne strategije, strategije razvoja prijenosne mreže, te daljnjeg unapređenja poslovanja s korisnicima mreže i tržišnim sudionicima, informacijskog sustava, te posebno internih funkcija pravne podrške, s obzirom na brzo rastući opseg i kompleksnost interakcija s vanjskim institucijama i poslovnim subjektima.

U okvirima svojih mogućnosti, Društvo će poduzimati odgovarajuće poslovne aktivnosti i mjere kako kontinuitet poslovanja Društva ne bi bio narušen te kako bi se, unatoč izloženosti navedenim rizicima i okolnostima, ostvarilo stabilno poslovanje, planirani prihodi i kontrola troškova Društva.

S ciljem zadržavanja visokog stručnog i poslovnog ugleda te prepoznatljivosti koje Društvo ima na nacionalnoj i međunarodnoj razini, Uprava Društva će inzistirati da se u narednom razdoblju poslovni procesi temelje na kvalitetnom planiranju i realizaciji planova poslovanja i investicija, na urednom ispunjavanju svih obveza na nacionalnoj i europskoj razini te pravodobnom donošenju i provođenju podzakonskih akata iz nadležnosti Društva.

U Zagrebu 26. travnja 2024. godine

Potpisali u ime Društva:

mr. sc. Darko Belić

Dejan Liović, dipl. oec.

dr. sc. Igor Ivanković

član Uprave

član Uprave

Predsjednik Uprave

Izjava odgovornosti Uprave

Uprava društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb, Kupska 4, (dalje u tekstu „Društvo“) je dužna osigurati da su financijski izvještaji za svaku financijsku godinu pripremljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16 i 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23) i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije i da pružaju istinit i objektivan prikaz financijskog stanja, rezultata poslovanja, promjena kapitala i novčanih tokova Društva za to razdoblje.

Društvo zasebno priprema i izdaje godišnje izvješće u skladu sa zakonskim i regulatornim odredbama.

Uprava opravdano očekuje da Društvo ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Sukladno tomu, Uprava je izradila godišnje financijske izvještaje pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja Društva.

Pri izradi financijskih izvještaja Uprava je odgovorna:

- za odabir i potom dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- za davanje razumnih i razboritih prosudbi i procjena;
- za primjenu važećih standarda financijskog izvještavanja i za objavu i objašnjenje u godišnjim financijskim izvještajima svakog odstupanja koje je od materijalnog značaja; te
- izradu godišnjih financijskih izvještaja uz pretpostavku o neograničenosti vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka neprimjerena.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj i rezultate poslovanja Društva, kao i njihovu usklađenost sa hrvatskim Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije. Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Društva pa stoga i za poduzimanje opravdanih mjera da bi se spriječile i otkrile prijevare i ostale nezakonitosti.

Uprava je također odgovorna i za pripremu i sadržaj izvješća poslovanja u skladu s člankom 21. hrvatskog Zakona o računovodstvu.

Izvješće poslovanja prikazano na stranicama i financijski izvještaji odobreni su od strane Uprave 26. travnja 2024. godine za podnošenje Nadzornom odboru.

Potpisali za i u ime Uprave:

Darko Belić

Dejan Liović

Igor Ivanković

Član Uprave

Član Uprave

Predsjednik Uprave

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d.
Kupska 4
10 000 Zagreb
Republika Hrvatska, 26. travnja 2024.

Izvešće neovisnog revizora vlasniku društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d.

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb, Kupska 4 ("Društvo"), koji obuhvaćaju Izveštaj o financijskom položaju na 31. prosinca 2023., izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, Izveštaj o promjenama kapitala i izvještaja o novčanim tokovima za tada završenu godinu te bilješke uz financijske izvještaje, uključujući i informacije o značajnim računovodstvenim politikama.

Prema našem mišljenju, priloženi financijski izvještaji istinito i fer prikazuju financijski položaj Društva na 31. prosinca 2023. godine, njegovu financijsku uspješnost i njegove novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenima od strane Europske unije (MSFI).

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s i Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvješću revizora u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja. Neovisni smo od Društva u skladu s Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe, uključujući Međunarodne standarde neovisnosti koji je izdao Odbor za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA) (IESBA Kodeks), kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju financijskih izvještaja u Republici Hrvatskoj i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Isticanje pitanja

Skrećemo pozornost na bilješku 17. u kojoj je objašnjeno kako Društvo nema u cijelosti riješene imovinsko-pravne odnose, odnosno vlasništvo nad nekretninama. Postupci rješavanja i upisa vlasništva nad nekretninama su u tijeku. Naše mišljenje nije modificirano u vezi s tim pitanjem.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Imovina u pripremi	
<p>Društvo je u financijskim izvještajima na dan 31. prosinca 2023. godine iskazalo imovinu u pripremi u iznosu od 151.420 tisuća EUR (31. prosinca 2022. godine u iznosu od 140.697 tisuća EUR). Za detaljnije informacije vidjeti bilješku 4. Ključne računovodstvene prosudbe i procjene te bilješku 17. Nekretnine, postrojenja i oprema u godišnjim financijskim izvještajima.</p>	
Ključno revizijsko pitanje	Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje
<p>Jedna od osnovnih zadaća Društva je održavanje, razvoj i izgradnja prijenosne mreže radi pouzdane i dostatne opskrbe korisnika. Investicije u prijenosnu mrežu temelje se na Desetogodišnjem Planu razvoja prijenosne mreže 2022. godine – 2031. godine.</p> <p>Uglavnom se radi o višegodišnjim, tehnički kompleksnim projektima velike financijske vrijednosti čiji završetak u planiranim vremenskim i financijskim okvirima između ostalog ovisi i o usuglašavanju sa društvom HEP Operatorom distribucijskog sustava d.o.o., Zagreb u pogledu dinamike izgradnje i financiranja. Ovo također utječe i na kompleksnost aktiviranja sredstva i početak obračuna amortizacije.</p> <p>S obzirom na značajnost investicija u financijskim izvještajima Društva, ovo pitanje je od posebne važnosti za našu reviziju.</p>	<p>Naše revizijske procedure uključivale su, između ostalog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizirali smo zapisnike Uprave i Nadzornog odbora vezano uz informacije koje se odnose na planove investicija i odluke o investicijskim projektima, • procjenu usklađenosti politike priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme s relevantnim standardima financijskog izvještavanja, • pregled investicijskih projekata po odabranom uzorku uvidom u ugovore, ulazne račune, zapisnike o isporukama i sl., • analizu objašnjenja stručnih sektora o trenutnom statusu i predviđenom završetku investicijskih projekata u tijeku, • provjeru zahtijevanih objava vezanih za nekretnine, postrojenja i opremu u financijskim izvještajima kako bi utvrdili da su točne i potpune. <p>Našim revizorskim postupcima uvjerali smo se da je pozicija imovine u pripremi u materijalno značajnim stavkama evidentirana i objavljena u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.</p>

Ostala pitanja – objava zasebnog nefinancijskog izvješća Društva

Skrećemo pozornost na stranicu 7 izvješća posloводства Društva u kojoj je sukladno točki (b) stavka 8. članka 21.a ZoR-a navedena mrežna stranica na kojoj će biti objavljeno zasebno nefinancijsko izvješće Društva najkasnije 6 mjeseci od datuma bilance.

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije uključuju Izvješće posloводства uključeno u Godišnje izvješće, ali ne uključuju financijske izvještaje i naše izvješće revizora o njima. Naše mišljenje o godišnjim financijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije.

U vezi s našom revizijom financijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i, u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne financijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane.

U pogledu Izvješća posloводства, obavili smo i postupke propisane Zakonom o računovodstvu. Ti postupci uključuju provjeru je li Izvješće posloводства sastavljeno u skladu s člankom 21. Zakona o računovodstvu.

Temeljeno na obavljenim postupcima, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti to procijeniti, izvještavamo da:

1. su informacije u priloženom Izvješću posloводства usklađene, u svim značajnim odrednicama, s priloženim financijskim izvještajima;
2. je priloženo Izvješće posloводства sastavljeno u skladu sa člankom 21. Zakona o računovodstvu;

Na temelju poznavanja i razumijevanja poslovanja Društva i njegova okruženja stečenog u okviru revizije financijskih izvještaja, dužni smo izvijestiti ako smo ustanovili da postoje značajni pogrešni prikazi u priloženom Izvješću posloводства. U tom smislu nemamo što izvijestiti

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje financijskih izvještaja koji istinito i fer prikazuju u skladu s MSFI i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja financijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju financijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini. Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa financijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati Izvješće revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevaramo može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerne propuste, lažna predstavljanja ili zaobilaženje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava Društva.
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava Društva i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem Izvješću revizora na povezane objave u financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg Izvješća revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo prekine s vremenski neograničenim poslovanjem.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o radnjama poduzetim kako bi se uklonile prijetnje neovisnosti, te povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvješću revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba priopćiti u našem izvješću revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice priopćavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog priopćavanja.

Izvješće o ostalim zakonskim i regulatornim zahtjevima

1. Na dan 22. travnja 2021. godine Skupština Društva, temeljem prijedloga Nadzornog odbora Društva, imenovala je revizorsko društvo Uhy Rudan d.o.o. i Mazars Cinotti Audit d.o.o. da obave reviziju financijskih izvještaja za 2021., 2022. i 2023. godinu.
2. Na datum ovog izvješća, revizorska društva Uhy Rudan d.o.o. i Mazars Cinotti Audit d.o.o. neprekinuto su angažirani u obavljanju zakonskih revizija Društva za 2021. godinu do revizije financijskih izvještaja Društva za 2023. godinu što ukupno iznosi tri godine.
3. U reviziji godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2023. godinu odredili smo značajnost za financijske izvještaje kao cjelinu u iznosu od 5.826 tisuća EUR-a koji predstavlja približno 0,5% ukupne aktive zbog toga što je djelatnost Društva upravljanje elektroenergetskim sustavom Republike Hrvatske, prijenos električne energije i održavanje, razvoj i izgradnja prijenosne mreže, omogućavanje priključenja novih

kupaca na mrežu, pružanje potpore razvoju i funkcioniranju hrvatskog tržišta električne energije. Ulaganja u nekretnine, postrojenja i opremu imaju ključnu ulogu u omogućavanju ove svrhe. Iz tog razloga Društvo ili korisnici financijskih izvještaja nisu orijentirani na dobit, niti na rast prihoda.

4. Naše revizijsko mišljenje dosljedno je s Dodatnim izvješćem za Revizijski odbor Društva sastavljenim sukladno odredbama iz članka 11. Uredbe (EU) br. 537/2014.

5. Tijekom razdoblja između početnog datuma revidiranih financijskih izvještaja Društva za 2023. godinu i datuma ovog Izvješća nismo Društvu i njegovim društvima koja su pod njegovom kontrolom i/ili njegovom matičnom društvu unutar EU pružili zabranjene nerevizorske usluge i nismo u poslovnoj godini prije prethodno navedenog razdoblja pružali usluge osmišljavanja i implementacije postupaka internih kontrola ili upravljanja rizicima povezanih s pripremom i/ili kontrolom financijskih informacija ili osmišljavanja i implementacije tehnoloških sustava za financijske informacije, te smo u obavljanju revizije sačuvali neovisnost u odnosu na Društvo.

Angažirani partneri u reviziji koja ima za posljedicu ovo izvješće neovisnog revizora su Dragan Rudan i Mirela Copot Marjanović.

U Zagrebu, 29. travnja 2024. godine

UHY Rudan d.o.o.
Ilica 213
Zagreb, Republika Hrvatska

U ime i za UHY Rudan d.o.o.

Dragan Rudan
Direktor, Hrvatski ovlaštenu revizor

Mazars Cinotti Audit d.o.o.
Strojarska cesta 20
Zagreb, Republika Hrvatska

U ime i za Mazars Cinotti Audit d.o.o.

Mirela Copot Marjanović
Direktor, Hrvatski ovlaštenu revizor

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

<i>(u tisućama eura)</i>	Bilješke	2023.	2022.
Prihodi od prodaje - povezana društva	6,38	220.390	273.108
Prihodi od prodaje - izvan Grupe	6	122.878	133.394
Ostali poslovni prihodi - izvan Grupe	7	23.529	11.442
		366.797	417.944
Utrošeni materijal i rezervni dijelovi	8	(2.661)	(2.699)
Troškovi usluga	9	(42.416)	(46.164)
Troškovi osoblja	10	(36.599)	(32.701)
Trošak amortizacije	16,17,18	(52.883)	(51.015)
Troškovi pomoćnih usluga sustava	11,38	(48.166)	(34.048)
Troškovi gubitaka na mreži prijenosa	11,38	(53.064)	(79.283)
Troškovi nabavke električne energije uravnoteženja	11,38	(54.421)	(156.065)
Ostali troškovi - povezana društva	38	(8.178)	(7.170)
Ostali rashodi poslovanja	12	(9.169)	(6.454)
		(307.557)	(415.599)
Dobit/Gubitak iz poslovanja		59.240	2.345
Financijski prihodi	13	692	277
Financijski rashodi	14	(2.690)	(3.822)
Neto gubitak iz financijskih aktivnosti		(1.998)	(3.545)
Dobit/Gubitak prije oporezivanja		57.242	(1.200)
Porez na dobit	15	(10.193)	(50)
Dobit/Gubitak tekuće godine		47.049	(1.250)
Ostala sveobuhvatna dobit		-	-
Ukupno sveobuhvatna dobit		47.049	(1.250)

Darko Belić
Član Uprave

Dejan Liović
Član Uprave

Igor Ivanković
Predsjednik Uprave

Priložene bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvještaja.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Izveštaj o financijskom položaju

Na dan 31. prosinca 2023. godine

<i>(u tisućama eura)</i>	Bilješka	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
IMOVINA			
Nematerijalna imovina	16	6.804	5.701
Nekretnine, postrojenja i oprema	17	953.379	910.630
Imovina s pravom upotrebe	18	589	871
Predujmovi za nekretnine, postrojenja i opremu	19	5.282	7.543
Ulaganje u nekretnine	20	702	702
Ulaganje u povezana društva	21	890	630
Financijska imovina	22	7.037	7.037
Potraživanja od prodaje stanova	23	12	30
Odgodena porezna imovina	15	5.327	5.333
Ukupna dugotrajna imovina		980.022	938.477
Zalihe	24	1.279	1.217
Potraživanja od kupaca	25	28.782	27.494
Potraživanja od povezanih društava	38	43.375	71.362
Ostala kratkotrajna imovina	26	22.718	5.923
Dani depoziti	27	3.005	3.002
Novac i novčani ekvivalenti	28	85.995	31.036
Ukupna kratkotrajna imovina		185.154	140.034
UKUPNA AKTIVA		1.165.176	1.078.511
KAPITAL I OBVEZE			
Upisani kapital	29	643.322	656.796
Kapitalne rezerve	29	14.391	917
Zadržana dobit		78.169	31.120
Ukupno kapital i rezerve		735.882	688.833
Podzajam i obveze prema povezanim društvima	30,38	61.630	69.257
Rezerviranja	31	12.263	10.363
Dugoročne obveze – odgođeni prihod	32	182.127	115.106
Dugoročne obveze prema bankama	33	5.125	7.175
Ostale dugoročne obveze	34	439	656
Ukupne dugoročne obveze		261.584	202.557
Podzajam i obveze prema povezanim društvima	30,38	7.617	12.321
Rezerviranja	31	205	289
Obveze prema dobavljačima	35	62.742	62.664
Obveze prema povezanim društvima	38	29.412	68.447
Obveze prema bankama	36	10.641	17.735
Ostale kratkoročne obveze	37	57.093	25.665
Ukupne kratkoročne obveze		167.710	187.121
UKUPNO KAPITAL I OBVEZE		1.165.176	1.078.511
Darko Belić	Dejan Liović	Igor Ivanković	
Član Uprave	Član Uprave	Predsjednik Uprave	

Priložene bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvještaja.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Izveštaj o promjenama u glavnici

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

<i>(u tisućama eura)</i>	Upisani kapital	Zakonske rezerve	Kapitalne rezerve	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2021.	656.796	-	733	32.554	690.083
Isplata dobiti vlasniku	-	-	-	-	-
Prijenos na rezerve	-	184	-	(184)	-
Dobit tekuće godine	-	-	-	(1.250)	(1.250)
Stanje 31. prosinca 2022.	656.796	184	733	31.120	688.833
Isplata dobiti vlasniku	-	-	-	-	-
Unos u zakonske rezerve	-	-	-	-	-
Prijenos u kapitalne rezerve	(13.474)	-	13.474	-	-
Dobit/(gubitak) tekuće godine	-	-	-	47.049	47.049
Stanje 31. prosinca 2023.	643.322	184	14.207	78.169	735.882

Darko Belić
Član Uprave

Dejan Liović
Član Uprave

Igor Ivanković
Predsjednik Uprave

Priložene bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvještaja.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Izveštaj o novčanom toku

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

<i>(u tisućama eura)</i>	2023.	2022.
Neto dobit/(gubitak) poslovne godine	47.049	(1.250)
<i>Usklađenja:</i>		
Tekući porez	10.193	50
Amortizacija	52.883	51.015
Povećanje/(smanjenje) rezerviranja	1.816	(5.254)
Neto gubitak iz financijskih aktivnosti	1.964	3.001
Otpis dugotrajne imovine	1.235	1.118
Višak dugotrajne imovine	(822)	(1)
(Smanjenje)/Povećanje ispravka vrijednosti zaliha	(285)	(55)
Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca, neto	2	-
Umanjenje vrijednosti financijske imovine	(260)	31
Umanjenje vrijednosti ulaganja u nekretnine	-	(99)
Novčani tijek ostvaren u poslovnim aktivnostima prije promjena u obrtnom kapitalu	113.775	48.556
(Povećanje) / smanjenje potraživanja od kupaca	(1.189)	(10.579)
(Povećanje) / smanjenje potraživanja od povezanih društava	27.987	(21.668)
(Povećanje) / smanjenje ostalih potraživanja	(18.056)	1.092
Smanjenje potraživanja za prodane stanove	18	22
(Povećanje)/Smanjenje zaliha	12	184
(Smanjenje) / povećanje obveza prema dobavljačima	78	10.426
(Smanjenje) / povećanje obveza prema povezanim društvima	(53.459)	(2.330)
Povećanje ostalih obveza	88.022	66.749
(Plaćanje) s osnove obračuna poreza na dobit	1.261	961
Novčani tijekovi iz poslovnih aktivnosti	158.449	93.413
Primljene kamate	589	4
Smanjenje / (Povećanje) predujmova za materijalnu imovinu	2.261	(5.776)
Neto izdaci za depozite	(3)	162
Kupnja nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine	(96.629)	(75.926)
Novčani tijekovi korišteni u aktivnostima ulaganja	(93.782)	(81.536)
Isplata dividende vlasniku	-	-
Povećanje / (Smanjenje) ostalih financijskih obveza	(9.708)	3.665
Novčani tijekovi iz financijskih aktivnosti	(9.708)	3.665
Neto povećanje novčanih sredstava	54.959	15.542
Novac i novčani ekvivalenti, početak godine	31.036	15.494
Novac i novčani ekvivalenti, kraj godine	85.995	31.036

Darko Belić
Član Uprave

Dejan Liović
Član Uprave

Igor Ivanković
Predsjednik Uprave

Priložene bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvještaja

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

1. OPĆENITO

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb ("Društvo") je dioničko društvo osnovano u Republici Hrvatskoj u 2005. godini kao društvo s ograničenom odgovornošću. Osnivač Društva i jedini vlasnik je Hrvatska elektroprivreda d.d. ("Matica" ili "HEP d.d."), u vlasništvu Republike Hrvatske. Društvo je registrirano kod Trgovačkog suda u Zagrebu, Republika Hrvatska. Matični broj subjekta je 080517105, a OIB 13148821633. U 2023. godini. Društvo je prosječno imalo 1.167 zaposlenih (2022:1.155 zaposlenih). Dana 6.10.2021. godine proglašen je Zakon o tržištu električne energije kojim je uz ostalo propisano da se operator prijenosnog sustava (HOPS) u roku od 6 mjeseci od proglašenja zakona mora organizirati kao dioničko društvo. Skupština Društva je na sjednici od 6. travnja 2022. godine donijela Odluku o preoblikovanju Društva u dioničko društvo. Trgovački sud u Zagrebu je dana 11. travnja 2022. donio Rješenje o preoblikovanju društva s ograničenom odgovornošću u dioničko društvo. Društvo je registrirano za prijenos električne energije.

Društvo ima određene poslovne odnose sa ostalim društvima unutar HEP Grupe. Odnosi s povezanim stranama navedeni su u bilješci 38.

Na dan 31. prosinca 2023. godine članice HEP Grupe su sljedeća ovisna društva:

Članice Grupe	Zemlja	Osnovna djelatnost
Hrvatska elektroprivreda d.d.	Hrvatska	Proizvodnja i distribucija električne energije
HEP - Proizvodnja d.o.o.	Hrvatska	Proizvodnja električne energije i topline
Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.	Hrvatska	Prijenos električne energije
HEP- Operator distribucijskog sustava d.o.o. (HEP-ODS)	Hrvatska	Distribucija električne energije
HEP Opskrba d.o.o.	Hrvatska	Opskrba električnom energijom
HEP Elektra d.o.o.	Hrvatska	Opskrba električnom energijom
HEP – Toplinarstvo d.o.o.	Hrvatska	Proizvodnja i distribucija toplinske energije
HEP – Plin d.o.o.	Hrvatska	Distribucija plina
HEP ESCO d.o.o.	Hrvatska	Financiranje projekata energetske učinkovitosti
Plomin Holding d.o.o.	Hrvatska	Razvoj infrastrukture okolnog područja Plomina
CS Buško Blato d.o.o.	BiH	Održavanje opreme hidroelektrana
HEP – Upravljanje imovinom d.o.o.	Hrvatska	Usluge odmora i rekreacije
HEP Telekomunikacije d.o.o.	Hrvatska	Telekomunikacijske usluge
HEP NOC Velika	Hrvatska	Usluge smještaja i školovanja
Energetski park Korlat d.o.o.	Hrvatska	Proizvodnja električne energije
HEP –Trgovina d.o.o.	Hrvatska	Trgovina električnom energijom i optimiranje rada elektrana
HEP – Energija d.o.o.	Slovenija	Trgovanje električnom energijom
HEP– Energija d.o.o. Mostar	BIH	Trgovanje električnom energijom
HEP– Energija d.o.o. Beograd	Srbija	Trgovanje električnom energijom
HEP Energija sh.p.k.	Kosovo	Trgovanje električnom energijom
HEP-VHS Zaprešić d.o.o.	Hrvatska	Projektiranje i izgradnja višenamjenskog hidrotehničkog sustava
Sunčana elektrana Poreč d.o.o.	Hrvatska	Proizvodnja električne energije
Sunčana elektrana Vis d.o.o.	Hrvatska	Proizvodnja električne energije
LNG Hrvatska d.o.o.	Hrvatska	Poslovanje ukapljenim prirodnim plinom
NE Krško	Slovenija	Proizvodnja električne energije

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

1. OPĆENITO (nastavak)

Na dan 31. prosinca 2023. godine Društvo je zapošljavalo 1.168 zaposlenika (31. prosinca 2022. godine 1.165 zaposlenika). Analiza zaposlenika po stručnoj spremi prikazana je u nastavku:

Struktura	31.12.2023.	31.12.2022.
DR.SC.	19	16
MR	18	19
VSS	488	490
VŠS	96	100
VKV	69	75
SSS	458	446
KV	6	4
NSS	5	5
PKV i NKV	9	10
Ukupno	1.168	1.165

Organi Društva

Glavna skupština Društva

Glavnu skupštinu Društva čini osnivač društva putem svog zastupnika:

Vice Oršulić	Predsjednik	od 8. prosinca 2023. godine
Frane Barbarić	Predsjednik	od 1. siječnja 2018. godine do 7. prosinca 2023. godine

Nadzorni odbor

Članovi Nadzornog odbora u 2023. i 2022. godini

Kažimir Vrankić	Predsjednik	od 4. travnja 2016. godine do 3. travnja 2024. godine
Joško Grašo	Predsjednik	član od 12. veljače 2024. godine
Srđana Delaš	Zamjenica predsjednika	članica od 4. travnja 2024. godine
Nikola Jaman	Član	od 20. rujna 2021. godine
Krešimir Ugarković	Član	od 4. travnja 2020. godine
Dinko Andabaka	Član (predstavnik radnika)	od 16. srpnja 2021. godine
Marko Dvorski	Zamjenik predsjednika	od 4. travnja 2020. godine do 15. siječnja 2024. godine

*Napomena: g. Joško Grašo je na sjednici Nadzornog odbora od 12. travnja 2024. godine imenovan predsjednikom Nadzornog odbora, a gđa. Srđana Delaš je na istoj sjednici imenovana zamjenicom predsjednika

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

---

1. OPĆENITO (nastavak)

Organi Društva (nastavak)

Uprava u 2023. i 2022. godini

Igor Ivanković	Predsjednik	od 16. travnja 2022. godine
Darko Belić	Član	od 16. travnja 2022. godine
Dejan Liović	Član	od 25. travnja 2019. godine
Tomislav Plavšić	Predsjednik	od 25. travnja 2019. godine do 15. travnja 2022. godine
Zlatko Visković	Član	od 16. travnja 2018. godine do 15. travnja 2022. godine

2. OSNOVE PRIPREME

2.1. Izjava o usklađenosti

Godišnji financijski izvještaji pripremljeni su u skladu s Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije. Značajne računovodstvene politike nisu mijenjane u odnosu na prethodno razdoblje. Društvo ne priprema godišnje konsolidirane financijske izvještaje budući da koristi izuzeće prema Međunarodnom računovodstvenom standardu (MRS) 27 „Konsolidirani i pojedinačni financijski izvještaji“ jer je Društvo u cijelosti ovisno društvo Hrvatska elektroprivreda d.d., društva registriranog u Zagrebu, Hrvatska koje priprema godišnje financijske izvještaje koji uključuju godišnje konsolidirane financijske izvještaje pripremljene u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i dostupni su u Registru godišnjih financijskih izvještaja kojeg vodi Fina.

Računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane za sva razdoblja uključena u ove izvještaje. Financijske izvještaje odobrila je Uprava 26. travnja 2024. godine za podnošenje Glavnoj skupštini društva.

2.2. Osnove mjerenja i utjecaj potresa na poslovanje u 2023. i 2022. godini

Godišnji financijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu temeljne računovodstvene pretpostavke nastanka poslovnog događaja po kojem se učinci transakcija priznaju kada su nastali i iskazuju u financijskim izvještajima za razdoblje na koje se odnose, te uz primjenu temeljne računovodstvene pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja.

Godišnji financijski izvještaji pripremljeni su na načelu povijesnog troška, izuzev ulaganja u nekretnine koje su iskazane po fer vrijednosti te financijske imovine i obaveza. Metode korištene za mjerenje fer vrijednosti objašnjene su u bilješci 5. uz godišnje financijske izvještaje.

Dva snažna potresa 2020. godine pojačala su negativni utjecaj na hrvatsko gospodarstvo i poslovanje Društva 2020 godine. Potres u Zagrebu u ožujku 2020. godine uzrokovao je određene štete na imovini Društva u Gradu Zagrebu, ali nije biloprekida u pružanju usluge prijenosa. Krajem prosinca 2020. godine snažni potres pogodio je Sisačko-moslavačku županiju kraj Zagreba, te je uzrokovao određene kvarove na elektroenergetskim objektima u nadležnosti Društva, ali bez značajnijih financijskih efekata na poslovanje Društva.

Tijekom 2023. i 2022. godine, a za potrebu provedbe projekata prijavljenih na financiranje iz Fonda solidarnosti Europske unije (FSEU) u sklopu obnove infrastrukture i opreme oštećenih potresom primljeno je 33.521 tisuća eura dok su operativni troškovi koji su nastali provedbom ovog projekta do 31.12.2023. godine iznosili ukupno 442 tisuća eura te su isti priznati u prihode. Primljeni poticaji će se u budućim periodima priznavati u prihode ovisno o troškovima nastalim provođenjem ovih projekata.

2. OSNOVE PRIPREME (nastavak)

2.3. Promjena računovodstvenih politika - Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja

Godišnji financijski izvještaji pripremljeni su u hrvatskoj valuti, euru (eur), koja je također funkcionalna valuta, zaokruženo na najbližu tisuću.

Odredbama Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj određeno je da će euro s datumom 1. siječnja 2023. postati službena novčana jedinica i zakonsko sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj. Uvođenje eura kao službene novčane jedinice u Republici Hrvatskoj predstavlja promjenu funkcionalne valute, koja se primjenjuje prospektivno. Osim toga, mijenja se i prezentacijska valuta za financijske izvještaje za 2023. godinu. Kako su financijski izvještaji prethodnog razdoblja bili prikazani u kunama, promjena prezentacijske valute usporednog razdoblja u ovogodišnjim financijskim izvještajima predstavlja promjenu računovodstvene politike Društva.

Iako promjena prezentacijske valute u financijskim izvještajima predstavlja promjenu računovodstvene politike koja zahtijeva retroaktivnu primjenu, Društvo nije objavilo treću bilancu u financijskim izvještajima za godinu završenu 31. prosinca 2023. godine, obzirom da je utvrdilo da promjena prezentacijske valute nema značajan utjecaj na financijske izvještaje.

Službeni tečaj Hrvatske Narodne Banke na dan 31. prosinca 2023. godine je bio 1,1050 Eura za jedan američki dolar.

Službeni tečaj Hrvatske Narodne Banke na dan 31. prosinca 2022. godine je bio 1,0666 Eura za jedan američki dolar.

2.4. Reklasifikacija u financijskim izvještajima za usporedni period

Tijekom 2023. godine Društvo je Društvo je reklasificiralo određene kategorije u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kako bi se ispravnije prezentirala točnost i potpunost prihoda od ugovora s kupcima odnosno prirodna vrsta rashoda razdoblja te financijski položaj Društva. Ove reklasifikacije nemaju utjecaja na rezultat usporednog razdoblja.

Pregled provedenih preklasifikacija dan je u nastavku:

<i>u tisućama eura</i>	Bilješka	2022. godina (prethodno objavljeno)	Reklasifikacije	2022. godina (reklasificirano)
Troškovi osoblja	10	28.712	3.989	32.701
Ostali poslovni rashodi	12	10.443	(3.989)	6.454

Objašnjenje iznad navedenih preklasifikacija dan je u nastavku:

- u skladu sa standardom MRS 19 – Primanja zaposlenih, Društvo je napravilo reklasifikaciju troškova zaposlenih u iznosu od 3.989 tisuća eura te je prikazalo rashode zaposlenih u sklopu troškova osoblja umjesto u ostalim poslovnih rashodima.

2. OSNOVE PRIPREME (nastavak)

2.5. Usvajanje novih i izmijenjenih međunarodnih standarda financijskog izvještavanja („MSFI“) od 1. siječnja 2023. godine

Sljedeći izmijenjeni standardi stupili su na snagu od 1. siječnja 2023. godine, ali nisu imali materijalnog utjecaja na Društvo:

2.5.1. Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu

MRS 1 Prezentacija financijskih izvještaja i MSFI smjernica 2: Objava računovodstvenih politika (Izmjene i dopune) - Izmjene i dopune primjenjuju se za godišnja izvještajna razdoblja koja počinju na ili nakon 1. siječnja 2023. godine pri čemu je ranija primjena dopuštena. Izmjene i dopune pružaju smjernice za primjenu prosudbi o značajnosti na objave računovodstvenih politika. Posebno, izmjene i dopune MRS-a 1 zamjenjuju zahtjev za objavom „značajnih“ računovodstvenih politika sa zahtjevom za objavu „materijalnih“ računovodstvenih politika. Također, dodane su smjernice i ilustrativni primjeri radi pomoći kod primjene koncepta materijalnosti prilikom prosudbi o objavama računovodstvenih politika.

MRS 8 Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i pogreške: Definicija računovodstvenih procjena (Izmjene i dopune) - Izmjene i dopune primjenjuju se za godišnja izvještajna razdoblja koja počinju na ili nakon 1. siječnja 2023. godine pri čemu je ranija primjena dopuštena, i primjenjuju se na promjene u računovodstvenim politikama i promjene u računovodstvenim procjenama nastale na ili nakon početka tog razdoblja. Izmjene i dopune uvode novu definiciju računovodstvenih procjena pri čemu se iste definiraju kao novčani iznosi u financijskim izvještajima podložni neizvjesnosti mjerenja. Također, izmjene i dopune pojašnjavaju promjene u računovodstvenim procjenama i njihovo razlikovanje u odnosu na promjene računovodstvenih politika i ispravljanje pogrešaka.

MRS 12 Porezi na dobit: Odgođeni porez vezan za imovinu i obveze koje nastaju iz jedinstvene transakcije (Izmjene i dopune) Izmjene i dopune primjenjuju se za godišnja izvještajna razdoblja koja počinju na ili nakon 1. siječnja 2023. godine pri čemu je ranija primjena dopuštena. U svibnju 2021. godine Odbor za MSFI-jeve izdao je izmjene i dopune MRS-a 12 koje sužavaju opseg iznimke iz MRS-a 12 vezane za inicijalno priznavanje i određuju kako društva iskazuju odgođeni porez na transakcije kao što su najmovi i obveze za demontažu. Sukladno izmjenama i dopunama, iznimka inicijalnog priznavanja ne primjenjuje se na transakcije koje kod inicijalnog priznavanja dovode do jednakih iznosa oporezivih i odbitnih privremenih razlika. Iznimka se primjenjuje samo ako priznavanje imovine i obveza po najmu (ili obveze i imovine za demontažu) dovodi do oporezivih i odbitnih privremenih razlika koje nisu jednake.

2. OSNOVE PRIPREME (nastavak)

2.5. Usvajanje novih i izmijenjenih međunarodnih standarda financijskog izvještavanja („MSFI“) od 1. siječnja 2023. godine (nastavak)

2.5.2. Standardi koji su izdani, ali još nisu na snazi i nisu ranije usvojeni

MRS 1 Prezentacija financijskih izvještaja: Klasifikacija obveza kao kratkoročnih ili dugoročnih (Izmjene i dopune) - Izmjene i dopune primjenjuju se za godišnja izvještajna razdoblja koja počinju na ili nakon 1. siječnja 2024. godine pri čemu je ranija primjena dopuštena te će se morati primjenjivati retroaktivno u skladu s odredbama MRS-a 8. Cilj izmjena i dopuna je pojasniti načela MRS-a 1 za klasifikaciju obveza kao kratkoročnih ili dugoročnih. Izmjenama i dopunama se pojašnjava značenje prava na odgodu namire, zahtjeva da to pravo postoji na kraju izvještajnog razdoblja, da namjera Uprave ne utječe na kratkoročnu ili dugoročnu klasifikaciju te da mogućnosti druge ugovorne strane koje bi mogle rezultirati namirom prijenosom vlastitih vlasničkih instrumenata ne utječu na kratkoročnu ili dugoročnu klasifikaciju. Također, izmjenama i dopunama se navodi da će samo kovenanti kojih se subjekt mora pridržavati na ili prije datuma izvještavanja utjecati na klasifikaciju obveze. Dodatne objave potrebne su i za dugoročne obveze koje proizlaze iz ugovora o kreditu koji uključuju kovenante koje treba ispoštovati unutar dvanaest mjeseci nakon izvještajnog razdoblja.

MSFI 16 Najmovi: Obveza za najam u povratnom najmu (Izmjene i dopune) - Izmjene i dopune primjenjuju se za godišnja izvještajna razdoblja koja počinju na ili nakon 1. siječnja 2024. godine pri čemu je ranija primjena dopuštena. Izmjenama i dopunama se nastoje poboljšati zahtjevi koje prodavatelj-najmoprimac koristi za mjerenje obveze za najam koja proizlazi iz transakcije povratnog najma u MSFI-ju 16, dok se njime ne mijenja računovodstvo najmova koji nisu povezani s transakcijama povratnih najmova. Posebno, prodavatelj-najmoprimac određuje "plaćanja najma" ili "prilagođena plaćanja najma" na takav način da prodavatelj-najmoprimac ne prizna ikakav iznos dobiti ili gubitka koji se odnosi na pravo korištenja koje zadržava. Primjena ovih zahtjeva ne sprječava prodavatelja-najmoprimca da u računu dobiti ili gubitka prizna bilo kakvu dobit ili gubitak koji se odnosi na djelomični ili potpuni raskid najma. Prodavatelj-najmoprimac retroaktivno primjenjuje izmjene i dopune u skladu s MRS-om 8 na transakcije povratnog najma u koje je ušao nakon datuma početne primjene, što je početak godišnjeg izvještajnog razdoblja u kojem je subjekt prvi put primijenio MSFI 16. Izmjene i dopune još nisu usvojene na razini Europske Unije.

MRS 7 Izvještaj o novčanim tokovima i MSFI 7 Financijski instrumenti: IASB je u svibnju 2023. donio dopune MRS-a 7 Izvještaj o novčanim tokovima i MSFI-a 7 Financijski instrumenti: Objavljivanja. Dopune MRS-a 7 i MSFI-a 7 se odnose na prezentiranje obveza i odnosnih novčanih tokova koji proizlaze iz sporazuma o financiranju dobavljača te na zahtjeve za objavljivanje u svezi tih sporazuma. Prema IASB-u izmjene i dopune stupaju na snagu od 1. siječnja 2024. Dopuštena je ranija primjena.

MRS 21 Učinci promjena tečaja stranih valuta: IASB je u kolovozu 2023 objavio izmjene i dopune MRS-a 21 Učinci promjene tečaja stranih valuta. Izmjene i dopune se odnose na postupanje u slučaju nepostojanja konvertibilnosti odnosno nemogućnosti konverzije (zamjene) između dviju valuta. Izmjene i dopune stupaju na snagu na dan ili nakon 1. siječnja 2025. godine. Dopuštena je ranija primjena.

Prema procjenama Društva, primjena navedenih novih standarda i izmjena postojećih standarda ne bi imala značajan materijalni utjecaj na financijske izvještaje.

2. OSNOVE PRIPREME (nastavak)

2.6. Korištenje procjena i prosudbi

Priprema financijskih izvještaja u skladu s MSFI zahtijeva od Uprave stvaranje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu politika i iznosa objavljenih za imovinu i obveze, prihode i troškove. Procjene i uz njih vezane pretpostavke temelje se na povijesnom iskustvu i raznim ostalim čimbenicima, za koje se smatra da su razumni u danim okolnostima, rezultat kojih čini polazište za stvaranje procjena o vrijednosti imovine i obveza, koje se ne mogu dobiti iz drugih izvora. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od takvih procjena. Spomenute procjene i uz njih vezane pretpostavke predmet su redovitog pregleda. Utjecaj korekcije procjene priznaje se u razdoblju u kojem je procjena korigirana ukoliko korekcija utječe samo na razdoblje u kojem je napravljena ili u razdoblju u kojem je napravljena korekcija i budućim razdobljima ukoliko korekcija utječe na tekuće i buduća razdoblja.

Prosudbe koje je Uprava napravila u primjeni MSFI, a koje imaju značajan utjecaj na financijske izvještaje i prosudbe kod kojih je rizik da će doći do materijalno značajnih korekcija u idućoj godini visok, navedene su u bilješci 4.

3. SAŽETAK INFORMACIJA O MATERIJALNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA

Slijedi prikaz značajnih računovodstvenih politika usvojenih za pripremu ovih financijskih izvještaja. Ove računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane od strane Društva za sva razdoblja uključena u ove izvještaje.

3.1. Priznavanje prihoda

Osnovna djelatnost Društva je vođenje elektroenergetskog sustava i pogona prijenosnog sustava Republike Hrvatske s međusobno povezanim prijenosnim sustavima, odnosno s distribucijskim sustavom u Republici Hrvatskoj.

Sukladno novom MSFI 15, glede priznavanja ugovora s kupcima Društvo primjenjuje model od „pet koraka“;

1. Utvrditi ugovor s kupcem
2. Utvrditi obveze isporuke u ugovoru
3. Utvrditi cijenu transakcije
4. Dodijeliti cijenu transakcije obvezama isporuke u ugovoru
5. Priznati prihod kada subjekt ispuni obvezu isporuke

Prihodi se priznaju za svaku zasebnu obvezu isporuke u ugovoru u iznosu cijene transakcije. Cijena transakcije je iznos naknade u ugovoru na koju Društvo očekuje da ima pravo u zamjenu za prijenos obećane robe ili usluga kupca.

Prihodi od naknade za korištenje prijenosne mreže

Naknade Društva od 2016. godine temelje se na energetske podacima ostvarene prodaje kupcima, Metodologiji za određivanje tarifnih stavki za prijenos električne energije i Odluci o iznosu tarifnih stavki za prijenos električne energije koje donosi Hrvatska energetska regulatorna agencija („HERA“). HERA je 13. prosinca 2018. godine donijela Odluku kojom su promijenjene tarifne stavke za prijenos električne energije u 2019. godini. Ista Odluka primjenjuje se i na priznavanje prihoda u 2021. godini. HERA je 13. prosinca 2021. godine donijela Odluku kojom su promijenjene tarifne stavke za prijenos električne energije u 2022. godini. Ista se primjenjuje od 1. travnja 2022. godine.

Prihod od ITC sporazuma

Društvo, kao Operator prijenosnog sustava (Transmission System Operator), potpisnik je ITC sporazuma (ITC Clearing and Settlement Agreement) temeljem kojeg ostvaruje prihod kao naknadu za pokriće troškova nastalih uslijed tranzita električne energije. Prihodi od ITC mehanizma određuju se na bazi metodologije utvrđene od strane ENTSO-e (European Network of Transmission System Operators for Electricity), a prema Uredbi 1228/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o uvjetima pristupa mreži za prekograničnu razmjenu električne energije.

3. SAŽETAK INFORMACIJA O MATERIJALNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA (nastavak)

3.1. Priznavanje prihoda (nastavak)

Prihod od prekograničnog prijenosnog kapaciteta

Tijekom 2023. i 2022. godine bilateralna i multilateralna dodjela prekograničnih prijenosnih kapaciteta na granicama Republike Hrvatske sa susjednim operatorima prijenosa odvija se prema posebnim Pravilima o dodjeli prekograničnih prijenosnih kapaciteta, zasebno za jednu ili više granica i u skladu s Pravilima o korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta koja reguliraju korištenje kapaciteta na granicama sa susjednim operatorima sustava.

Prihod od električne energije uravnoteženja

Od 1. siječnja 2017. godine Društvo ostvaruje prihode od pružanja usluge uravnoteženja i obračuna električne energije uravnoteženja prodajom električne energije Voditeljima bilančnih grupa (VBG) sukladno važećim Pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava, Metodologiji za određivanje cijena za obračun električne energije uravnoteženja, Ugovorima o odgovornosti za odstupanje sklopljenim s VBG, te u skladu sa setom ugovora o pomoćnim uslugama sustava sklopljenima s HEP Proizvodnjom d.o.o.

Prihodi od naknada za priključenje – primjena MSFI 15 „Prihodi na temelju ugovora s kupcima“

Na dan 1.1.2018. godine stupio je na snagu MSFI 15 „Prihodi na temelju ugovora s kupcima“ koji u dijelu ugovora za priključke na mrežu prijenosa zamjenjuje IFRIC 18. Sukladno odredbama MSFI 15, priključenje na mrežu smatra se plaćanjem nepovratne naknade za priključenje na mrežu koja je povezana s budućim ugovorom o korištenju mreže i ugovorom o opskrbi električnom energijom.

Slijedom toga, razdoblje priznavanja prihoda od naknade za priključak produžava se i nakon početnog ugovornog razdoblja s obzirom da je kupac temeljem realizacije ugovora o priključenju stekao pravo na korištenje prijenosne mreže i dalje na opskrbu električnom energijom. Prihod se stoga treba sustavno rasporediti kroz razdoblje korisnog vijeka upotrebe izgrađenog sredstva ili prenesenog sredstva koje se koristi za davanje stalne usluge, a naknada primljena od kupaca za priključenje evidentirati kao odgođeni prihod te priznavati kao prihod razdoblja istovremeno s amortizacijom imovine (priključaka) na koju se odnosi.

Prema odredbama MSFI-a 15 obzirom na povezanost ugovora o priključenju i ugovora o isporuci električne energije, za imovinu knjiženu prema IFRIC-u 18 koja još nije u cijelosti amortizirana provedeni su prepravci zadržane dobiti za dio prihoda koji je priznat u trenutku priključenja na mrežu što se odnosi na priključke evidentirane u razdoblju 1. srpnja 2009. do 31. prosinca 2017. godine.

Financijski prihodi

Financijski prihodi sastoje se od prihoda od kamata na investirana sredstva, promjene fer vrijednosti financijske imovine iskazane po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka te dobitaka od tečajnih razlika.

3. SAŽETAK INFORMACIJA O MATERIJALNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA (nastavak)

3.1. Priznavanje prihoda (nastavak)

Prihod od kamate priznaje se u trenutku kada nastaje, koristeći metodu efektivne kamatne stope. Prihodi od dividendi priznaju se kada je ustanovljeno pravo na isplatu dividende.

Državne potpore

Državna potpora se priznaje kada postoji dovoljno jamstvo da će Društvo zadovoljiti uvjete koji se za nju traže i da će potpora biti primljena.

Državne potpore priznaju se u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti na sustavnoj osnovi tijekom razdoblja u kojem Društvo priznaje kao rashode povezane troškove za čije su pokriće potpore namijenjene.

Državne potpore povezane s materijalnom imovinom koja se amortizira priznaju se u dobit ili gubitak u razdobljima i u omjerima u kojima se priznaje trošak amortizacije te imovine, odnosno kroz očekivani vijek uporabe te imovine.

Državne potpore povezane s imovinom koja se ne amortizira priznaju se u dobit ili gubitak kroz razdoblja u kojima se snose troškovi ispunjenja tih obveza.

3.2. Transakcije i stanja u stranim valutama

Ova financijska izvješća prikazana su u eurima (eur), koji je funkcionalna i prezentacijska valuta Društva. Prethodne godine funkcionalna i prezentacijska valuta bila je hrvatska kuna.

Prema Zakonu o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, određeno je da će euro od 1. siječnja 2023. godine postati službena novčana jedinica u Republici Hrvatskoj.

Učinak ove promjene na financijske izvještaje opisan je u bilješci 2.3. Promjena računovodstvenih politika.

Transakcije u stranim valutama izražene su u funkcionalnoj valuti upotrebom tečajne liste važeće na dan transakcije. Monetarna imovina i obveze izražene u stranoj valuti na datum izvještavanja preračunate su u funkcionalnu valutu upotrebom tečajne liste važeće na datum izvještavanja. Dobici ili gubici od tečajnih razlika koji nastaju prilikom podmirenja tih transakcija te iz preračuna monetarne imovine i obveza denominiranih u stranim valutama, priznaju se u dobit ili gubitak.

Nemonetarna imovina i stavke koje se mjere po povijesnom trošku strane valute ne preračunavaju se po novim tečajevima. Nemonetarna imovina i obveze denominirane u stranoj valuti prikazane prema povijesnom trošku, preračunate su u funkcionalnu valutu upotrebom tečajne liste važeće na dan transakcije.

3. SAŽETAK INFORMACIJA O MATERIJALNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA (nastavak)

3.3. Najmovi

Društvo nema sklopljenih ugovora o financijskim najmovima s trećim osobama.

Najmovi u kojima Društvo ne snosi bitan udio rizika i koristi vlasništva klasificiraju se kao operativni najmovi.

Svi najmovi obračunavaju se priznavanjem imovine s pravom korištenja i obvezama po najmu osim za:

- Najmove male vrijednosti; i
- Najmove čije razdoblje najma završava u razdoblju od 12 mjeseci od datuma prve primjene ili kraće.

Obveza za najam se priznaje prema sadašnjoj vrijednosti ugovorenih budućih plaćanja najmodavcu za vrijeme trajanja najma, diskontirana uz diskontnu stopu koja se određuje u odnosu na stopu svojstvenu zakupu, osim ako ju nije lako utvrditi, u tom se slučaju koristi inkrementalna stopa zaduživanja Društva na početku najma. Varijabilna plaćanja najma se uključuju u izračun obveza za najam, samo ukoliko ovise o indeksu ili stopi. U tom slučaju, početni izračun obveza za najam pretpostavlja da će varijabilni element ostati nepromijenjen za vrijeme trajanja najma. Ostala varijabilna plaćanja najma predstavljaju rashod u razdoblju na koji se odnosi.

Na datum početnog priznavanja, knjigovodstvena vrijednost obveza za najam uključuje i:

- iznose za koje se očekuje da će ih najmoprimac plaćati na temelju jamstava za ostatak vrijednosti;
- cijenu izvršenja mogućnosti kupnje ako je izvjesno da će najmoprimac iskoristiti tu mogućnost; i
- plaćanja kazni za raskid najma ako razdoblje najma odražava da će najmoprimac iskoristiti mogućnost raskida najma.

Imovina s pravom korištenja početno se mjeri u visini obveza za najam, umanjena za sve primljene poticaje za najam i povećava se za:

- sva plaćanja najma izvršena na datum početka najma ili prije tog datuma;
- sve početne izravne troškove; i
- iznos rezervacije priznate u slučaju kada Društvo ugovorno snosi troškove demontaže, uklanjanja ili obnovi mjesta na koje se imovina nalazi.

Nakon početnog mjerenja, obveza za najam povećava se kako bi odražavala kamate na obveze po najmu i smanjuje se kako bi odražavala izvršena plaćana najma. Imovina s pravom korištenja umanjuje se za akumuliranu amortizaciju koja se obračunava linearno tijekom trajanja najma, ili preostalog ekonomskog vijeka imovine, ako se smatra da je kraće od roka najma. Obveza za najam naknadno se mjeri kada dođe do promjene budućih plaćanja najma koji proizlazi iz promjene indeksa ili stope odnosno kad postoji promjena u procjeni roka bilo kojeg najma.

Plaćanja po operativnom najmu priznaju se kroz dobit ili gubitak linearnom metodom tijekom trajanja najma. Plaćanja po osnovi operativnih najмова iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prema pravocrtnoj metodi u razdoblju trajanja najma.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

3. SAŽETAK INFORMACIJA O MATERIJALNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA (nastavak)

3.4. Nematerijalna imovina

Dugotrajna nematerijalna imovina uključuje software te ulaganja na tuđoj imovini radi stjecanja prava, a kapitaliziraju se do iznosa za koji su vjerojatne buduće ekonomske koristi te ako će iste pritijecati u Društvo. Naknadni troškovi vezani uz kapitaliziranu nematerijalnu imovinu priznaju se u knjigovodstveni iznos stavki samo ako povećavaju buduće ekonomske koristi povezane sa sredstvom te ako će iste pritijecati u Društvo.

Amortizacija se obračunava koristeći linearnu metodu otpisa kroz procijenjeni korisni vijek trajanja pojedine imovine. Nematerijalna imovina amortizira se od datuma kada je raspoloživa za upotrebu. Procijenjeni korisni vijek trajanja nematerijalne imovine je kako slijedi:

Software	5 godina
Ulaganja na tuđoj imovini radi stjecanja prava	25 godina

3.5. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirana umanjnja vrijednosti imovine, ako postoje. Trošak nabave obuhvaća sve troškove koji se mogu izravno povezati s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu.

Imovina u pripremi i zemljište se ne amortiziraju. Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se primjenom pravocrtne metode u svrhu alokacije troška te imovine tijekom njenog procijenjenog korisnog vijeka uporabe kako slijedi:

Građevinski objekti (nekretnine i građevinski dijelovi objekata i postrojenja za prijenos električne energije)	10-40 godina
Oprema (oprema postrojenja i objekata za prijenos električne energije)	5-40 godina
Inventar i ostala oprema (uredska i oprema računskih centara, namještaj i motorna vozila)	5-20 godina

Korisni vijek uporabe pregledava se na svaki izvještajni datum i po potrebi usklađuje. U slučaju da je knjigovodstveni iznos imovine veći od procijenjenog nadoknadivog iznosa, razlika se otpisuje do nadoknadivog iznosa. Dobici i gubici nastali prodajom utvrđeni su kao razlika između prihoda od prodaje i knjigovodstvene vrijednosti prodanog sredstva te se priznaju unutar dobiti ili gubitka u sklopu ostalih prihoda/troškova. Naknadni izdaci uključuju se u knjigovodstvenu vrijednost imovine ili se, po potrebi, priznaju kao zasebna imovina samo ako će Društvo imati buduće ekonomske koristi od spomenute imovine te ako se trošak imovine može pouzdano mjeriti. Knjigovodstvena vrijednost zamijenjenog dijela prestaje se priznavati. Svi ostali troškovi održavanja terete izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti u financijskom razdoblju u kojem su nastali. U situacijama u kojima je nedvojbeno da su troškovi rezultirali povećanjem budućih ekonomskih koristi za koje se očekuje da će se ostvariti uporabom stavke nekretnina, postrojenja i opreme iznad njenih izvorno procijenjenih mogućnosti, oni se kapitaliziraju kao dodatni trošak nekretnina, postrojenja i opreme. Troškovi prihvatljivi za kapitalizaciju obuhvaćaju troškove periodičnih, unaprijed planiranih značajnijih pregleda i remonta nužnih za daljnje poslovanje.

3. SAŽETAK INFORMACIJA O MATERIJALNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA (nastavak)

3.5. Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

Troškovi posudbe

Troškovi posudbe koji se mogu izravno povezati sa stjecanjem, izgradnjom ili izradom kvalificiranog sredstva, a to je sredstvo koje nužno zahtijeva znatno vrijeme kako bi bilo spremno za namjeravanu uporabu ili prodaju, se pripisuju trošku nabave toga sredstva sve dok sredstvo većim dijelom ne bude spremno za namjeravanu uporabu ili prodaju.

Troškovi posudbe uključuju kamate na dopuštena prekoračenja po bankovnom računu, kratkoročne i dugoročne posudbe te tečajne razlike nastale posudbama u stranoj valuti u iznosu kojem se smatraju usklađivanjem troškova kamata.

3.6. Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Na svaki izvještajni dan, Društvo provjerava knjigovodstvene iznose svoje nefinancijske imovine (izuzev zaliha i odgođene porezne imovine koje se razmatraju) kako bi utvrdilo postoje li naznake da je došlo do gubitaka zbog umanjenja vrijednosti. Ako takve naznake postoje, procjenjuje se nadoknativi iznos sredstva da bi se mogli odrediti eventualni gubici nastali zbog umanjenja. Ako nadoknativi iznos nekog sredstva nije moguće procijeniti, Društvo procjenjuje nadoknativi iznos jedinice koja stvara novac kojoj to sredstvo pripada. Ako je moguće odrediti realnu i dosljednu osnovu za raspoređivanje, imovina Društva se također raspoređuje na pojedine jedinice koje stvaraju novac ili, ako to nije moguće, na najmanju skupinu jedinica koje stvaraju novac za koju je moguće odrediti realnu i konzistentnu osnovu raspoređivanja.

Nematerijalna imovina neodređenog vijeka uporabe i nematerijalna imovina koja još nije raspoloživa za uporabu se testira na umanjenje jednom godišnje te kada postoji naznaka o mogućem umanjenju imovine.

Nadoknativi iznos je veći iznos uspoređujući fer vrijednost umanjenu za troškove prodaje i vrijednost imovine u uporabi. Za potrebe procjene vrijednosti u uporabi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontiraju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo za koje procjene budućih novčanih tokova nisu bile usklađene. Ako je nadoknativi iznos nekog sredstva (ili jedinice koja stvara novac) procijenjen na iznos niži od knjigovodstvenog, knjigovodstveni iznos toga sredstva (jedinice koja stvara novac) umanjuje se do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim kod sredstva iskazanog u revaloriziranom iznosu, u kojem slučaju se gubitak od umanjenja iskazuje kao smanjenje vrijednosti proizašlo iz revalorizacije sredstva.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generira novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva na način da uvećana knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka od umanjenja na tom sredstvu (jedinici koja generira novac). Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje u revaloriziranom iznosu, u kom slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

3. SAŽETAK INFORMACIJA O MATERIJALNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA (nastavak)

3.7. Ulaganje u nekretnine

Ulaganja u nekretnine uključuju nekretnine koje se drže radi zarade putem iznajmljivanja ili povećanja njihove tržišne vrijednosti ili u obje svrhe. Ugrađena oprema smatra se sastavnim dijelom ulaganja u nekretnine. Trošak nabave uključuje sve troškove koji su direktno povezani s nabavkom te imovine. Ulaganja u nekretnine u pripremi tj. izgradnji klasificiraju se kao dugotrajna materijalna imovina sve dok ne budu spremna za upotrebu. Nakon početnog priznavanja, ulaganja u nekretnine se vrednuju po fer vrijednosti. Dobici i gubici uslijed promjena fer vrijednosti ulaganja u nekretnine priznaju se u dobit i gubitak razdoblja u kojem su nastali.

Troškovi zamjene pojedine stavke ulaganja u nekretnine priznaju se u knjigovodstvenu vrijednost te imovine ako je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi koje su sadržane u toj stavci imovine pritijecati u Društvo te se njihova vrijednost može pouzdano izmjeriti. Troškovi redovnog održavanja ulaganja u nekretnine priznaju se unutar računa dobiti i gubitka kako nastaju. Investicijska nekretnina se prestaje priznavati, tj. isknjižava se, prodajom ili trajnim povlačenjem iz uporabe, kao i kad se od njenog otuđenja ne očekuju buduće ekonomske koristi. Svaka dobit, odnosno svaki gubitak nastao isknjiženjem nekretnine, a utvrđuje se kao razlika između neto priljeva ostvarenih prodajom i neto knjigovodstvene vrijednosti predmetne nekretnine, uključuje se u dobit i gubitak razdoblja u kojem se nekretnina prestala priznavati.

3.8. Ulaganja u povezana društva

(i) Ovisna društva

Ovisna društva su sva društva (uključujući i društva s posebnom namjenom) nad kojima Društvo ima kontrolu nad financijskim i poslovnim politikama, što u pravilu uključuje više od pola glasačkih prava). Postojanje i učinak potencijalnih prava glasa koja se mogu iskoristiti ili zamijeniti razmatraju se prilikom procjene ima li Društvo kontrolu nad drugim poslovnim subjektom. Ulaganja u ovisna društva početno se priznaju po trošku, a naknadno po trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti. Testiranje ulaganja u ovisna društva na umanjenje vrijednosti provodi se na godišnjoj razini (računovodstvena politika 3.13).

(ii) Pridružena društva

Pridružena društva su ona u kojima Društvo ima značajan utjecaj, ali nema kontrolu, što u pravilu uključuje 20% do 50% prava glasa. Ulaganja u pridružena društva početno se priznaju po trošku, a naknadno po trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti. Testiranje ulaganja u pridružena društva na umanjenje vrijednosti provodi se na godišnjoj razini (računovodstvena politika 3.13).

3. SAŽETAK INFORMACIJA O MATERIJALNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA (nastavak)

3.9. Zalihe

Zalihe sadrže uglavnom elektromaterijal, rezervne dijelove za postrojenja i opremu prijenosne mreže i sitni inventar, a iskazane su po nižoj vrijednosti od troška nabave utvrđenog na temelju prosječne ponderirane cijene umanjene za ispravak vrijednosti zastarjelih zaliha i neto ostvarive vrijednosti. Trošak nabave uključuje fakturirani iznos i druge troškove koji su nastali izravno u svezi s dovođenjem zaliha na određenu lokaciju i uporabno stanje. Neto ostvariva vrijednost predstavlja procjenu prodajne cijene u redovnom tijeku poslovanja umanjenu za varijabilne troškove prodaje.

Uprava provodi ispravak vrijednosti zaliha na temelju pregleda ukupne starosne strukture zaliha, te na temelju pregleda značajnih, pojedinačnih iznosa uključenih u zalihe. Sitan inventar i alati u potpunosti se otpisuju prilikom stavljanja u uporabu.

3.10. Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju gotovinu, depozite kod banaka po viđenju i ostale kratkotrajne visoko likvidne instrumente s rokovima naplate do tri mjeseca ili kraće.

3.11. Primanja zaposlenih

(i) Obveze za mirovine i ostale obveze nakon umirovljenja

U toku redovnog poslovanja prilikom isplata plaća Društvo u ime svojih radnika koji su članovi obveznih mirovinskih fondova obavlja redovita plaćanja doprinosa sukladno zakonu. Obvezni mirovinski doprinosi fondovima iskazuju se kao dio troška plaća kada se obračunaju. Društvo nema obvezu osigurati bilo koja druga primanja radnika nakon njihova umirovljenja vezano uz mirovine iz obveznih mirovinskih fondova.

Obveza se odnosi na sve osobe koje su u radnom odnosu temeljem ugovora o radu. Navedeni doprinosi se uplaćuju u određenom postotnom iznosu utvrđenom na temelju bruto plaće. Doprinosi u ime posloprimca i u ime poslodavca obračunavaju se kao trošak razdoblja u kojem su nastali (vidi bilješku 10).

(ii) Otpremnine kod prestanka radnog odnosa

Obveze za otpremnine priznaju se kad Društvo prekine radni odnos radnika prije redovnog datuma umirovljenja. Društvo priznaje obveze za otpremnine kada je dokazivo preuzelo obvezu da prekine radni odnos sa sadašnjim radnicima, na osnovu detaljnog formalnog plana bez mogućnosti da od njega odustane ili osigurava otpremnine kao rezultat ponude da potakne dragovoljno raskidanje radnog odnosa.

3. SAŽETAK INFORMACIJA O MATERIJALNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA (nastavak)

3.11. Primanja zaposlenih (nastavak)

(iii) Rezerviranja za otpremnine kod odlaska u mirovinu

Otpremnine koje dospijevaju u razdoblju duljem od 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma, diskontiraju se na njihovu sadašnju vrijednost temeljem aktuarskog izračuna koji se izrađuje na kraju svakog izvještajnog razdoblja te koji koristi pretpostavke o broju radnika za koje se procjenjuje da će ostvariti pravo na otpremninu pri redovnoj mirovini, procijenjeni trošak navedenih otpremnina te diskontnu stopu koja je slična prosječnoj očekivanoj stopi prinosa na ulaganje u državne obveznice u Republici Hrvatskoj koje kotiraju na tržištu i kod kojih su valute i rokovi dospijeca u skladu s valutama i procijenjenim trajanjem obveze za isplatom primanja. Aktuarski dobici i gubici koji proizlaze iz usklada i promjena temeljenih na iskustvu u aktuarskim pretpostavkama knjiže se odmah unutar dobiti ili gubitka.

(iv) Redovne otpremnine kod odlaska u mirovinu

Temeljem kolektivnog ugovora (u primjeni od 1. siječnja 2020. godine do 31. prosinca 2023. godine) radnici prilikom odlaska u mirovinu imaju pravo na redovnu otpremninu u iznosu 1/8 bruto prosječne mjesečne plaće isplaćene zaposleniku za prethodna tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu, a za svaku navršenu godinu neprekidnog trajanja radnog odnosa kod poslodavca. Spomenuti Kolektivni ugovor vrijedi do 31. prosinca 2023. godine. Novi kolektivni ugovor je stupio na snagu 1. siječnja 2024. godine te sadržava identične odredbe.

(v) Dugoročna primanja radnika

Društvo priznaje obvezu za dugoročna primanja radnika (jubilarne nagrade) ravnomjerno u razdoblju u kojem je nagrada ostvarena na temelju stvarnog broja godina radnog staža. Nagrada za dugogodišnji rad iznosi od 199,09 eura do 729,98 eura neto za rad u Društvu od 10 do 45 godina neprekidnog radnog odnosa kod poslodavca. Obvezu za dugoročna primanja radnika mjeri nezavisni aktuar na kraju svakog izvještajnog razdoblja koristeći pretpostavke o broju radnika kojima navedena primanja treba isplatiti, procijenjeni trošak navedenih primanja te diskontne stope koja je određena kao prosječna očekivana stopa prinosa na ulaganju u državne obveznice. Aktuarski dobici i gubici koji proizlaze iz usklada i promjena temeljenih na iskustvu u aktuarskim pretpostavkama knjiže se odmah unutar dobiti ili gubitka.

(vi) Kratkoročna primanja radnika

Društvo priznaje rezerviranje za bonuse zaposlenicima kada postoji ugovorna obveza ili praksa iz prošlosti na temelju koje je nastala izvedena obveza.

3. SAŽETAK INFORMACIJA O MATERIJALNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA (nastavak)

3.12. Rezerviranja

Rezerviranje je priznato kad Društvo ima sadašnju obvezu (zakonsku ili izvedenu) koja je nastala kao rezultat prošlih događaja te je vjerojatno (više da nego ne) da će odljev sredstava biti potreban da se podmiri ta obveza, a pouzdano se može procijeniti iznos obveze. Rezerviranja se preispituju na izvještajni dan te se usklađuju s procjenom temeljenom na trenutno najboljim saznanjima. Kad je iznos smanjenja vrijednosti novca značajan, iznos rezerviranja je sadašnja vrijednost troškova za koje se očekuje da će nastati kako bi se podmirila obveza, utvrđenih korištenjem procijenjene bez rizične kamatne stope kao diskontne stope. Kad se koristi diskontiranje, svake se godine utjecaj diskontiranja knjiži kao financijski trošak te je iskazana vrijednost rezerviranja povećana svake godine za proteklo vrijeme.

3.13. Financijska imovina

Društvo je usvojilo MSFI 9 „*Financijski instrumenti*“ sa danom 1. siječnja 2018. godine te njegova primjena nije imala značajnog utjecaja na financijske izvještaje Društva.

Društvo priznaje financijsku imovinu u svojim financijskim izvještajima kada postaje strana u ugovornim odredbama instrumenta. Ovisno o poslovnom modelu za upravljanje imovinom te ugovornim značajkama novčanih tokova financijske imovine Društvo mjeri financijsku imovinu po amortiziranom trošku, fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili fer vrijednost kroz račun dobiti i gubitka.

Društvo klasificira imovinu kako je prikazano u nastavku:

O P I S	Klasifikacija / mjerenje
Dugotrajna imovina	
Financijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Vlasnički instrumenti / fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
Dani zajmovi	Držanje radi naplate / amortizirani trošak
Kratkotrajna imovina	
Novac i novčani ekvivalenti (depoziti)	Držanje radi naplate / amortizirani trošak
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	Držanje radi naplate / amortizirani trošak

Poslovni modeli Društva odražavaju način na koji Društvo upravlja imovinom, a s ciljem ostvarenja novčanih tokova.

3. SAŽETAK INFORMACIJA O MATERIJALNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA (nastavak)

3.13. Financijska imovina (nastavak)

Poslovni model odražava način na koji Društvo upravlja imovinom kako bi ostvarilo novčane tijekove – bez obzira na to je li cilj Društva (i) isključivo prikupljanje ugovornih novčanih tokova od imovine ('držanje radi naplate ugovornih novčanih tokova') ili (ii) prikupiti i ugovorne novčane tokove i novčane tokove koji proizlaze iz prodaje imovine ('držati radi naplate ugovornih novčanih tokova i prodaje'), a ako nijedna od gore navedenih točaka nije primjenjiva, financijska imovina se klasificira kao dio drugog poslovnog modela i mjeri se po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

i) Financijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Početno priznavanje

Društvo priznaje financijsku imovinu ili obvezu kada i samo kada postaje ugovorna strana u ugovornim odredbama instrumenta.

Društvo početno priznaje financijsku imovinu po fer vrijednosti uvećanu za transakcijske troškove koji se izravno mogu pripisati stjecanju ili izdavanju financijske imovine.

Vlasnički instrumenti uključuju strateška ulaganja. Vrednovanje vlasničkih instrumenata mjeri se kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI) bez naknadne reklasifikacije u dobit ili gubitak. Razlog tome je što pri strateškim ulaganjima prioritet nije kratkoročno maksimalno povećanje dobiti. Stjecanje i prodaja strateških ulaganja temelje se na razmatranjima poslovne politike. Dividende se priznaju u dobit ili gubitak., osim ako dividende jasno ne predstavljaju dio troška ulaganja.

Naknadno mjerenje

Nakon početnog priznavanja Društvo mjeri financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

ii) Dani zajmovi

Dani zajmovi Društva drže se unutar poslovnog modela čiji je cilj držanje financijske imovine kako bi se naplatili ugovorni novčani tokovi. Ugovornim uvjetima na određeni datum nastaju novčani tokovi koji predstavljaju samo plaćanja glavnice i kamata. Pri tome je glavnica fer vrijednost imovine pri početnom priznavanju.

Na osnovu navedenog, dani zajmovi mjereni su po amortiziranom trošku.

Mjerenje po amortiziranom trošku podrazumijeva sljedeće;

- Prihod od kamata računa se korištenjem efektivne kamatne stope, te se ista pri obračunu primjenjuje na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine.

iii) Potraživanja od kupaca

Potraživanja od kupaca koja nemaju značajnu financijsku komponentu pri početnom priznavanju mjerena su sukladno MSFI 15 po njihovoj transakcijskoj cijeni.

3. SAŽETAK INFORMACIJA O MATERIJALNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA (nastavak)

3.13. Financijska imovina (nastavak)

iv) Umanjenje

Društvo na osnovi očekivanih kreditnih gubitaka priznaje umanjena financijske imovine. Na svaki izvještajni datum, Društvo mjeri očekivane kreditne gubitke te iste priznaje u financijskim izvještajima. Očekivani kreditni gubici od financijskih instrumenata mjere se na način koji odražava:

- Nepristran i ponderiran iznos vjerojatnosti koji je određen procjenom raspona mogućih ishoda,
- Vremensku vrijednost novca,
- Razumne i prihvatljive podatke o prošlim događajima, trenutnim uvjetima i predviđanjima budućih ekonomskih uvjeta.

Glede potraživanja od kupaca društvo primjenjuje pojednostavljeni pristup MSFI 9 za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka korištenjem očekivanih rezervacija za kreditne gubitke potraživanja od kupaca.

Za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka potraživanja od kupaca, Društvo je analizom starosne strukture i povijesnih podataka utvrdilo potencijalne buduće gubitke. Analizom starosne strukture, utvrđeno je da Društvo nema značajnih dospjelih potraživanja, najznačajniji dio potraživanja nije dospio te Društvo procjenjuje da će se u cijelosti naplatiti. Nisu utvrđeni značajni očekivani kreditni gubici.

v) Prestanak priznavanja financijske imovine

Društvo prestaje priznavati financijsku imovinu kada;

- Ističu ugovorna prava na novčane tokove od financijske imovine,
- Prenosi financijsku imovinu i pritom prijenos ispunjava uvjete za prestanak priznavanja.

Društvo prenosi financijsku imovinu ako, i samo ako, ili:

- (a) prenosi ugovorna prava na primanje novčanih tokova od financijske imovine, ili
- (b) zadržava ugovorna prava na primanje novčanih tokova od financijske imovine, ali pretpostavlja ugovornu obvezu plaćanja novčanih tokova jednom ili više primatelja u aranžmanu.

Kada Društvo prenosi financijsku imovinu dužno je procijeniti obujam do kojeg zadržava rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom. U ovom slučaju kada se prenose svi rizici i koristi od vlasništva, Društvo prestaje priznavati financijsku imovinu i priznaje zasebno kao imovinu ili obveze sva prava i obveze koje su nastale ili zadržane u okviru prijenosa.

Ako se zadržavaju gotovo svi rizici i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom, Društvo nastavlja s priznavanjem financijske imovine. Ako Društvo niti prenosi niti zadržava gotovo sve rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom, Društvo određuje je li zadržana kontrola nad financijskom imovinom. Ukoliko nije zadržana kontrola nad financijskom imovinom, Društvo prestaje priznavati financijsku imovinu i priznaje zasebno kao imovinu ili obveze sva prava i obveze koje su nastale ili zadržane u okviru prijenosa.

Ukoliko je zadržana kontrola, Društvo nastavlja s priznavanjem financijske imovine u mjeri u kojoj i dalje sudjeluje u toj financijskoj imovini.

3. SAŽETAK INFORMACIJA O MATERIJALNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA (nastavak)

3.14. Financijske obveze

Početno priznavanje i mjerenje

Financijske obveze klasificiraju se kao financijske obveze koje se mjere po amortiziranom trošku. Sve financijske obveze početno se priznaju po fer vrijednosti plus pripadajući transakcijski troškovi. Financijske obveze Društva uključuju obveze prema dobavljačima i ostale obveze, prekoračenja po bankovnom računu i kredite i zajmove.

Naknadno mjerenje

Nakon početnog priznavanja, kamatonosni krediti i zajmovi naknadno se mjere po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Posudbe se klasificiraju kao kratkoročne obveze, osim ako Društvo ima bezuvjetno pravo odgoditi podmirenje obveze najmanje 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma. Kratkoročne posudbe i zajmovi dobavljača se prikazuju po izvorno posuđenom iznosu umanjenom za otplate. Trošak kamata tereti račun dobiti i gubitka u razdoblju na koje se kamata odnosi.

Prestanak priznavanja

Društvo prestaje s priznavanjem obveza u financijskim izvještajima kada i samo kada je obveza podmirena. Kada je postojeća financijska obveza zamijenjena drugom od strane istog kreditora po bitno različitim uvjetima, ili su uvjeti postojećih obveza značajno promijenjeni, takva promjena ili modifikacija tretira se kao prestanak originalne obveze i priznavanje nove obveze, a razlika u odgovarajućim knjigovodstvenim vrijednostima priznaje se u računu dobiti i gubitka.

3.15. Kapital, kapitalne rezerve i zakonske rezerve

Upisani kapital je iskazan u eurima po nominalnoj vrijednosti. Kapitalne rezerve su formirane sukladno Zakonu o trgovačkim društvima i Statutom Društva, a nastale su na temelju novčane uplate i unosa u stvarima vlasnika Društva. Zakonske rezerve nastale su Odlukom Glavne skupštine Društva o rasporedu dobiti 2021. (dvadeseti dio) sukladno odredbama Zakona o trgovačkim društvima i Statutu Društva.

3.16. Dividenda

Raspodjela dividendi vlasniku Društva priznaje se kao obveza u financijskim izvještajima u razdoblju u kojem su odobrene od strane Glavne skupštine Društva.

3. SAŽETAK INFORMACIJA O MATERIJALNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA (nastavak)

3.17. Računovodstveni prikaz najмова – najmoprimac je Društvo

Najmovi imovine gdje Društvo prihvaća gotovo sve koristi i rizike vlasništva klasificiraju se kao financijski najmovi. Financijski najmovi kapitaliziraju se po procijenjenoj sadašnjoj vrijednosti pripadajućih plaćanja najмова. Svako plaćanje najma razvrstava se na obveze i financijske rashode kako bi se dobila konstantna stopa na preostalo financijsko stanje. Pripadajuća obveza za najamninu, umanjena za financijske rashode iskazuje se u unutar dugoročnih obveza. Kamatna komponenta financijskog rashoda tereti dobit ili gubitak tijekom razdoblja najma. Imovina stečena po ugovoru o financijskom najmu amortizira se tijekom korisnog vijeka imovine.

3.18. Oporezivanje

(i) Porez na dobit

Trošak poreza na dobit sastoji se od tekućeg i odgođenog poreza. Porez na dobit iskazuje se unutar dobiti ili gubitka do iznosa poreza na dobit koji se odnosi na stavke unutar glavnice kada se trošak poreza na dobit priznaje unutar ostale sveobuhvatne dobiti.

Tekući porez predstavlja očekivanu poreznu obvezu obračunatu na oporezivi iznos dobiti za godinu, koristeći poreznu stopu važeću na datum izvještavanja i sva usklađenja porezne obveze iz prethodnih razdoblja. Oporeziva dobit razlikuje se od neto dobiti razdoblja iskazanoj u računu dobiti i gubitka jer ne uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili neoporezive u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća porezna obveza Društva izračunava se primjenom poreznih stopa koje su na snazi, odnosno u postupku donošenja na kraju izvještajnog razdoblja.

3. SAŽETAK INFORMACIJA O MATERIJALNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA (nastavak)

3.18. Oporezivanje (nastavak)

(ii) Odgođena porezna imovina i obveze

Odgođeni porez priznaje se koristeći metodu bilančne obveze te uzima u obzir privremene razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza koje se koriste za potrebe financijskog izvještavanja i iznosa koji se koriste za porezne svrhe. Iznos odgođenog poreza ne priznaje se za sljedeće privremene razlike: početno priznavanje goodwilla, početno priznavanje imovine ili obveze u transakciji koja nije poslovna kombinacija i koja ne utječe ni na računovodstvenu ni na oporezivu dobit i razlike koje se odnose na ulaganja u podružnice i zajednički kontrolirana poduzeća kada je vjerojatno da se situacija neće izmijeniti u skoroj budućnosti. Odgođeni porez vrednuje se po poreznim stopama za koje se očekuje da će biti primijenjene kod privremenih razlika kada se one izmijene, temeljene na zakonima koji su važeći na datum izvještavanja.

Odgođena porezna imovina priznaje se u visini u kojoj je vjerojatno da će se ostvariti buduće oporezive dobiti koje će biti dostupne da ih privremene razlike neutraliziraju. Odgođena porezna imovina umanjuje se za iznos za koji više nije vjerojatno da će se moći iskoristiti kao porezna olakšica.

Odgođena porezna imovina i obveze prebijaju se ako postoji zakonsko pravo na prijeboj tekuće porezne obveze i imovine te ukoliko se odnose na poreze koje je obračunalo isto porezno tijelo na isto oporezivi subjekt, ili na različite porezne subjekte, ali oni namjeravaju podmiriti tekuće porezne obveze i imovinu na neto osnovi ili svoju poreznu imovinu i obveze realizirati istovremeno.

Knjigovodstveni iznos odgođene porezne imovine preispituje se na kraju svakog izvještajnog razdoblja i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerojatno da će biti raspoloživ dostatan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela porezne imovine.

(iii) Porezna izloženost

U određivanju iznosa tekućeg i odgođenog poreza, Društvo uzima u obzir utjecaj neizvjesnih poreznih pozicija te mogućnost postojanja dodatnih poreza i kamata. Ovo razmatranje oslanja se na procjene i pretpostavke i može uključivati niz prosudbi o budućim događajima. Novi podaci koji mogu postati dostupni mogu uzrokovati da Društvo promijeni svoju prosudbu o adekvatnosti postojećih poreznih obveza; takve promjene poreznih obveza utjecat će na porezni rashod u razdoblju u kojem je takva odluka donesena.

3.19. Obveze prema dobavljačima

Obveze prema dobavljačima su obveze plaćanja dobavljaču za preuzetu robu ili primljene usluge tijekom redovnog poslovanja. Obveze prema dobavljačima se klasificiraju kao tekuće ukoliko dospijevaju na plaćanje u roku do jedne godine, odnosno u okviru dugoročnih obveza ako je dospijeće duže od godine dana. Obveze prema dobavljačima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, a naknadno se mjere prema amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE

Pri izradi godišnjih financijskih izvješća Društva, Uprava je koristila određene procjene i pretpostavke koje utječu na objavljene prihode, rashode, imovinu i obveze te objavljivanje nepredviđenih obveza tijekom i na datum izvješća. Međutim, neizvjesnost vezana uz ove pretpostavke i procjene može rezultirati značajnim izmjenama knjigovodstvene vrijednosti odnosno imovine ili obveza u budućim razdobljima. Ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjena neizvjesnosti na datum izvješća o financijskom položaju koje nose znatan rizik značajnih izmjena knjigovodstvenih vrijednosti imovine i obveza u sljedećoj financijskoj godini navedene su kako slijedi:

Priprema financijskih izvještaja u skladu s MSFI zahtijeva od Uprave stvaranje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu politika i iznosa objavljenih za imovinu, obveze, prihode i troškove te objavu potencijalnih obveza. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od takvih procjena.

Procjene i uz njih vezane pretpostavke kontinuirano se pregledavaju. Utjecaj korekcije procjene priznaje se u razdoblju u kojem je procjena korigirana i budućim razdobljima ukoliko korekcija utječe na tekuće i buduća razdoblja.

(i) Vijek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme

Utvrđivanje korisnog vijeka imovine temelji se na povijesnom iskustvu sa sličnom imovinom, kao i predviđenom tehnološkom razvoju. Primjerenost procijenjenog korisnog vijeka razmatra se jednom godišnje, ili kad god postoji naznaka značajnih promjena u pretpostavkama. Vjerujemo da je ovo važna računovodstvena procjena, budući da uključuje pretpostavke o tehnološkom razvoju i značajno ovisi o investicijskim planovima Društva. Nadalje, s obzirom na značajan udjel imovine Društva koja se amortizira u ukupnoj imovini, utjecaj većih promjena ovih pretpostavki mogao bi biti značajan za financijski položaj i rezultate poslovanja Društva. U tijeku 2023. godine nije bilo izmjene procijenjenog vijeka trajanja nekretnina, postrojenja i opreme odnosno stopa amortizacije.

(ii) Priznavanje odgođene porezne imovine

Neto odgođena porezna imovina predstavlja iznose poreza na dobit koji su nadoknadivi na temelju budućih odbitaka oporezive dobiti te se iskazuje u izvještaju o financijskom položaju. Odgođena porezna imovina priznaje se do visine poreznih prihoda za koje je vjerojatno da će biti ostvareni. Prilikom utvrđivanja buduće oporezive dobiti i iznosa poreznih prihoda za koje je vjerojatno da će biti ostvareni u budućnosti, Uprava donosi prosudbe i izrađuje procjene na temelju oporezive dobiti iz prethodnih godina i očekivanja budućih prihoda za koje se smatra da su razumni u postojećim okolnostima (vidi bilješku 15). Knjigovodstveni iznos odgođene porezne imovine za 2023. godinu iznosi 5.327 tisuća eura (31 prosinca 2022.: 5.333 tisuća eura).

(iii) Nadoknadivost zaliha

Društvo provodi ispravak vrijednosti zaliha prema starosnoj strukturi. U 2023. godini Društvo je umanjilo vrijednosno usklađenje zaliha za 285 tisuća eura u korist prihoda poslovanja (u 2022.: 55 tisuća eura) (vidi bilješku 7 i 24).

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE (nastavak)

(iv) Aktuarske procjene korištene za izračun naknada za odlazak u mirovinu

Trošak definiranih planiranih naknada je utvrđen koristeći aktuarske procjene. Aktuarske procjene uključuju utvrđivanje pretpostavki o diskontiranim stopama, budućim povećanjima dohotka i smrtnosti ili stopi fluktuacije. Zbog dugoročne prirode tih planova te procjene sadržavaju element nesigurnosti. Rezerviranja za naknade za mirovine i jubilarne nagrade na dan 31. prosinca 2023. iznose 10.421 tisuća eura (31. prosinca 2022.: 8.647 tisuća eura) (vidi bilješku 31).

(v) Posljedice određenih sudskih sporova

Društvo je strana u brojnim sudskim sporovima proizašlim iz redovnog poslovanja. Rezerviranja se evidentiraju ukoliko postoji sadašnja obveza kao rezultat prošlog događaja (uzimajući u obzir sve raspoložive dokaze uključujući mišljenje pravnih stručnjaka) gdje je vjerojatno da će podmirenje obveze zahtijevati odljev resursa i ukoliko se iznos obveze može pouzdano procijeniti. Rezervira se iznos iz spora za koji su pravni stručnjaci i vanjski odvjetnici Društva sukladno najboljoj procjeni procijenili kako isti neće biti riješen u korist Društva. Iznos koji se rezervira odnosi se na iznos tužbenog zahtjeva odnosno glavnice, kamate se ne rezerviraju iz razloga što je temeljem dosadašnjeg iskustva stav Društva kako bi dodatno rezerviranje zateznih kamata, prema izračunima temeljnima na do rješenja sudskih sporova nepoznatim ulaznim podacima za izračun, obzirom na značajnu neizvjesnost bilo u konačnici priznavanje nepredviđene obveze odljeva gospodarskih resursa.

(vi) Testiranje na umanjene vrijednosti ulaganja u ovisna društva

U 2022. godini neovisni procjenitelj je procijenio vrijednost udjela Društva u društvu HEP-Telekomunikacije d.o.o. Procjenom nisu utvrđene pretpostavke za umanjene vrijednosti navedene financijske imovine.

(vii) Vlasništvo nad zemljištem i zgradama

Društvo je u postupku stjecanja dokumentacije o vlasništvu pojedinih nekretnina. Ograničenja vezano uz vlasništva nad zemljištem i zgradama odnose se na nekretnine koje nisu službeno registrirane kao vlasništvo Društva. Društvo je uključeno u nekoliko sudskih sporova u vezi vlasništva nad određenim nekretninama, međutim Uprava vjeruje da će ishod tih sudskih sporova rezultirati time da će Društvo ishoditi sve relevantne dokumente vezane uz vlasništvo nad nekretninama koje je evidentirala u svojim poslovnim knjigama.

(viii) Model očekivanog gubitka

S primjenom MSFI 9, uvodi se model očekivanog gubitka (ECL). Mjerenje očekivanog gubitka od umanjenja vrijednosti temelji se na razumnim i potpornim informacijama koje su dostupne bez pretjeranih troškova i napora, i koje uključuju informacije o prošlim događajima, trenutnim te predviđenim budućim uvjetima i okolnostima.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE (nastavak)

(viii) Model očekivanog gubitka (nastavak)

Prilikom utvrđivanja očekivanih budućih potreba za umanjnjem vrijednosti obično se koriste povijesne vjerojatnosti neispunjavanja obveza, koje se nadopunjuju budućim parametrima relevantnim za kreditni rizik.

Najznačajniji dio financijske imovine Društva čine potraživanja od povezanih društva (HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Zagreb sa osnova naknade za korištenje prijenosne mreže i Hrvatske elektroprivrede d.d., Zagreb za energiju uravnoteženja), potraživanja od kupaca, ulaganja u depozite i novčana sredstva.

Potraživanja od kupaca iskazana su po fakturiranom iznosu. Ispravak vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja temelji se na najboljoj procjeni Uprave Društva o nenaplativosti potraživanja. Sva potraživanja od subjekata u stečaju, kao i utužena potraživanja u cijelosti su otpisana. Uprava Društva provodi ispravak sumnjivih i spornih potraživanja na temelju pregleda ukupne starosne strukture svih potraživanja, te na temelju pregleda značajnih, pojedinačnih iznosa uključenih u potraživanja.

Nadoknativa vrijednost potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja procijenjena je po sadašnjoj vrijednosti budućih novčanih tokova diskontiranih po tržišnoj kamatnoj stopi na datum mjerenja. Kratkotrajna potraživanja bez navedene kamatne stope mjerena su prema iznosu originalnog računa ukoliko učinak diskontiranja nije značajan.

Zbog postojanja vjerojatnosti da neka potraživanja neće biti naplaćena kroz duži rok Društvo temeljem razumne procjene i iskustva stečenog kroz duže razdoblje obavlja vrijednosno usklađivanje nenaplaćenih potraživanja, tako što ih umanjuje na sljedeći način:

Starost potraživanja	Postotak umanjenja
31 — 60 dana	1,50%
61 — 90 dana	3%
90 — 180 dana	9%
181 — 365 dana	30%
Preko godinu dana	90%

Opći pristup očekivanih kreditnih gubitaka primjenjuje se na vlasničke instrumente koji se mjere kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Pojednostavljeni pristup očekivanih kreditnih gubitaka primjenjuje se na potraživanja od kupaca što rezultira ranijim priznavanjem troška od umanjenja vrijednosti.

Primjena pojednostavljenog pristupa za financijsku imovinu te umanjenje vrijednosti ugovorne imovine, koja se od 1. siječnja 2018. godine priznaje u skladu s MSFI 9 nema značajan utjecaj na rezultat poslovanja Društva.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE (nastavak)

(viii) Model očekivanog gubitka (nastavak)

Analiza potraživanja i pripadajućeg vrijednosnog usklađenja pokazala su značajnu naplatu potraživanja u prethodnim godinama. Povijesno gledano, navedeni trendovi su stabilni i nema poznatih činjenica niti naznaka da će se trend promijeniti u budućim razdobljima.

Povijesni podaci pokazuju da se potraživanja od povezanih društava naplaćuju u cijelosti i ona nisu podložna umanjenju vrijednosti.

Tijekom izvještajnog razdoblja nije bilo promjena u metodama početne procjene ili značajnim pretpostavkama koje su korištene. Tijekom izvještajnog razdoblja nije bilo značajnih promjena u knjigovodstvenoj vrijednosti financijskih instrumenata, a time niti značajnog utjecaja na iznos vrijednosnog usklađenja.

(ix) Prihodi od ITC sporazuma

Procijenjeni prihodi od ITC sporazuma odnose se na od strane Društva procijenjene prihode za dio 2023. godine s obzirom da isti nisu zaračunati u tekućoj godini. Procjena je napravljena prema najavama obračuna za razdoblje lipanj - studeni 2023. godine

5. ODREĐIVANJE FER VRIJEDNOSTI

Društvo primjenjuje niz računovodstvenih politika i objava koje zahtijevaju mjerenje fer vrijednosti za financijsku i nefinancijsku imovinu i obveze.

Društvo ima uspostavljen sustav kontrola u okviru mjerenja fer vrijednosti koji podrazumijeva cjelokupnu odgovornost Uprave i funkcije financija vezanu uz nadziranje svih značajnijih mjerenja fer vrijednosti, konzultiranje s vanjskim stručnjacima te, u kontekstu navedenog, izvještavanje o istome tijelima zaduženima za korporativno upravljanje.

Fer vrijednosti mjere se u odnosu na informacije prikupljene od trećih strana u kojem slučaju Uprava i funkcija financija ocjenjuju ukoliko dokazi prikupljeni od trećih strana osiguravaju da navedene procjene fer vrijednosti ispunjavaju zahtjeve MSFI uključujući i razinu iz hijerarhije fer vrijednosti u koju bi te procjene trebale biti klasificirane.

Sva značajnija pitanja vezana uz procjenu fer vrijednosti izvještavaju se Nadzornom odboru. Fer vrijednosti kategoriziraju se u različite razine u hijerarhiji fer vrijednosti na temelju ulaznih varijabli koje se koriste u tehnikama procjene kao što slijedi:

Razina 1 - kotirane cijene (nekorrigirane) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obveze.

Razina 2 - ulazne varijable koje ne predstavljaju kotirane cijene uključene u razinu 1, a radi se o ulaznim varijablama za imovinu ili obveze koje su vidljive bilo izravno (npr. kao cijene) bilo neizravno (npr. izvedene iz cijena).

Razina 3 - ulazne varijable za imovinu ili obveze koje se ne temelje na vidljivim tržišnim podacima (ulazne varijable koje nisu vidljive).

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilance. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene poznate temeljem burze, aktivnosti brokera, industrijske skupine ili regulatorne agencije, a te cijene predstavljaju stvarne i redovite tržišne transakcije prema uobičajenim trgovačkim uvjetima.

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primjer, OTC derivativi) utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Ako se jedna ili više značajnih ulaznih varijabli ne temelji na vidljivim tržišnim podacima, procjena fer vrijednosti kategorizira se kao razina 3.

Društvo je napravilo sljedeće značajnije procjene fer vrijednosti u okviru pripreme financijskih izvještaja, a koje su detaljnije objašnjene u sljedećoj bilješci:

- bilješka 20: Ulaganja u nekretnine

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

6. PRIHODI OD PRODAJE

(u tisućama eura)

	2023.	2022.
Prihod od prodaje - povezana društva		
Prihod od prijenosa električne energije	184.749	184.557
Prihod od prodaje električne energije uravnoteženja – odstupanje	24.695	65.574
Prihod od prodaje električne energije uravnoteženja	7.008	19.452
Ostali prihodi od prodaje	3.938	3.525
	220.390	273.108
Prihod od prodaje - izvan Grupe		
Prihod od prijenosa električne energije	10.174	8.753
Prihod od prodaje prekograničnog prijenosnog kapaciteta u inozemstvu	67.452	48.357
Prihod od prodaje električne energije uravnoteženja	18.257	35.415
Prihod od prodaje električne energije uravnoteženja – odstupanje	13.557	33.482
Prihod od međukompensacijskog mehanizma operatora prijenosnih sustava (ITC)	10.109	597
Prihod od prodaje električne energije za gubitke	3.329	6.790
	122.878	133.394

Prihod od prodaje električne energije uravnoteženja i prodaje električne energije – odstupanje (i od povezanih i od društava izvan Grupe) u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu manji je za 90.407 tisuća eura što je najvećim dijelom uzrokovano stabilizacijom cijena električne energije na tržištu.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

7. OSTALI POSLOVNI PRIHODI IZVAN GRUPE

(u tisućama eura)

	2023.	2022.
Prihod od nadoknade troškova gubitaka od strane RH	11.888	-
Prihod od imovine priključaka MSFI 15	2.843	2.557
Prihod od ITC mehanizma 2022 godine	1.990	-
Prihod od nadoknade troškova otpisanih potraživanja naknade za prijenosnu mrežu – Fond solidarnosti Europske unije	1.884	-
Prihod od nadoknade troškova EU projekata	1.857	1.233
Prihodi temeljem uporabe vlastitih proizvoda i usluga	500	673
Prihodi od imovine primljene bez naknade	369	367
Prihod od umanjenja ispravka vrijednosti zaliha (bilješka 24.)	285	55
Uvećanje vrijednosti financijske imovine (bilješka 21.)	260	-
Prihod od nestandardnih usluga	133	7
Ukidanje rezerviranja za sudske sporove (bilješka 31.)	26	4.551
Naplaćena isknjižena potraživanja	2	-
Ukidanje rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade	-	704
Promjena fer vrijednosti ulaganja u nekretnine	-	99
Ostali poslovni prihodi	1.492	1.196
	23.529	11.442

Prihodi od naknada za priključenje na mrežu prijenosa se sustavno raspoređuju kroz razdoblje korisnog vijeka uporabe imovine (priključka), a naknada primljena od kupca za priključenje na mrežu prijenosa evidentira se kao odgođeni prihod te priznaje kao prihod razdoblja istovremeno s amortizacijom imovine na koju se odnosi.

Prihodi temeljem uporabe vlastitih proizvoda i usluga odnose se na kapitalizirani trošak osoblja Društva vezano uz investicije u tijeku (rad nadzornih inženjera) i kapitalizirani trošak posudbe.

Ostali poslovni prihodi odnose se na prodaju prethodno otpisane imovine kao sekundarne sirovine u iznosu 535 tisuća eura (2022.: 351 tisuća eura), prihode od najamnina 35 tisuća eura (2022.:41 tisuća eura), te ostale prihode 922 tisuća eura (2022.: 804 tisuća eura).

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

8. UTROŠENI MATERIJAL I REZERVNI DIJELOVI

(u tisućama eura)

	2023.	2022.
Materijal za održavanje energetskih objekata	1.248	1.375
Utrošena energija	753	830
Materijal za održavanje ostale imovine	81	75
Utrošeni sitni inventar i zaštitna odjeća	243	171
Ostalo	336	248
	2.661	2.699

9. TROŠKOVI USLUGA

(u tisućama eura)

	2023.	2022.
Zajedničke dražbe prekograničnog prijenosnog kapaciteta	22.566	28.672
Usluge održavanja energetskih objekata	11.358	9.300
Agencijske i znanstvene usluge	3.598	3.219
Troškovi ITC mehanizma	1.155	470
Usluge održavanja ostale imovine	1.101	948
Usluge čuvanja imovine	951	868
Trošak istraživanja i razvoja	220	696
Telekomunikacijske usluge	348	286
Najmovi male vrijednosti	99	91
Ostalo	1.020	1.614
	42.416	46.164

U 2023. godini dio troškova agencijskih i znanstvenih usluga odnosio se na naknade za zakonsku reviziju godišnjih financijskih izvještaja za 2022. godinu u iznosu 25 tisuća eura, naknada za druge usluge provjere u iznosu 12 tisuća eura, naknade za usluge poreznog i drugog savjetovanja u iznosu 35 tisuća eura. Naknada za zakonsku reviziju 2023. godine iznosi 25 tisuća eura.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

10. TROŠKOVI OSOBLJA

(u tisućama eura)

	2023.	2022.
Neto plaće	18.745	17.798
Porezi iz plaća	2.362	2.192
Doprinosi iz plaća – mirovinsko osiguranje	5.276	4.997
Doprinosi na plaće	3.938	3.725
	30.321	28.712

Ukupni troškovi zaposlenih bili su kako slijedi:

(u tisućama eura)

	2023.	2022.
Bruto plaće	30.321	28.712
Naknade troškova zaposlenima	1.681	1.558
Materijalna prava zaposlenih	4.210	2.060
Primici u naravi	94	87
Troškovi uplata u mirovinski fond	105	61
Troškovi dopunskog zdravstvenog osiguranja	130	127
Naknada za neiskorišteni godišnji odmor	58	96
	36.599	32.701

Na dan 31. prosinca 2023. godine Društvo je imalo 1.168 zaposlenika (2022: 1.165 zaposlenih). Naknade troškova zaposlenima uključuju troškove prijevoza na posao, dnevnice i ostale slične troškove.

Troškovi materijalnih prava zaposlenih uključuju otpremnine prilikom odlaska u mirovinu, jubilarne nagrade te prigodne pomoći i poklone. Troškovi navedenih otpremnina u 2023. godini iznosili su 942 tisuće eura (2022.:320 tisuća eura), a odnose se na otpremnine za 30 radnika.

Naknade članovima Uprave i izvršnim direktorima uključene u troškove osoblja:

(u tisućama eura)

	2023.	2022.
Bruto plaće	957	727
Doprinosi za mirovinsko osiguranje	164	162
Ostala primanja (primici u naravi)	91	84
	1.212	973
Broj članova Uprave i izvršnih direktora	13	16

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

10. TROŠKOVI OSOBLJA (nastavak)

Naknade članovima Nadzornog odbora :

(u tisućama eura)

	2023.	2022.
Bruto plaće	-	-
Doprinosi za mirovinsko osiguranje	-	-
Ostala primanja (putni troškovi i primici u naravi)	5	4
	5	4
Broj članova Nadzornog Odbora	5	5

11. TROŠKOVI POMOĆNIH USLUGA SUSTAVA, GUBITAKA NA MREŽI PRIJENOSA I TROŠKOVI NABAVKE ELEKTRIČNE ENERGIJE URAVNOTEŽENJA

(u tisućama eura)

	2023.	2022.
<i>Troškovi pomoćnih usluga sustava</i>		
Troškovi pomoćnih usluga sustava – povezana društva (bilješka 38)	45.442	32.217
Troškovi pomoćnih usluga sustava – izvan Grupe	2.724	1.831
	48.166	34.048
<i>Troškovi gubitaka na mreži prijenosa</i>		
Troškovi gubitaka na mreži prijenosa – povezana društva (bilješka 38)	2.172	3.813
Troškovi gubitaka na mreži prijenosa – izvan Grupe	50.892	75.470
	53.064	79.283
<i>Troškovi nabavke električne energije uravnoteženja</i>		
Troškovi nabavke električne energije uravnoteženja – povezana društva – HEP Proizvodnja d.o.o. (bilješka 38)	15.959	50.704
Troškovi nabavke električne energije uravnoteženja – povezana društva - odstupanje (bilješka 38)	7.749	38.696
Troškovi nabavke električne energije uravnoteženja – izvan Grupe	25.217	36.270
Troškovi nabavke električne energije uravnoteženja – odstupanje – izvan Grupe	5.496	30.395
	54.421	156.065

Tijekom 2023. i 2022. godine Društvo je električnu energiju za pokriće gubitaka na mreži prijenosa nabavljalo na burzi električne energije i bilateralnim ugovorima. Stabilizacija cijena električne energije na tržištu tijekom 2023. godine rezultirala je značajnim smanjenjem troškova.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

12. OSTALI RASHODI POSLOVANJA

(u tisućama eura)

	2023.	2022.
Porezi, doprinosi i naknade	2.681	2.870
Rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade	1.774	-
Trošak neotpisane vrijednosti rashodovane materijalne imovine	1.235	1.118
Trošak službenih putovanja	775	494
Otpisana potraživanja naknade za prijenosnu mrežu – potres	751	719
Članarine poslovnim udruženjima	677	587
Premije osiguranja	159	119
Naknade šteta fizičkim osobama	111	78
Rezerviranja za sudske troškove (bilješka 31)	68	-
Ostali troškovi	938	469
	9.169	6.454

13. FINANCIJSKI PRIHODI

(u tisućama eura)

	2023.	2022.
Prihodi od kamata	691	4
Pozitivne tečajne razlike	1	273
	692	277

14. FINANCIJSKI RASHODI

(u tisućama eura)

	2023.	2022.
Kamate - povezana društva	2.082	2.975
Kamate po kreditima – banke	561	116
Zatezne kamate	19	66
Negativne tečajne razlike	2	545
Kamate po najmu – MSFI 16	26	27
Amortizirajući iznos pripadajućeg troška diskonta	-	93
	2.690	3.822

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

15. POREZ NA DOBIT

Društvo je porezni obveznik, sukladno poreznim zakonima i propisima Republike Hrvatske. Porezna osnovica utvrđuje se kao razlika između prihoda i rashoda razdoblja i uvećava za rashode koji su porezno nepriznati. Stopa poreza na dobit iznosi 18% (2022.: 18%).

Porezni trošak obuhvaća:

(u tisućama eura)

	2023.	2022.
Tekući porez	10.187	-
Odgođeni porez	6	50
Porezni trošak u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti	10.193	50

(u tisućama eura)

	2023.	2022.
Dobit prije oporezivanja	57.242	(1.200)
Porez na dobit uz stopu poreza od 18%	10.304	(216)
Porezni efekt stalnih razlika - uvećanje	228	313
Porezni efekt stalnih razlika - umanjeње	(339)	(360)
Porezni efekt privremenih razlika	(6)	263
Trošak tekućeg poreza	10.187	-
Efektivna porezna stopa (%)	17.80%	-

Društvo je u poreznoj prijavi za 2023. godinu iskazalo porezni dobitak u visini 10.187 tisuća eura.

U skladu s poreznim propisima, Porezna uprava može u svakom trenutku pregledati knjige i evidencije društava u razdoblju od tri godine nakon isteka godine u kojoj je porezna obveza iskazana te može nametnuti dodatne porezne obveze i kazne. Uprava Društva nije upoznata ni s kakvim okolnostima koje bi mogle dovesti do potencijalnih značajnih obveza u tom pogledu.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

15. POREZ NA DOBIT (nastavak)

U tablici u nastavku sažeto su prikazane promjene odgođene porezne imovine tijekom godine:

<i>(u tisućama eura)</i>	Vrijednosno usklađenje zaliha	Rezerviranja o za jubilarne nagrade i otpremnine	Rezerviranje troškova	Amortiz. velikih rezervnih dijelova	Početna primjena MSFI 15 i MSFI 16	Vrijednosno usklađenje financijske imovine i ulaganja u nekretnine	Porezni gubitak	Ukupno
Na dan 31. prosinca 2021.	430	1.746	65	863	2.029	250	-	5.383
U korist/(teret) dobiti i gubitka	(10)	(127)	27	(85)	(102)	(17)	264	(50)
Na dan 31. prosinca 2022.	420	1.620	92	779	1.927	232	264	5.333
U korist/(teret) dobiti i gubitka	(51)	319	132	(3)	(96)	(43)	(264)	(6)
Na dan 31. prosinca 2023.	369	1.939	224	776	1.831	189	-	5.327

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

16. NEMATERIJALNA IMOVINA

<i>(u tisućama eura)</i>	Software	Ulaganje na tuđim osnovnim sredstvima radi stjecanja prava	Investicije u tijeku	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST				
Na dan 1. siječnja 2022. godine	15.750	2.464	177	18.391
Povećanje	121	-	19	140
Prijenos s materijalne imovine	1.354	-	-	1.354
Preknjiženje	11	-	-	11
Prodaja i rashod	(100)	(2.457)	-	(2.557)
Na dan 31. prosinca 2022. godine	17.136	7	196	17.339
Povećanje	-	-	-	-
Prijenos s materijalne imovine	3.745	196	(196)	3.745
Preknjiženje na materijalnu imovine	(13)	-	-	(13)
Prodaja i rashod	(883)	-	-	(883)
Na dan 31. prosinca 2023. godine	19.985	203	-	20.188
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA				
Na dan 1. siječnja 2022. godine	9.571	2.464	-	12.035
Amortizacija za godinu	2.156	-	-	2.156
Prodaja i rashod	(97)	(2.457)	-	(2.554)
Preknjiženje	1	-	-	1
Na dan 31. prosinca 2022. godine	11.631	7	-	11.638
Amortizacija za godinu	2.637	-	-	2.637
Prodaja i rashod	(883)	-	-	(883)
Prijenos	(8)	-	-	(8)
Na dan 31. prosinca 2023. godine	13.377	7	-	13.384
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST				
Na dan 31. prosinca 2022. godine	5.505	-	196	5.701
Na dan 31. prosinca 2023. godine	6.608	196	-	6.804

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

<i>(u tisućama eura)</i>	Zemljišta	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Investicije u tijeku	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST					
Na dan 1. siječnja 2022.	20.698	643.827	1.249.308	131.462	2.045.295
Povećanja	-	144	2.017	73.797	75.958
Prijenosi s investicija u tijeku	-	13.894	48.949	(64.195)	(1.352)
Prijenos i preknjiženja	25	13	(24)	-	14
Višak	-	-	4	-	4
Prodaja i rashod	-	(909)	(14.248)	(367)	(15.524)
Na dan 31. prosinca 2022.	20.723	656.969	1.286.006	140.697	2.104.395
Povećanja	-	84	1.511	95.033	96.628
Prijenosi s investicija u tijeku	106	22.668	57.766	(84.285)	(3.745)
Preknjiženje sa nematerijalne imovine	-	6	7	-	13
Prijenos između društava	24	-	-	-	24
Višak	-	1.562	608	-	2.170
Prodaja i rashod	-	(2.052)	(12.964)	(25)	(15.041)
Na dan 31. prosinca 2023.	20.853	679.237	1.332.934	151.420	2.184.444
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA					
Na dan 1. siječnja 2022.	-	415.249	744.405	-	1.159.654
Amortizacija za godinu	-	11.590	36.979	-	48.569
Preknjiženje	-	2	(3)	-	(1)
Višak	-	-	2	-	2
Prodaja i rashod	-	-796	-13.663	-	-14.459
Na dan 31. prosinca 2022.	-	426.045	767.720	-	1.193.765
Amortizacija za godinu	-	11.728	38.233	-	49.961
Preknjiženje	-	-	8	-	8
Višak	-	970	377	-	1.347
Prodaja i rashod	-	(1.987)	(12.029)	-	(14.016)
Na dan 31. prosinca 2023.	-	436.756	794.309	-	1.231.065
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST					
Na dan 31. prosinca 2022.	20.723	230.924	518.286	140.697	910.630
Na dan 31. prosinca 2023.	20.853	242.481	538.625	151.420	953.379

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Investicije u tijeku uglavnom se odnose na ulaganja pri izgradnji nekretnina, postrojenja i opreme. Najznačajnije investicije u tijeku obuhvaćaju izgradnju dalekovoda 2x110 kV Bilice – Trogir u iznosu 11.838 tisuće eura (31.12.2022.: 7.407 tisuće eura), rekonstrukcija TS Rakitje u iznosu 10.541 tisuća eura (31.12.2022.: 8.087 tisuća eura), izgradnja dalekovoda 220 kV Senj – Melina u iznosu 9.519 tisuća eura (31.12.2022.: 67 tisuća eura), polaganje podmorskog kabela 110 kV Hvar – Korčula u iznosu 9.364 tisuće eura (31.12.2022.:1.031 tisuće eura), polaganje podmorskog kabela 110 kV Krk – Cres u iznosu 3.386 tisuća eura (31.12.2022.: 460 tisuća eura), rekonstrukcija TS Mračlin u iznosu 8.089 tisuća eura (31.12.2022.: 5.296 tisuća eura), izgradnja TS 110/35 kV Meterize u iznosu 6.705 tisuća eura (31.12.2022.: 5.382 tisuće eura), polaganje kabela 110 kV TS ELTO – TS Stenjevec u iznosu 6.504 tisuća eura (31.12.2022.: godine 3.861 tisuća eura), rekonstrukcija TS 110/20 kV Stenjevec u iznosu 7.597 tisuća eura (31.12.2022.:4.995 tisuća eura), revitalizacija TS Našice u iznosu 3.772 tisuće eura (31.12.2022.: 3.329 tisuće eura). Ugovorne obveze vezane uz investicije u tijeku na dan izvještavanja iznose 131.962 tisuća eura (2022.: 109.903 tisuće eura), a previđeni vremenski plan realizacije je usklađen rokovima izgradnje.

Tijekom 2023. godine u upotrebu su stavljene, između ostalih, sljedeće značajnije investicije: TS 110/20(10) kV Sućidar u iznosu 11.457 tisuće eura, TS 110/10(20) kV Split 3 u iznosu 5.699 tisuća eura, priključak postrojenja Ina RNR u iznosu 8.231 tisuće eura, priključak EL-TO u iznosu 9.793 tisuće eura, podmorski 110 kV kabel Dugi rat – Brač u iznosu 11.005 tisuće eura, rekonstrukcija TS Ston u iznosu 3.358 tisuće eura i DV 110 kV Benkovac – Zadar u iznosu 2.827 tisuće eura.

Tijekom 2023. godine društvo je kapitaliziralo dio troškova posudbe u ukupnom iznosu 211 tisuća eura (2022: 306 tisuća eura). Stopa kapitalizacije korištena pri određivanju troškova posudbi prihvatljivih za kapitalizaciju iznosi 1,122% (2022: 1,261%). Tijekom 2023. godine društvo je kapitaliziralo dio troškova rada u ukupnom iznosu 289 tisuća eura (2021.: 367 tisuća eura).

Vlasništvo nad zemljištem i zgradama

Društvo je u postupku stjecanja dokumentacije o vlasništvu određenih nekretnina. Ograničenja vezano uz vlasništva nad zemljištem i zgradama odnose se na nekretnine koje nisu službeno registrirane kao vlasništvo Društva. Radi zaštite svojih interesa Društvo vodi nekoliko sudskih i/ili upravnih postupaka koji se prvenstveno odnose na zemljišta koja su dijelom uknjižena na Društvo i dijelom su na tim zemljištima izgrađeni objekti trafostanica i drugi objekti u funkciji Društva. Ne očekuje se da će ishod tih postupaka imati značajan utjecaj na financijski položaj ili rezultat Društva.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

18. IMOVINA S PRAVOM UPOTREBE

(u tisućama eura)

	Poslovni prostor	Oprema	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST			
Na dan 1. siječnja 2022. godine	779	176	955
Povećanje	817	-	817
Otuđenje	-383	-	-383
Na dan 31. prosinca 2022. godine	1.213	176	1.389
Povećanje	8	-	8
Na dan 31. prosinca 2023. godine	1.221	176	1.397
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA			
Na dan 1. siječnja 2022. godine	540	73	613
Amortizacija za godinu	231	59	290
Otuđenje	-385	-	-385
Na dan 31. prosinca 2022. godine	386	132	518
Amortizacija za godinu	241	44	285
Povećanje	5	-	5
Na dan 31. prosinca 2023. godine	632	176	808
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST			
Na dan 31. prosinca 2022. godine	827	44	871
Na dan 31. prosinca 2023. godine	589	-	589

Ukupni novčani odljev za otplatu glavnice po najmovima u 2023. godini iznosio je 306 tisuća eura (2022. : 273 tisuće eura).

19. PREDUJMOVI ZA NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMU

(u tisućama eura)

Na dan 1. siječnja 2022. godine	1.768
Novi predujmovi	7.828
Iskorišteno u tekućoj godini	(2.053)
Stanje 31. prosinca 2022. godine	7.543
Novi predujmovi	439
Iskorišteno u tekućoj godini	(2.700)
Stanje 31. prosinca 2023. godine	5.282

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

---

20. ULAGANJE U NEKRETNINE

(u tisućama eura)

	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Fer vrijednost na početku godine	702	603
Neto promjena vrijednosti temeljem usklađenja fer vrijednosti	-	99
Stanje na kraju godine po fer vrijednosti	702	702

Ulaganja u nekretnine odnose se na neposlovnu imovinu (poslovni prostori, stanovi i garaže) u vlasništvu Društva iznajmljenu na neodređeno vrijeme zaposlenicima Društva i trećim osobama.

Ulaganje u nekretnine vodi se po fer vrijednosti određenoj temeljem procjene neovisnog, stručnog procjenitelja temeljeno na usporednoj metodi s tržišnim cijenama za slične nekretnine – 2. razina.

Društvo generira prihode od najma nekretnina klasificiranih kao ulaganja u nekretnine u iznosu od 2 tisuće eura (2022.: 2 tisuće eura). Društvo je zabilježilo direktne operativne troškove (uključujući pričuvu) u iznosu od 4 tisuće eura (2022.:4 tisuće eura).

Društvo redovito testira ulaganja u nekretnine na umanjenje vrijednosti, analizirajući cijenu usporedivih nekretnina. Na dan izvještavanja, korištena je procjena sudskog vještaka.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

---

21. ULAGANJE U POVEZANA DRUŠTVA

(u tisućama eura)	Država	31. prosinca 2023.		31. prosinca 2022.	
		% vlasništva	Neto knjig. vrijednost	% vlasništva	Neto knjig. vrijednost
Hrvatska burza električne energije d.o.o., Zagreb	Hrvatska	50,0%	1.062	50,0%	1.062
Umanjenje vrijednosti			(172)		(432)
			890		630

Društvo vodi ulaganja u povezana društva po trošku stjecanja umanjeno za eventualna umanjjenja vrijednosti.

Tijekom 2018. godine Društvo je izvršilo dokapitalizaciju društva Hrvatska burza električne energije d.o.o. u iznosu 265 tisuća eura (2.000 tisuća kuna). Na dan 31. prosinca 2022. godine Društvo je temeljem interne procjene uvećalo vrijednost ulaganja u društvo Hrvatska burza električne energije d.o.o. za 260 tisuće eura, (2022: umanjenje za 33 tisuće eura) što je prikazano u bilješki 7 „Ostali poslovni prihodi izvan grupe“.

U usvojenim godišnjim financijskim izvještajima za 2022. godinu društvo Hrvatska burza električne energije d.o.o., Zagreb iskazalo je kapital i rezerve u ukupnom iznosu od 1.208 tisuća eura te dobit poslovne godine u iznosu od 40 tisuća eura.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

22. FINANCIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT

(u tisućama eura)	Država	31. prosinca 2023.		31. prosinca 2022.	
		% vlasništva	Neto knjig. vrijednost	% vlasništva	Neto knjig. vrijednost
HEP Telekomunikacije d.o.o.	Hrvatska	13,7%	6.290	13,7%	6.290
JAO S.A.	Luksemburg	4%	336	4%	336
TSCNET Services GmbH	Njemačka	6,25%	371	6,25%	371
SEE CAO d.o.o.	Crna Gora	12,5%	40	12,5%	40
			7.037		7.037

Tijekom 2013. godine Društvo je sklopilo Ugovor o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću HEP Telekomunikacije d.o.o. s Hrvatskom elektroprivredom d.d. i HEP Operatorom distribucijskog sustava d.o.o. čime je postalo vlasnik udjela u društvu HEP Telekomunikacije d.o.o. u ukupnom iznosu 4.585 tisuća eura (34.545 tisuće kuna), što čini 13,73% vlasništva. Osnivački ulog Društva u društvu HEP Telekomunikacije d.o.o. čine stvari koje uključuju imovinu optike i telekomunikacija. Tijekom 2020. godine društvo je s ostalim suvlasnicima sudjelovalo u povećanju temeljnog kapitala društva HEP Telekomunikacije d.o.o. te je povećalo svoj udjel za 1.705 tisuća eura (12.849 tisuća kuna) unosom stvari (imovina optike i telekomunikacija) u iznosu od 1.457 tisuća eura (10.979 tisuća kuna) i uplatom novca u iznosu od 248 tisuća eura (1.870 tisuća kuna). Udjeli u vlasništvu ostali su nepromijenjeni.

Društvo je tijekom 2022. godine uskladilo vrijednost udjela u društvima JAO S.A., TSCNET GmbH i SEE CAO d.o.o. kako bi ista odgovarala iznosima u eur. Usklađenje u visini 2 tisuće eura (16 tisuća kuna) iskazano je u okviru ostalih poslovnih prihoda.

Skupštine društava CAO GmbH i CASC EU, dva regionalna ureda raspodjele za prekogranične prijenosne električne energije kapaciteta, odobrile su u 2015. godini ugovor o pripajanju za stvaranje ureda Zajedničke raspodjele (JAO). Navedenim pripajanjem došlo je do olakšavanja unutarnjeg tržišta električne energije u Europskoj uniji. JAO S.A. je zajednička tvrtka za pružanje usluga kojoj su vlasnici dvadeset i pet operatora prijenosnog sustava (TSO) iz dvadeset dvije zemlje.

SEE CAO d.o.o. je zajednička tvrtka koja obavlja eksplicitnu dodjelu prekograničnih prijenosnih kapaciteta između svojih dioničara operatora prijenosnog sustava.

TSCNET GmbH kao regionalni koordinator za sigurnost pruža operatorima prijenosnih sustava uslugu prognoze o sigurnosnom statusu i protoku električne energije preko svojih prijenosnih mreža. Ove prognoze obuhvaćaju razdoblje od jedne godine unaprijed do unutar dnevne faze radnog dana.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

23. POTRAŽIVANJE OD PRODAJE STANOVA

Dugotrajna potraživanja odnose se na stanove prodane na kredit zaposlenicima HEP d.d. u ranijim godinama u skladu s zakonima Republike Hrvatske. Navedena potraživanja prenesena su Društvu od strane Matice na dan 1. srpnja 2002. godine. Potraživanja od prodaje, koja imaju kamatnu stopu nižu od tržišne, otplaćuju se mjesečno u razdoblju od 20 do 35 godina. Uprava smatra da je fer vrijednost dugotrajnih potraživanja približna njihovoj neto knjigovodstvenoj vrijednosti budući da bi efekt diskontiranja bio nematerijalan imajući u vidu trenutne niske razine tržišnih kamatnih stopa za slične kreditne odnose. Potraživanja su osigurana hipotekom na kupljene stanove.

<i>(u tisućama eura)</i>	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Ukupna potraživanja od prodaje stanova	41	67
Tekuće dospjeće dugotrajnih potraživanja	(29)	(37)
Dugoročni dio	12	30

24. ZALIHE

<i>(u tisućama eura)</i>	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Zalihe elektromaterijala i ostalog materijala	991	1.053
Rezervni dijelovi	2.280	2.437
Građevinski materijal	46	50
Ostalo	9	9
Ispravak vrijednosti	(2.047)	(2.332)
	1.279	1.217

Kretanje vrijednosnog usklađenja zaliha bilo je kako slijedi:

<i>(u tisućama eura)</i>	2023.	2022.
Na dan 1. siječnja	2.332	2.387
(Umanjenje) / uvećanje vrijednosnog usklađenja	(285)	(55)
Na dan 31. prosinca	2.047	2.332

Umanjenje ispravka vrijednosti zaliha za 285 tisuće eura je iskazano u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u bilješci 7. „Ostali poslovni prihodi izvan grupe“.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

25. POTRAŽIVANJA OD KUPACA

<i>(u tisućama eura)</i>	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Potraživanja od kupaca	34.723	33.437
Umanjenje vrijednosti	(5.941)	(5.943)
Neto potraživanja od kupaca	28.782	27.494

Kretanje umanjena vrijednosti potraživanja od kupaca bilo je kako slijedi:

<i>(u tisućama eura)</i>	2023.	2022.
Stanje 1. siječnja	5.943	5.943
Rezerviranja za očekivane gubitke	-	1
Ukidanje rezerviranja	(2)	(1)
Naplaćena ispravljena potraživanja	-	-
<i>Promjena na ispravku vrijednosti</i>	(2)	-
Stanje 31. prosinca	5.941	5.943

Uprava vjeruje da je fer vrijednost potraživanja na dan izvještavanja približna knjigovodstvenoj vrijednosti potraživanja od kupaca. Troškovi umanjena vrijednosti potraživanja od kupaca prikazani su u bilješci 12 „Ostali poslovni rashodi“, a prihodi od naplaćenih ispravljenih potraživanja u bilješci 7 „Ostali poslovni prihodi izvan grupe“.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

25. POTRAŽIVANJA OD KUPACA (nastavak)

Starosna struktura dospjeća neispravljenih potraživanja od kupaca bila je kako slijedi:

<i>(u tisućama eura)</i>	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Nedospjelo	28.113	27.328
0 - 30 dana	653	141
31 – 60 dana	16	1
61 – 90 dana	-	-
91 – 180 dana	-	23
81 – 365 dana	-	1
Preko 365 dana	-	-
	28.782	27.494

Potraživanja od kupaca denominirana su u sljedećim valutama:

<i>(u tisućama eura)</i>	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Euro (EUR)	28.782	27.494
	28.782	27.494

26. OSTALA KRATKOTRAJNA IMOVINA

<i>(u tisućama eura)</i>	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Potraživanje za nadoknadu troškova po EU projektima	14.171	-
Unaprijed plaćeni troškovi i obračunati prihodi	4.149	662
Potraživanja za porez na dodanu vrijednost	2.209	3.636
Potraživanje od države za nadoknadu troškova gubitaka	1.892	-
Potraživanje za plaćene predujmove poreza na dobit	-	1.261
Tekuće dospjeće dugotrajnih potraživanja (bilješka 23.)	28	37
Ostala potraživanja	269	327
	22.718	5.923

Unaprijed plaćeni troškovi odnose se na premije dopunskog zdravstvenog osiguranja i ostalih troškova u iznosu 459 tisuća eura (2022.: 221 tisuće eura).

Obračunati prihodi u 2023. godini odnose se na procijenjeni prihod od ITC mehanizma za razdoblje lipanj - prosinac 2023. godine u iznosu 3.690 tisuća eura od strane Uprave Društva (2022.: 441 tisuća eura).

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

---

27. DANI DEPOZITI

(u tisućama eura)

	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Dani depoziti – izvlaštenje	2.982	2.979
Dane garancije	23	23
	3.005	3.002

Dani depoziti za potrebe izvlaštenja

Društvo u određenim postupcima izvlaštenja prilikom izgradnje energetskih objekata ima obvezu položiti sredstva na depozite koji će biti razročeni po ispunjenju uvjeta iz Zakona o izvlaštenju. Depoziti su oročeni na rok oročenja od 3 mjeseca do godine dana, odnosno do ispunjenja navedenih uvjeta i nose kamatnu stopu u rasponu od 0,1% do 2,7%.

28. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

(u tisućama eura)

	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Novac na poslovnim računima	47.725	28.933
Devizni račun	8	9
Dani depoziti s dospijećem do 90 dana	38.260	2.093
Stanje blagajne	2	1
	85.995	31.036

Novac u banci odnosi se na novčane račune u komercijalnim bankama koji nose prosječnu kamatnu stopu od 0,01% na deviznom računu te 0,1% na eurskom računu na godišnjoj razini.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

---

29. KAPITAL I REZERVE

Upisani kapital

(u tisućama eura)

	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Osnivački kapital	643.322	656.796

Tijekom 2013. godine u skladu sa Zakonom o tržištu električne energije Hrvatska elektroprivreda d.d., Zagreb dokapitalizirao je Društvo unosom stvari i prava te je upisani kapital sa 3 tisuće eura povećan za iznos od 446.865 tisuća eura na iznos od 446.868 tisuća eura. Registrirano je sedam poslovnih udjela.

Dana 18. ožujka 2019. godine Trgovački sud u Zagrebu donio je rješenje o povećanju temeljnog kapitala Društva unosom stvari od strane HEP-a d.d. za iznos od 2.579 tisuća eura. Nakon povećanja temeljni kapital iznosi 656.796 tisuća eura.

Skupština Društva je na sjednici od 8. lipnja 2022. godine donijela Odluku kojom je dobit 2021. godine u ukupnom iznosu 3.671 tisuća eura raspoređena na način da je iznos od 184 tisuće eura raspoređen u zakonske rezerve, a iznos od 3.487 tisuće eura raspoređen na zadržanu dobit.

Glavna Skupština Društva je na sjednici od 19. lipnja 2023. godine donijela Odluku kojom se gubitak 2022. godine pokriva iz zadržane dobiti prethodnih godine.

Dana 29. studenog 2023. godine Glavna Skupština Društva donijela je Odluku o usklađenju temeljnog kapitala i dionica smanjenjem temeljnog kapitala kojom se iznos temeljnog kapitala smanjio za iznos od 13.474 tisuće eura na iznos od 643.322 tisuće eura. Istom Odlukom smanjen je nominalni iznos dionice s iznosa 13,27 eura za iznos 0,27 eura na iznos od 13,00 eura.

Rezerve

Rezerve iskazane u iznosu od 733 tisuće eura nastale su prilikom pripajanja ovisnih društava u 2005. godini u iznosu od 5 tisuća eura te unosom nekretnina od Hrvatske elektroprivrede d.d., Zagreb tijekom 2013. godine u iznosu od 728 tisuće eura. Rasporedom dobiti 2021. godine formirane su zakonske rezerve u iznosu 184 tisuće eura. Odluku o usklađenju temeljnog kapitala i dionica smanjenjem temeljnog kapitala od 29. studenog 2023. godine rezerve su povećane za 13.474 tisuće eura.

Predložena raspodjela dobiti

Uprava Društva će Glavnoj skupštini predložiti raspored dobiti za 2023. godinu u ukupnom iznosu 47.409 tisuća eura na način da se dvadeseti dio dobiti unese u zakonske rezerve, a preostali dio rasporedi u zadržanu dobit. Konačnu Odluku o rasporedu dobiti 2023. godine donosi Glavna skupština Društva sukladno odredbama Statuta i Zakona o trgovačkim društvima.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

30. DUGOROČNE OBVEZE ZA PODZAJAM I ZAJAM PREMA POVEZANIM DRUŠTVIMA

<i>(u tisućama eura)</i>	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Obveze prema HEP d.d. za podzajam i kredit	69.228	81.549
Transakcijski troškovi vezani uz reprogram podzajma	-	-
Ostale dugoročne obveze prema povezanim društvima	19	29
	69.247	81.578
Tekuće dospijeće dugoročnog duga	(7.617)	(12.321)
Dugoročni dio	61.630	69.257

Na dan 31. prosinca 2012. godine raskinut je ugovor o najmu nekretnine, postrojenja i opreme koja je sukladno Zakonu o tržištu električne energije nužna za obavljanje djelatnosti. Dio dospelih obveza po raskinutim ugovorima o najmu podmiren je dugoročnim kreditima temeljem ugovora o podzajmu sklopljenim s HEP d.d., Zagreb, a s osnove primljenih kredita Matice od komercijalnih banaka. Tijekom 2020. godine Društvo je s Maticom sklopilo ugovore o dugoročnim zajmovima na 18.817 tisuća eura i 23.474 tisuća eura u svrhu financiranja investicijskih projekata. Tijekom 2021. godine Društvo je s Maticom sklopilo ugovor o dugoročnom zajmu na 6.994 tisuća eura u svrhu financiranja investicijskih projekata. Tijekom 2022. Društvo je s Maticom sklopilo ugovor o dugoročnom zajmu na 56.928 tisuća eura u svrhu refinanciranja zajma koji je imao dospijeće u 2022. godini.

Dospijeća obveza za podzajam i zajam na datum izvještavanja su kako slijedi:

<i>(u tisućama eura)</i>	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Do 6 mjeseci	3.808	6.160
7 – 12 mjeseci	3.809	6.161
1 – 2 godine	4.683	7.617
2 - 5 godina	56.928	61.611
	69.228	81.549

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

---

30. DUGOROČNE OBVEZE ZA PODZAJAM I OBVEZE PREMA POVEZANIM DRUŠTVIMA (nastavak)

Dospijea ostalih dugoročnih obveza na datum izvještavanja su kako slijedi:

<i>(u tisućama eura)</i>	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Do 6 mjeseci	6	7
7 – 12 mjeseci	6	7
1 – 2 godine	7	13
2 - 5 godina	-	2
	<hr/> 19 <hr/>	<hr/> 29 <hr/>

Knjigovodstveni iznos posudbi približno odgovara njihovoj fer vrijednosti obzirom da većina posudbi ima varijabilnu kamatnu stopu ili fiksnu kamatnu stopu koja je bila približna trenutnoj tržišnoj kamatnoj stopi u trenutku ugovaranja. Fer vrijednost se izračunava koristeći diskontirane novčane tokove.

Kreditni u iznosu od 69.228 tisuća eura nose fiksnu kamatnu stopu (2022.: 81.549 tisuće eura). Prosječna ponderirana fiksna kamatna stopa na kredite iznosi 2,741% na godišnjoj razini (2022.: od 2,573% na godišnjoj razini).

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

31. REZERVIRANJA

<i>(u tisućama eura)</i>	Jubilarnе nagrade	Naknade za umirovljenje	Rezervacije za sudske sporove	Ukupno
Na dan 31. prosinca 2022.:				
Dugoročni dio	396	7.962	2.005	10.363
Kratkoročni dio	67	222	-	289
	463	8.184	2.005	10.652
Na dan 31. prosinca 2023.:				
Dugoročni dio	387	9.829	2.047	12.263
Kratkoročni dio	67	138	-	205
	454	9.967	2.047	12.468

Kretanje u rezerviranjima bilo je kako slijedi:

<i>(u tisućama eura)</i>	Jubilarnе nagrade	Naknade za umirovljenje	Rezervacije za sudske sporove	Ukupno
Na dan 1. siječnja 2022.				
Povećanje	-	-	-	-
Smanjenje	(11)	(512)	(4.550)	(5.073)
Isplate	(59)	(121)	-	(180)
	463	8.184	2.005	10.652
Na dan 1. siječnja 2023.				
Povećanje	60	2.451	68	2.579
Smanjenje	-	-	(26)	(26)
Isplate	(69)	(668)	-	(737)
	454	9.967	2.047	12.468

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

---

31. REZERVIRANJA (nastavak)

Jubilarne nagrade i naknade za umirovljenje

Sukladno kolektivnim ugovorima, Društvo ima obvezu isplaćivanja jubilarnih nagrada, naknada za umirovljenje i ostalih naknada svojim zaposlenicima. Prema navedenim ugovorima, ukoliko zaposlenici odlaze u redovnu mirovinu (bez poticajne otpremnine) isplaćuje im se redovna otpremnina u iznosu 1/8 bruto prosječne mjesečne plaće isplaćene zaposleniku za prethodna tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu, a za svaku navršenu godinu neprekidnog trajanja radnog odnosa kod poslodavca. Drugih oblika primanja nakon odlaska u mirovinu nema.

Rezerviranje za naknade za umirovljenje i jubilarne nagrade temelji se na izračunu ovlaštenog aktuaru. Aktuarske procjene su izvedene na temelju sljedećih glavnih pretpostavki:

	Procjena	
	2023.	2022.
Stopa fluktuacije	2,30%	2,40%
Diskontna stopa	3,9%	3,6%
Pretpostavka rasta plaća	15% u 2024.; 9% u 2025. i 2% od 2026. nadalje	2%
Prosječna očekivana dob odlaska u mirovinu (u godinama)	61	61

Sudski sporovi

Rezervacije za sudske sporove odnose se na sudske sporove podignute protiv Društva, a za koje je procijenjeno da je vjerojatno kako neće biti riješeni u korist Društva. Trošak rezerviranja iskazan je u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u bilješci 12. „Ostalih rashoda poslovanja“. Najznačajniji sudski spor za koji je procijenjeno da nije vjerojatno rješenje u korist Društva odnose se na tužbu fizičke osobe za naknadu za izvlaštenu nekretninu pokrenutu kod Ureda državne uprave u Splitu za koju je izvršeno rezerviranje u iznosu 1.784 tisuća eura za koji je Društvo izvršilo rezerviranje u 2010. godini.

Na temelju stručnog mišljenja pravnih savjetnika, Uprava predviđa da ishod svih sporova neće rezultirati značajnim gubicima iznad iznosa koji je rezerviran na dan 31. prosinca 2023. godine.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

32. DUGOROČNE OBVEZE – ODGOĐENI PRIHOD

<i>(u tisućama eura)</i>	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Odgođeni prihod vezan za imovinu primljenu bez naknade temeljem MSFI 15 /i/	68.462	49.437
Odgođeni prihod vezan za imovinu primljenu bez naknade do 30. lipnja 2009. godine /ii/	8.430	7.594
Odgođeni prihod za novčana sredstva primljena od fondova Europske unije /iii/	126.642	60.851
Odgođeni prihod za novčana sredstva primljena od drugih /iv/	3.458	147
	206.992	118.029
Tekuće dospijeće ostalih dugoročnih obveza (vidi bilješku 37.)	(24.865)	(2.923)
	182.127	115.106

/i/ Primjenom MSFI 15 „Prihodi od ugovora s kupcima“ od 1. siječnja 2018. godine naknada za priključenje priznaje se kao iskazivanje odgođenog prihoda koji se priznaje kao prihod na sustavnoj i racionalnoj osnovi tijekom vijeka upotrebe imovine (vidi bilješku 7. Ostali poslovni prihodi izvan grupe). Prvom primjenom MSFI 15, Društvo je priznalo kumulativni učinak primjene MSFI 15 u početno stanje te evidentiralo odgođeni prihod s naslova sadašnje vrijednosti imovine financirane iz naknade za priključenje u periodu 1. srpnja 2009. godine do 31. prosinca 2017. u iznosu 42.000 tisuće eura.

/ii/ Odgođeni prihodi odnose se na prihode po osnovi primitaka materijalne imovine bez naknade i dugotrajne materijalne imovine financirane iz naknade sredstava za priključenje na prijenosnu mrežu. Prihod od primitka ove imovine priznaje se istovremeno s amortizacijom materijalne imovine na koju se odnosi što vrijedi za ugovore o priključenju na mrežu sklopljenu s kupcima do 30. lipnja 2009. godine.

/iii/ Odgođeni prihod za novčana sredstva primljena iz fondova EU odnosi se na novčana sredstva primljena za sudjelovanje Društva u projektu SINCRO.GRID u iznosu 10.993 tisuća eura, projektu FARCROSS u iznosu 32 tisuće eura, projektu EPASSIS u iznosu 54 tisuće eura, projektu E-CYBIS u iznosu 86 tisuća eura, projektu CYBERSEAS u iznosu 49 tisuća eura, projektu LIFE DANUBE FREE SKY u iznosu 22 tisuće eura i projekt GREENSWITCH u iznosu 2.851 tisuće eura.

Za sudjelovanje u projektu iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (dalje NPOO) odgođeni prihod iznosi ukupno 76.900 tisuća eura od čega je kao kratkoročna obveza reklasificirano 21.677 tisuća eura. Troškovi koji su nastali provedbom ovog projekta do 31.12.2023. iznosili su 493 tisuće eura.

Za potrebu provedbe projekata prijavljenih na financiranje iz Fonda solidarnosti Europske unije (FSEU) u sklopu obnove infrastrukture i opreme oštećenih potresom odgođeni prihod iznosi 36.656 tisuća eura dok su troškovi koji su nastali provedbom ovog projekta do 31.12.2023. iznosili 442 tisuće eura. Primljeni poticaji će se u budućim periodima priznavati u prihode ovisno o troškovima nastalim provođenjem ovih projekata.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

---

33. DUGOROČNE OBVEZE PREMA BANKAMA

Društvo je tijekom 2022. godine s ERSTE&STEIERMARKISCHE BANK d.d., Rijeka, sklopilo ugovor o kreditu na ukupan iznos 10.250 tisuća eura za potrebe investicijskih ulaganja s fiksnom kamatnom stopom 0,40% godišnje za vrijeme cijelog trajanja kredita, dospijeće 2027. godina. Tijekom 2023. godine otplaćeno je 2.050 tisuća eura sukladno otplatnom planu (2022. godine 1.025 tisuća eura).

<i>(u tisućama eura)</i>	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Obveze po kreditu	7.175	9.225
Tekuće dospijeće (bilješka 36)	(2.050)	(2.050)
	5.125	7.175

34. OSTALE DUGOROČNE OBVEZE

<i>(u tisućama eura)</i>	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Obveze s osnova najma	615	891
Obveze prema državi za prodaju stanova	28	45
	643	936
Tekuće dospijeće obveza s osnova najma	(204)	(280)
Dugoročni dio	439	656

Obveze prema državi za prodaju stanova zaposlenicima u skladu s državnim programom koji je ukinut 1996. godine. Prema zakonskim propisima 65% prihoda od prodaje stanova zaposlenicima plaća se državi po primitku sredstava. Prema zakonu Društvo nema obvezu doznačiti sredstva prije nego što ih naplati od zaposlenika.

Društvo je od 1. siječnja 2019. primijenilo Međunarodni standard financijskog izvještavanja 16 Najmovi (MSFI 16) i iskazalo obvezu za najam koja je mjerena je po sadašnjoj vrijednosti preostalih otplata najma, diskontiranih korištenjem kamatne stope navedene u ugovoru o najmu odnosno inkrementalne stope zaduživanja Društva na dan 1. siječnja 2019. godine. Inkrementalna stopa zaduživanja Društva je stopa po kojoj sličan najam može biti ugovoren, od strane neovisnog najmodavca, po usporedivim odredbama i uvjetima.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

---

34. OSTALE DUGOROČNE OBVEZE (nastavak)

Dospijeća obveza s osnova najma na datum izvještavanja je kako slijedi:

<i>(u tisućama eura)</i>	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
do 3 mjeseca	51	74
3 do 12 mjeseci	153	206
1 do 2 godine	205	234
2 do 5 godina	206	378
	615	891

Kretanje obveza po osnovi najma prikazano je kako slijedi:

<i>(u tisućama eura)</i>	2023.	2022.
Stanje 1. siječnja	891	345
Troškovi kamata (bilješka 14)	(26)	(27)
Novi najam	3	819
Plaćanje najma	(253)	(273)
Tečajne razlike	-	26
Stanje na dan 31. prosinca	615	891

35. OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA

<i>(u tisućama eura)</i>	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Dobavljači za osnovna sredstva	44.952	31.275
Dobavljači za obrtna sredstva	17.790	31.389
	62.742	62.664

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

---

36. OBVEZE PREMA BANKAMA

<i>(u tisućama eura)</i>	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Kratkoročne obveze za kredit /i/	-	6.648
Tekuće dospjeće dugoročne obveze za kredit (bilješka 33.) /ii/	2.050	2.050
Kratkoročne obveze za faktoring /iii/	8.591	9.037
	10.641	17.735

/i/ Društvo je krajem 2021. godine sklopilo Ugovor o kratkoročnom revolving kreditu sa Privrednom bankom Zagreb na ukupan iznos 6.700 tisuća eura u u svrhu financiranja obrtnih sredstava. Kamatna stopa iznosi tromjesečni EURIBOR uvećan za kamatnu maržu od 0,20%. Rok otplate je 28.12.2022. godine. Tijekom 2022. godine otplaćen je iznos od 52 tisuće eura. Također je tijekom 2022. godine sklopljen Dodatka Ugovoru o kreditu kojim je rok otplate produžen na 30.9.2023. godine te kamata izmijenjena te sada iznosi tromjesečni EURIBOR uvećan za kamatnu maržu od 1,40%.

/ii/ Tekuće dospjeće dugoročne obveze za kredit odnosi se na iznos kredita koji dospijeva na naplatu u 2024. godini (bilješka 33.)

/iii/ Društvo je krajem 2021. godine sklopilo Sporazum o namirenju novčanih tražbina sa ERSTE&STEIERMARKISCHE BANK d.d., Rijeka, kojim se banka obvezala otkupljivati potraživanja koja ostale pravne osobe/dobavljači imaju prema Društvu. Temeljem navedenog sporazuma i pojedinačnih Ugovora o dobavljačkom faktoringu banka je u ime i za račun Društva platila potraživanja dobavljačima u ukupnom iznosu 8.591 tisuća eura. Obveze Društva prema banci s naslova dobavljačkog faktoringa dospijevaju u siječnju 2024. godine, a ugovorna kamata iznosi 0,40% godišnje. Sve obveze prema banci s naslova ovog Sporazuma podmirene su u rokovima dospijea.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

---

37. OSTALE KRATKOROČNE OBVEZE

(u tisućama eura)

	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Obveze za porez na dobit	10.187	-
Obveze po primljenim predujmovima za priključenje na mrežu	7.419	9.171
Obveze po primljenim jamstvima	4.754	2.205
Neto plaće	1.476	1.424
Obveze za naknadu za neiskorištene dane godišnjeg odmora	1.431	1.374
Obveze za poreze, doprinose i druge pristojbe	615	631
Doprinosi iz plaća	435	427
Porezi iz plaća	176	190
Obveze za otpremnine i ostale obveze prema zaposlenima	406	230
Odgođeni prihodi za prekogranični prijenosni kapacitet	3.589	5.975
Odgođeni prihodi ostalo	38	82
Obračunati troškovi električne energije uravnoteženja (odstupanje)	-	5
Obračunati troškovi ITC mehanizma	1.155	376
Tekuće dospijeće dugoročnih obveza – odgođeni prihodi (vidi bilješku 32.)	24.865	2.924
Tekuće dospijeće obveza s osnova najma (vidi bilješku 34.)	204	280
Ostale kratkoročne obveze	343	371
	57.093	25.665

Odgođeni prihodi za prekogranični prijenosni kapacitet odnose se na prijenosni kapacitet dodijeljen na godišnjim i mjesečnim dražbama održanim u prosincu 2023. godine, a koji će biti korišten u siječnju i veljači 2024. godine.

38. ODNOSI S POVEZANIM DRUŠTVIMA

Stranka je povezana sa subjektom kada direktno ili indirektno kroz jednog ili više posrednika kontrolira, kontrolirana je od ili je pod zajedničkom kontrolom subjekta, ima udio u subjektu koji mu daje značajan utjecaj nad tim subjektom i ima zajedničku kontrolu nad subjektom.

Osnivač Društva i jedini vlasnik je Hrvatska elektroprivreda d.d. (Matica), u vlasništvu Republike Hrvatske. Nastavno na navedeno Društvo u bilješkama prikazuje i značajnije transakcija sa društvima i/ili subjektima koja su u potpunom ili djelomičnom vlasništvu Države.

Društvo ima određene poslovne odnose sa ostalim društvima unutar HEP Grupe. Povezana društva navedena su u bilješki 1.

U 2023. i 2022. godini Društvo naknade Društva temelji na energetske podacima ostvarene prodaje kupcima, Metodologiji za određivanje tarifnih stavki za prijenos električne energije i Odluci o iznosu tarifnih stavki za prijenos električne energije koje donosi Hrvatska energetska regulatorna agencija (HERA). HERA je 13. prosinca 2021. godine donijela Odluku kojom su promijenjene tarifne stavke za prijenos električne energije u 2022. godini. Ista se primjenjuje od 1. travnja 2022. godine.

Troškovi nabave pomoćnih usluga u ukupnom iznosu 45.442 tisuće eura (2022: 32.217 tisuća eura) definirani su ugovorima o pomoćnim uslugama koje je HOPS sklopio s društvom HEP – Proizvodnja d.o.o., a sve u skladu s Metodologijom za određivanje cijena za pružanje pomoćnih usluga.

Od 1. siječnja 2017. godine Društvo ostvaruje prihode od pružanja usluge uravnoteženja i obračuna električne energije uravnoteženja prodajom električne energije Voditeljima bilančnih grupa (VBG) sukladno važećim Pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava, Metodologiji za određivanje cijena za obračun električne energije uravnoteženja, Ugovorima o odgovornosti za odstupanje sklopljenim s VBG, te u skladu sa setom ugovora o pomoćnim uslugama sustava sklopljenima s HEP Proizvodnjom d.o.o.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

38. ODNOSI S POVEZANIM DRUŠTVIMA (nastavak)

Potraživanja i obveze te prihodi i rashodi s Maticom kao i s ostalim povezanim društvima navedeni su u tabeli u nastavku:

(u tisućama eura)	2023.	2022.
Prihodi i rashodi		
Prihodi od prodaje		
Prihodi od prijenosa električne energije – HEP-ODS d.o.o., HEP Proizvodnja d.o.o. i EPK d.o.o.	184.749	184.557
Prihodi od prodaje el. energije uravnoteženja – voditelji bilančnih grupa unutar HEP grupe	24.694	65.574
Prihodi od prodaje el. energije uravnoteženja - HEP Proizvodnja d.o.o.	7.008	19.452
Prihodi od pružanja usluga HEP Telekomunikacijama d.o.o.	2.529	2.609
Ostali prihodi od prodaje povezana društva	1.410	916
	220.390	273.108
Rashodi		
Ostali troškovi		
- trošak telekomunikacijskih usluga – HEP Telekomunikacije d.o.o.	5.897	5.845
- ostali rashodi iz poslovanja povezana društva	2.281	1.325
	8.178	7.170
Troškovi gubitka na mreži prijenosa (bilješka 11)	2.172	3.814
Troškovi električne energije uravnoteženja (bilješka 11)		
- troškovi nabavke el. energije uravnoteženja – odstupanje – povezana društva voditelji bilančnih grupa unutar grupe	7.749	38.696
- troškovi nabavke el. energije uravnoteženja – HEP Proizvodnja	15.959	50.704
	23.708	89.400
Troškovi pomoćnih usluga sustava – HEP Proizvodnja d.o.o. (bilješka 11)	45.442	32.217
Financijski rashodi HEP d.d.	2.093	3.028

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

38. ODNOSI S POVEZANIM DRUŠTVIMA (nastavak)

(u tisućama eura)

Potraživanja i obveze

Potraživanje od HEP d.d. i ostalih društava HEP Grupe

	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
- za naknadu prijenosa električne energije od HEP-ODS-a, HEP Proizvodnje d.o.o. i EPK d.o.o.	33.861	33.210
- za električnu energiju uravnoteženja od voditelja bilančnih grupa unutar grupe (HEP d.d. i HEP ODS d.o.o.)	7.510	36.015
- za električnu energiju uravnoteženja od HEP Proizvodnje d.o.o.	1.063	1.592
- za ostalo	941	545
	43.375	71.362

Obveze prema povezanim društvima

Kratkoročne obveze

- za dospjele obveze prema ugovoru o najmu – HEP d.d.	1.535	1.535
- za el. energiju uravnoteženja – od voditelja bilančnih grupa unutar grupe i HEP Proizvodnje d.o.o.	9.528	35.380
- za gubitke na mreži prijenosa – HEP d.d.	208	366
- za primljeni depoziti za osiguranje plaćanja – HEP d.d. i HEP-ODS d.o.o.	1.730	2.469
- za obračunatu kamatu po podzajmu – HEP d.d.	1.877	246
- primljeni predujam za priključenje od HEP-a d.d. i ostalih društava	4.238	10.205
- kratkoročni zajam prema HEP-u d.d.	-	10.618
- ostale kratkoročne obveze prema povezanim društvima	927	1.040
	20.043	61.859

Obveze prema HEP Proizvodnji d.o.o. za pomoćne usluge sustava

9.211

6.521

Obveze prema HEP Proizvodnji d.o.o. za priključenje na mrežu prijenosa – primljeni predujmovi

158

67

9.369

6.588

Ukupno obveze prema povezanim društvima

29.412

68.447

Dugoročne obveze

Obveze prema HEP d.d. za podzajam i zajam (bilješka 30)

69.228

81.549

Obveze prema HEP d.d. za prodane stanove (bilješka 30)

19

29

69.247

81.578

Tekuće dospjeće dugoročnih obveza (bilješka 30)

(7.617)

(12.321)

61.630

69.257

Tijekom godine koja završava 31. prosinca 2023. godine Društvo je kompenziralo dospjele obveze i kamate po podzajmovima prema povezanim društvima s potraživanjima prema povezanim društvima u iznosima 12.321 tisuća eura koji se odnose na glavnica i 450 tisuća eura koji se odnose na kamatu (2022.: 12.321 tisuća eura i 3.305 tisuća eura).

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

38. ODNOSI S POVEZANIM DRUŠTVIMA (nastavak)

(u tisućama eura)	Rashodi		Prihodi od prodaje	
	2023.	2022.	2023.	2022.
<i>Društva koja su u većinskom vlasništvu Države</i>				
HŽ Infrastruktura d.o.o.	2	-	1.849	2.040
Zakonodavna, izvršna i druga tijela Republike Hrvatske	257	2	-	-
Hrvatske šume d.o.o.	217	347	-	-
Narodne novine d.d.	36	16	-	-
Hrvatska radio televizija	70	70	-	-
Zdravstvene ustanove i organizacije	90	25	-	22
Sveučilišta i veleučilišta	383	30	-	-
Jadrolinija d.d.	22	12	-	-
Pravosudne ustanove	-	-	-	-
Ostali korisnici	14	33	-	-
HROTE d.o.o.	1.088	1.556	4.896	26.750
UKUPNO	2.179	2.091	6.745	28.812

(u tisućama eura)	Potraživanja		Obveze	
	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
HŽ Infrastruktura d.o.o.	156	179	-	-
Petrokemija Kutina d.d.	-	-	-	-
INA-Industrija nafte d.d.	-	-	-	-
HROTE d.o.o.	626	-	47	552
Jadrolinija d.d.	-	-	-	-
Narodne novine d.d.	-	-	4	2
Ostali korisnici	6	29	129	29
UKUPNO	788	208	180	583

39. NEPREDVIDIVI DOGAĐAJI I PREUZETE OBVEZE

Nepredvidive obveze su moguće obveze odnosno obveze za koje nije vjerojatno da će podmirenje obveza zahtijevati odljev resursa koji utjelovljuju ekonomske koristi ili se ne može dovoljno pouzdano procijeniti iznos obveze. Financijske obveze društva koje nisu uključene u Izvještaj od financijskom položaju, a koje je Društvo izdalo kao instrument osiguranja plaćanja obveza po kreditima i ostalim ugovornim obvezama na dan 31. prosinca 2023. godine iznose 166.675 tisuća eura (31. prosinca 2022. godine u iznosu od 166.375 tisuća eura).

Društvo je kao udjelničar u društvu Hrvatska burza električne energije d.o.o. spremno omogućiti sva sredstva koja su neophodna da bi društvo mogla nastaviti poslovati i izvršavati svoje obveze o dospijeću.

Obveze iz poslovanja

Društvo je na dan 31. prosinca 2023. godine imalo zaključene ugovore prema kojim su započele, a nisu završene, investicije u različite objekte i opremu. Vrijednost ugovorenih nezavršenih radova za najznačajnije projekte iznosila je 131.962 tisuća eura (2022.: 109.903 tisuće eura).

Zaštita okoliša

Društvo kontinuirano prati i analizira utjecaj svojih poslovnih procesa na okoliš. Najvažniji pokazatelji takvih utjecaja su emisije onečišćujućih tvari u zrak te količina nastalog proizvodnog otpada o čemu Društvo pravodobno i objektivno izvještava mjerodavne institucije, jedinice lokalne samouprave i zainteresiranu javnost. Zaposlenici koji se bave poslovima zaštite prirode i okoliša dodatno se obučavaju na seminarima i radionicama, u okviru kojih se informiraju o obvezama i aktivnostima koje proizlaze iz odredbi zakonske regulative na području zaštite prirode i okoliša. Društvo ima sustav praćenja izdataka za zaštitu prirode i okoliša (RETZOK) kojim od 2004. godine prati sve izdatke u zaštitu prirode i okoliša.

Društvo analizira i priprema se na usklađivanje prema obvezama koje proizlaze iz zakonodavstva EU u pogledu strožih graničnih vrijednosti emisija onečišćujućih tvari i smanjenja emisija stakleničkih plinova, sheme trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova, objedinjenih uvjeta zaštite okoliša (tzv. "okolišnih dozvola"), sustava ekološki značajnih područja i ekoloških koridora (Nacionalna ekološka mreža).

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

---

40. FINANCIJSKI INSTRUMENTI

Upravljanje rizikom kapitala

Odnos neto duga i kapitala (Gearing ratio)

Društvo upravlja kapitalom kako bi osiguralo da će biti u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem dok u isto vrijeme uvećava povrat vlasnicima kroz optimizaciju odnosa duga i kapitala. Uprava prati strukturu kapitala na polugodišnjoj osnovi. Kao dio ovog praćenja, Uprava analizira trošak kapitala i rizike povezane sa svakom stavkom kapitala. Odnos neto duga i glavnice na izvještajni dan bio je kako slijedi:

<i>(u tisućama eura)</i>	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Dug po kreditima	(80.504)	(100.205)
Kratkotrajna financijska imovina	3.005	3.002
Novac i novčani ekvivalenti	85.995	31.036
Neto dug	8.496	(66.167)
Kapital	735.882	688.833
Udio duga u kapitalu	1,15%	9,61%

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

40. FINANCIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Upravljanje rizikom kapitala (nastavak)

Dug je definiran kao obveza za dugoročne i kratkoročne obveze po podzajmu i ostale dugoročne obveze prema povezanim društvima. Glavnica uključuje sav kapital i sve rezerve.

Kategorije financijskih instrumenata

(u tisućama eura)	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Financijska imovina		
Potraživanja s osnove prodaje stanova	41	67
Potraživanja od kupaca	28.782	27.494
Potraživanja od povezanih društava	43.375	71.362
Ostala kratkotrajna imovina	6.357	5.557
Kratkotrajna financijska imovina	3.005	3.002
Novac i novčani ekvivalenti	85.995	31.036
Ukupno zajmovi i potraživanja po amortiziranom trošku	167.555	138.518
Financijske obveze		
(u tisućama eura)	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
Obveze po kreditima	85.504	100.205
Ostale dugoročne obveze	1.626	192
Obveze prema dobavljačima	62.742	62.664
Obveze prema povezanim društvima	29.412	68.447
Ostale kratkoročne obveze	57.093	25.665
Ukupno financijske obveze po amortiziranom trošku	236.377	257.173

Fer vrijednost financijskih instrumenata

Fer vrijednosti financijske imovine i financijskih obveza se određuje kako slijedi:

- fer vrijednost ostale financijske imovine i ostalih financijskih obveza određuje se u skladu s modelima za određivanje cijena, a na temelju analize diskontiranih novčanih tokova koristeći cijene iz poznatih transakcija na tržištu i cijene koje se nude za slične instrumente

Financijski instrumenti koji se drže do dospelosti u normalnom poslovanju su knjiženi po trošku nabave ili neto iznosu smanjenom za otplaćeni dio.

Fer vrijednost je određena kao iznos po kojem se financijski instrument može prodati trgovanjem između dobrovoljnih poznatih stranaka po tržišnim uvjetima, osim u slučaju prodaje pod prisilom ili radi likvidacije.

40. FINANCIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Fer vrijednost financijskih instrumenata (nastavak)

Fer vrijednost financijskog instrumenta je ona koja je objavljena na tržištu vrijednosnica ili dobivena metodom diskontiranog toka novca.

Uprava smatra da na dan 31. prosinca 2023. iskazani iznosi financijske imovine i obveza te ulaganja u nekretnine približno odgovaraju njihovoj tržišnoj vrijednosti.

Ciljevi upravljanja financijskim rizikom

Funkcija financija u okviru Društva pruža podršku poslovanju, koordinira pristup domaćem i međunarodnim tržištima novca i kapitala, nadgleda i upravlja financijskim rizikom koji se odnosi na poslovanje Društva kroz interne izvještaje o riziku kojima se analizira izloženost po stupnju i utjecaju rizika. Najvažniji rizici uključuju tržišne rizike (rizik promjene valutnog tečaja, rizik promjene kamatnih stopa i cijena), kreditni rizik i rizik od moguće nelikvidnosti. Najvažniji rizici, zajedno s metodama korištenim za upravljanje tim rizicima opisani su u nastavku.

Tržišni rizici

(i) Cjenovni rizik

Društvo je izloženo međunarodnom tržištu i u značajnom dijelu se financira putem kredita denominiranih u stranim valutama. Kao rezultat, Društvo je podložno utjecaju tečajnih razlika i promjene kamatnih stopa. Društvo je, zbog prodaje usluga s odgodom plaćanja, izloženo i riziku nenaplativosti potraživanja.

(ii) Valutni rizik

Društvo određene transakcije obavlja u stranoj valuti te je po tom pitanju izloženo rizicima promjene valutnih tečajeva. Knjigovodstvena vrijednost imovine i obveza iskazanih u stranoj valuti nije značajna te je izloženost društva valutnom riziku minimalna.

Analiza osjetljivosti na valutni rizik

Društvo je do 31. prosinca 2022. godine uglavnom bilo izloženo valutnom riziku promjene tečaja kune u odnosu na EUR. Obzirom kako je Republika Hrvatska s 1. siječnjem 2023. godine uvela EUR kao službenu valutu plaćanja te fiksirala tečaj kuna u EUR (1EUR = 7,53450 HRK) izloženost promjeni tečaja stranih valuta više ne predstavlja rizik za Društvo. Izloženost promjeni tečaja najvećim dijelom bilo je povezano je sa stanjem primljenih kredita, stanjem dobavljača, potraživanjima od kupaca i depozitima iskazanim u eurima (EUR).

Društvo se trenutno ne štiti od valutnog rizika vezanog uz ostale valute.

40. FINANCIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Ciljevi upravljanja financijskim rizikom (nastavak)

Tržišni rizici (nastavak)

(iii) Upravljanje kamatnim rizikom

Zbog koristi kredite s fiksnim kamatnim stopama te je nije izloženo riziku promjene kamatnih stopa. Društvo je izloženo kamatnom riziku u onoj mjeri u kojoj je kamatnom riziku izložena Matica.

Analiza osjetljivosti na kamatni rizik

Analiza osjetljivosti u nastavku temeljena je na izloženosti riziku promjene kamatnih stopa na izvještajni dan. Za obveze vezane za promjenjivu kamatnu stopu analiza je izrađena uz pretpostavku da je iznos obveza iskazanih na izvještajni dan vrijedio tijekom cijele godine. Društvo se trenutno ne štiti od kamatnog rizika uvažavajući činjenicu kako su sve obveze ugovorene s fiksnom kamatnom stopom te budući da se procjena mogućeg učinka promjena kamatnih stopa ne smatra značajnom.

Upravljanje kreditnim rizikom

Kreditni rizik odnosi se na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obveze što će rezultirati financijskim gubitkom Društva.

Društvo nema značajnu izloženost kreditnom riziku ni prema jednom kupcu izvan Grupe ili društvu kupaca koji imaju slične osobine. Društvo definira kupce da imaju slične osobine ako su povezane osobe. Najznačajniji kupac je povezano društvo HEP-ODS i čini više od 33% potraživanja na 31. prosinca 2022. godine.

Knjigovodstvena vrijednost financijske imovine prikazana u financijskim izvještajima, umanjena za gubitke po osnovi umanjenja vrijednosti, predstavlja maksimalnu izloženost Društva kreditnom riziku bez uzimanja u obzir vrijednosti prikupljenih kolaterala.

Upravljanje rizikom likvidnosti

Krajnja odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti leži na Upravi Društva koja je izgradila odgovarajući okvir za upravljanje rizikom likvidnosti kojim će se upravljati kratkotrajnim, srednjoročnim i dugotrajnim potrebama za upravljanje likvidnošću Društva. Društvo upravlja ovim rizikom održavanjem adekvatnih rezervi, ostalim izvorima financiranja te time što konstantno nadgleda prognoziranje i stvarne novčane tijekomove i uspoređuje profile dospjeća financijske imovine i obveza.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

40. FINANCIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Analiza rizika likvidnosti

Tablice u nastavku prikazuju ugovorna dospijeca financijskih obveza i financijske imovine iskazane u izvještaju o financijskom položaju na kraju izvještajnog razdoblja. Tablice su izrađene na temelju nediskontiranih novčanih tokova do dospijeca te uključuju novčane tokove po glavnici i kamatama.

Na dan 31. prosinca 2023.	Neto knjig. vrijednost	Ugovoreni novčani tokovi	do godinu dana	1 - 2 godine	2 - 5 godina	preko 5 godina
<i>(u tisućama eura)</i>						
<i>Obveze koje ne nose kamatu:</i>						
Obveze za prodane stanove	28	28	28	-	-	-
Ostale dugoročne obveze	3.458	3.458	104	104	3.250	-
Obveze prema dobavljačima	62.742	62.742	62.742	-	-	-
Obveze prema povezanim društvima	29.412	29.412	29.412	-	-	-
Ostale kratkoročne obveze	57.093	57.093	57.093	-	-	-
	152.733	152.733	149.379	104	3.250	-
<i>Kamatonosne obveze:</i>						
Obveze po kreditima	76.403	84.412	13.073	8.773	62.566	-
Obveze po najmovima	614	636	212	212	212	-
	77.017	85.048	13.285	8.985	62.778	-
Ukupno	229.750	237.781	162.664	9.089	66.028	-

Na dan 31. prosinca 2022.	Neto knjig. vrijednost	Ugovoreni novčani tokovi	do godinu dana	1 - 2 godine	2 - 5 godina	preko 5 godina
<i>(u tisućama eura)</i>						
<i>Obveze koje ne nose kamatu:</i>						
Obveze za prodane stanove	45	45	13	13	18	-
Ostale dugoročne obveze	147	147	-	147	-	-
Obveze prema dobavljačima	62.664	62.664	62.664	-	-	-
Obveze prema povezanim društvima	68.447	68.447	68.447	-	-	-
Ostale kratkoročne obveze	7.578	7.578	7.578	-	-	-
	138.881	138.881	138.702	160	18	-
<i>Kamatonosne obveze:</i>						
Obveze po kreditima	117.078	127.687	43.276	13.073	71.338	-
Obveze po najmovima	891	891	279	234	378	-
	117.969	128.578	43.555	13.307	71.716	-
Ukupno	256.850	267.459	182.257	13.467	71.734	-

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2023.

40. FINANCIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Analiza rizika likvidnosti (nastavak)

Na dan 31. prosinca 2023.	Neto knjig. vrijednost	Ugovoreni novčani tokovi	do godinu dana	1 - 2 godine	2 - 5 godina	preko 5 godina
<i>(u tisućama eura)</i>						
<i>Imovina koja ne nosi kamatu:</i>						
Dugotrajna potraživanja	41	41	28	13	-	-
Potraživanja od kupaca	28.782	28.782	28.782	-	-	-
Potraživanja od povezanih društava	43.375	43.375	43.375	-	-	-
Ostala kratkotrajna imovina	6.357	6.357	6.357	-	-	-
Kratkotrajna financijska imovina	23	23	23	-	-	-
	78.578	78.578	78.565	13	-	-
<i>Kamatonosna imovina:</i>						
Kratkotrajna financijska imovina	2.982	3.012	3.012	-	-	-
Novac i novčani ekvivalenti	85.995	87.715	87.715	-	-	-
	88.977	90.727	90.727	-	-	-
Ukupno	167.555	169.305	169.292	13	-	-

Na dan 31. prosinca 2022.	Neto knjig. vrijednost	Ugovoreni novčani tokovi	do godinu dana	1 - 2 godine	2 - 5 godina	preko 5 godina
<i>(u tisućama eura)</i>						
<i>Imovina koja ne nosi kamatu:</i>						
Dugotrajna potraživanja	67	67	37	30	-	-
Potraživanja od kupaca	27.494	27.494	27.494	-	-	-
Potraživanja od povezanih društava	71.362	71.362	71.362	-	-	-
Kratkotrajna financijska imovina	5.557	5.557	5.557	-	-	-
Ostala kratkotrajna imovina	23	23	23	-	-	-
	104.503	104.503	104.473	30	-	-
<i>Kamatonosna imovina:</i>						
Kratkotrajna financijska imovina	2.979	2.982	3.009	-	-	-
Novac i novčani ekvivalenti	31.036	31.067	31.067	-	-	-
	34.015	34.049	34.076	-	-	-
Ukupno	138.518	138.552	138.549	30	-	-

40. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANCE

Glavna skupština Društva je na sjednici od 12. veljače 2024. godine imenovala novog člana Nadzornog odbora g. Joška Grašu obzirom kako je g. Marku Dvorskom na vlastiti zahtjev prestalo članstvo u Nadzornom odboru s 15. siječnja 2024. godine.

Glavna skupština Društva je na sjednici od 27. ožujka 2024. godine donijela odluku kojom g. Kažimiru Vrankiću radi isteka mandata prestaje članstvo u Nadzornom odboru Društva s danom 3. travnja 2024. godine, te je novim članom Nadzornog odbora Društva imenovala gđu. Srđanu Delaš, čiji mandat započinje 4. travnja 2024. godine.

Na sjednici Nadzornog odbora održanoj 12. travnja 2024. godine g. Joško Grašo imenovan je predsjednikom Nadzornog odbora, a gđa. Srđana Delaš zamjenicom predsjednika Nadzornog odbora.

Ostalih događaja nakon datuma bilance/Izvještaja o financijskom položaju koji bi značajno utjecali na godišnje financijske izvještaje Društva za 2023. godinu, a koji bi slijedom toga trebali biti objavljeni, nije bilo.

41. ODOBRENJE GODIŠNJIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Uprava je usvojila godišnje financijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje.

Potpisali u ime Društva na dan 26. travnja 2024. godine

Darko Belić
Član Uprave

Dejan Liović
Član Uprave

Igor Ivanković
Predsjednik Uprave